

Miasto Bartoszyce

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

**Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce
na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019**

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	4
1.1. Cel i zakres opracowania	4
1.2. Metody zastosowane przy opracowaniu prognozy	5
2. Podstawowe informacje o POŚ dla Miasta Bartoszyce	6
2.1. Zawartość POŚ dla Miasta Bartoszyce	6
2.2. Główne cele POŚ dla Miasta Bartoszyce	6
2.3. Zadania do realizacji	9
2.4. Powiązania z innymi dokumentami	12
2.4.1. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym wraz ze sposobem ich uwzględnienia w „Programie...”	12
2.4.2. Powiązania z dokumentami szczebla krajowego	13
2.4.3. Powiązania z dokumentami szczebla wojewódzkiego	17
2.4.3.1 Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018 ..	17
2.4.3.2 Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2016	20
2.4.3.3 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko- mazurskiego do roku 2020	20
2.4.4. Powiązania z dokumentami szczebla powiatowego	21
2.4.4.1 „Program ochrony środowiska dla powiatu bartoszyckiego na lata 2012- 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019”	21
2.4.4.2 „Strategia zrównoważonego rozwoju powiatu bartoszyckiego”	23
2.4.5. Powiązania z pozostałymi dokumentami	24
3. Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji „Programu...”	25
3.1. Krótka ocena poszczególnych komponentów środowiska, w tym na obszarach objętych znaczącym oddziaływaniem	25
3.1.1. Skrócona charakterystyka gminy miejskiej Bartoszyce	25
3.1.2. Krajobraz i rzeźba terenu	26
3.1.3. Klimat	26
3.1.4. Przyroda i różnorodność biologiczna	26
3.1.5. Lasy	27
3.1.6. Wody	28
3.1.6.1 Wody podziemne	28
3.1.6.2 Wody powierzchniowe	30
3.1.7. Powierzchnia ziemi	34
3.1.8. Zasoby naturalne	35
3.1.9. Powietrze	35
3.1.10. Hałas i pola elektromagnetyczne	38
3.1.11. Substancje chemiczne w środowisku	39
3.1.12. Zabytki i dobra materialne	39
3.1.13. Stan sanitarno-higieniczny miasta	39
3.1.14. Inwestycje/obiekty mogące znacząco oddziaływać na środowisko	40
3.2. Główne problemy ochrony środowiska na terenie gminy miejskiej Bartoszyce	44
3.2.1. Problemy ochrony środowiska	44

3.2.2.	Środowiskowe zagrożenia stanu sanitarno-higienicznego i zdrowia mieszkańców miasta	46
3.3.	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów objętych ochroną	47
3.3.1.	Parki Krajobrazowe	47
3.3.2.	Obszary Chronionego Krajobrazu	47
3.3.3.	Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe	48
3.3.4.	Rezerваты przyrody.....	48
3.3.5.	Użytki ekologiczne	49
3.3.6.	Pozostałe formy ochrony przyrody.....	49
3.4.	Przewidywane znaczące oddziaływania programu na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000	49
3.5.	Przewidywane oddziaływanie programu (w tym znaczące) na poszczególne komponenty środowiska	52
3.6.	Oddziaływanie na zabytki.....	73
3.7.	Oddziaływanie na dobra materialne.....	73
3.8.	Wpływ realizacji „Programu...” na stan sanitarno- higieniczny miasta i zdrowie ludzi	74
3.9.	Skutki dla środowiska w przypadku zaniechania realizacji programu	75
4.	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko.....	76
5.	Rozwiązania alternatywne	77
6.	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	77
7.	Informacje o przewidywanych metodach analizy skutków realizacji postanowień projektu „Programu...” oraz częstotliwości jej przeprowadzania	78
7.1.	Dostęp do informacji i udział społeczeństwa.....	78
7.2.	Struktura organizacyjna w zakresie realizacji programu ochrony środowiska.....	78
7.3.	Procedury kontroli	79
7.4.	Wskaźniki realizacji programu	79
7.5.	Procedury weryfikacji programu	80
8.	Streszczenie w języku niespecjalistycznym	81

1. WPROWADZENIE

1.1. Cel i zakres opracowania

Podstawą opracowania prognozy oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu „Program ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019” (zwanego dalej „Programem...”), jest ustawa z dnia 3 października 2008 r. – o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.). Zapisy art. 46 ustawy zobowiązują organy opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów do przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów.

Nadrzędnym celem niniejszej prognozy jest określenie potencjalnych skutków w środowisku, jakie może wywołać wdrożenie „Programu...”, jak również sformułowanie zaleceń o charakterze przeciwdziałania lub minimalizacji dla wszelkich jego negatywnych oddziaływań. Prognoza będzie stanowić wsparcie procesu decyzyjnego w trakcie realizacji inwestycji ingerujących w stan środowiska, przewidzianych do realizacji w „Programie...”.

Ponadto, niniejsza prognoza ma za zadanie ocenić stopień i sposób uwzględnienia zagadnień ochrony środowiska we wszystkich częściach „Programu...” oraz zidentyfikować potencjalne skutki środowiskowe wdrażania zadań „Programu...”.

Zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. – o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, oraz uzgodnieniami, których organ opracowujący „Program...” dokonał z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Olsztynie i Warmińsko-Mazurskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym, niniejsza prognoza:

1. Zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach „Programu...” oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień „Programu...” oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;

2. Określa, analizuje i ocenia:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji „Programu...”,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji „Programu...”, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,

- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu „Programu...”, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3. Przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji „Programu...”, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg „Programu...” oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.2. Metody zastosowane przy opracowaniu prognozy

Prognoza oddziaływania projektu „Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce” została sporządzona zgodnie z wymaganiami dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko oraz przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

Przy opracowaniu niniejszej prognozy kierowano się również zapisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.). Do opracowania prognozy wykorzystano także informacje uzyskane w: Urzędzie Miasta Bartoszyce i Starostwie Powiatowym w Bartoszycach, jak i wizje lokalne i analizy przeprowadzone bezpośrednio w terenie. Ponadto, do opracowania prognozy wykorzystano dostępne dane literaturowe.

Metodą zastosowaną przy sporządzaniu prognozy była ocena realizacji celów oparta na analizie zgodności treści „Programu...” z kryteriami zawartymi w obowiązujących międzynarodowych i krajowych dokumentach oraz przepisach. Dodatkowo w opracowywaniu Prognozy odnoszono się do uzgodnień dokonanych z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz opinii sanitarnej wydanej przez Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

2. PODSTAWOWE INFORMACJE O POŚ DLA MIASTA BARTOSZYCE

2.1. Zawartość POŚ dla Miasta Bartoszyce

Projekt „Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019” (zwanego dalej „Programem...”) zawiera w szczególności:

- charakterystykę miasta oraz obecnego stanu środowiska w mieście (zasobów, jakości, działań systemowych),
- opis narzędzi i instrumentów realizacji programu wraz z opisem uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawnoekonomiczne i środki finansowe.
- cele ekologiczne;
- priorytety ekologiczne;
- poziomy celów długoterminowych;
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych;
- opis metod kontroli wdrażania programu.

W części zasadniczej „Programu...” – zgodnie z „Wytycznymi sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym” – zawarto następujące rozdziały:

- Narzędzia i instrumenty realizacji programu (wzmocnienie instytucjonalne, ramy prawa – w zakresie prawa lokalnego i decyzji organów samorządowych, planowanie przestrzenne, powiązania formalne i merytoryczne z analogicznym programem niższego i wyższego szczebla administracyjnego, mechanizmy finansowania ochrony środowiska, dostęp do informacji i udział społeczeństwa, współpraca przygraniczna);
- Kierunki działań systemowych (uwzględnianie zasad ochrony środowiska w dokumentach strategicznych, aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska, zarządzanie środowiskowe, udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska, aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym);
- Ochrona zasobów naturalnych (ochrona przyrody, w tym różnorodności biologicznej, ochrona zasobów leśnych, racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, ochrona powierzchni ziemi, racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi);
- Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochrona wód przed zanieczyszczeniem, gospodarka odpadami, ochrona przed hałasem i polami elektromagnetycznymi, gospodarka substancjami chemicznymi);
- Harmonogram realizacji i nakłady na realizację programu (terminy realizacji, wielkość nakładów i źródła finansowania, jednostki odpowiedzialne za ich wykonanie);
- Kontrola realizacji programu (procedury kontroli, mierniki realizacji programu, procedury weryfikacji programu).

2.2. Główne cele POŚ dla Miasta Bartoszyce

Nadrzędny cel programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce wyznaczono w oparciu o diagnozę stanu środowiska na terenie miasta, z uwzględnieniem wszystkich planów i strategii wyższego szczebla oraz szczebla miejskiego.

Nadrzędnym celem programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce jest:

**SKUTECZNA OCHRONA ZASOBÓW I DOBRA JAKOŚĆ ŚRODOWISKA
W GMINIE MIEJSKIEJ BARTOSZYCE**

W „Programie...” wyodrębniono trzy priorytety:

- I Działania systemowe.
- II Ochrona zasobów naturalnych
- III Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Cele główne i szczegółowe oraz kierunki działań dla poszczególnych priorytetów są następujące:

Priorytet	Cel główny	Cele szczegółowe i kierunki działań		
Działania systemowe	I. Uwzględnianie zagadnień ochrony środowiska we wszystkich aspektach funkcjonowania społeczeństwa, administracji i gospodarki	Dokumenty strategiczne zgodne z zasadami ochrony środowiska I.1. Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w dokumentach strategicznych.		
		Efektywna współpraca między gminami dla realizacji celów Programu Ochrony Środowiska. I.2. Rozwój współpracy między gminami dla realizacji celów Programu Ochrony Środowiska.		
		Świadomi ekologicznie konsumenci, rynek przyjazny środowisku. I.3. Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska, rozwój proekologicznej produkcji towarów oraz świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego.		
		Dobrze rozwinięty system zarządzania środowiskowego I.4. Rozwój systemu ekozarządzania - stymulowanie przystępowania przedsiębiorstw i instytucji do systemów zarządzania środowiskowego.		
		Aktywny udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska I.5. Wzrost udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska		
		Maksymalne ograniczenie szkód w środowisku I.6. Wzrost odpowiedzialności za szkody w środowisku		
		Planowanie przestrzenne zgodne z zasadami ochrony środowiska I.7. Uwzględnianie aspektów ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego		
		Wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa I.8. Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa I.8.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa. I.8.2. Wspieranie działalności edukacyjnej prowadzonej przez jednostki organizacyjne samorządu oraz ekologiczne organizacje pozarządowe. I.8.3. Opracowanie i realizacja lokalnych programów edukacyjnych uwzględniających specyfikę środowiska, lokalną tożsamość i tradycję kulturową, dla różnych grup odbiorców. I.8.4. Rozwój infrastruktury terenowej służącej poznawaniu przyrody: ścieżek edukacyjnych, tras rowerowych i izb edukacyjnych.		
		Ochrona zasobów naturalnych	II. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych	Skuteczna ochrona przyrody w tym różnorodności biologicznej oraz krajobrazu II.1. Ochrona przyrody i krajobrazu II.1.1. Rozwój form ochrony przyrody II.1.2. Zapewnienie integralności przyrodniczej regionu II.1.3. Ochrona różnorodności przyrodniczej w krajobrazie miejskim II.1.4. Ograniczanie negatywnego wpływu rozwoju energetyki wiatrowej na przyrodę, mieszkańców, krajobraz przyrodniczy i kulturowy oraz obiekty zabytkowe.

		<p>Ochrona i zrównoważony rozwój lasów II.2. Rozwijanie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej II.2.1. Okresowe rewizje planów urządzania lasów, w celu zapewnienia racjonalnego użytkowania zasobów leśnych, kształtowania właściwej struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów, z zachowaniem bogactwa biologicznego siedlisk przyrodniczych, flory, fauny i grzybów. II.2.2. Uzupełnianie i aktualizacja planów urządzania lasów niebędących w zarządzie Lasów Państwowych.</p> <p>Ochrona zasobów wód II.3. Racjonalne gospodarowanie zasobami wody. II.3.1. Ochrona przed deficytem wody II.3.2. Ochrona przed powodzią II.3.3. Ochrona zasobów wód podziemnych</p> <p>Dobra jakość gleb II.4. Ochrona powierzchni ziemi.</p> <p>Ochrona zasobów geologicznych II.5. Właściwe gospodarowanie zasobami geologicznymi</p> <p>Ochrona klimatu II.6. Działania związane z ochroną klimatu</p> <p>Racjonalne gospodarowanie zasobami energetycznymi II.7. Doskonalenie gospodarowania zasobami energetycznymi</p>
Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	III. Wysoka jakość wszystkich komponentów środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego	<p>Bezpieczne, niezagrażające zdrowiu środowisko III.1. Ograniczanie środowiskowych zagrożeń dla zdrowia i życia. III.1.1. Analizowanie sytuacji dotyczącej stanu zaopatrzenia ludności w wodę do picia o dobrej jakości oraz, w miarę potrzeb, inicjowanie działań naprawczych.</p> <p>Dobra jakość powietrza III.2. Poprawa jakości powietrza III.2.1. Redukcja emisji SO₂, NO_x i pyłu drobnego z procesów wytwarzania energii. III.2.2. Ograniczenie emisji ze środków transportu. III.2.3. Opracowanie miejskiego planu zaopatrzenia w ciepło, z uwzględnieniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii.</p> <p>Dobra jakość wód III.3. Poprawa jakości wód.</p> <p>Efektywna gospodarka odpadami III.4. Doskonalenie gospodarki odpadami</p> <p>Utrzymanie niskiego oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych III.5. Ograniczenie oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych III.5.1. Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym ochrony przed hałasem, stosownie do wymogów ustawy <i>Prawo ochrony środowiska</i>. III.5.2. Opracowanie programów ochrony przed hałasem na terenach, gdzie przekracza on wartość dopuszczalną i realizacja przedsięwzięć technicznych i organizacyjnych dla zmniejszenia poziomu hałasu. III.5.3. Ograniczanie hałasu, zwłaszcza w osiedlach mieszkaniowych. III.5.4. Wprowadzenie koniecznych zmian w inżynierii ruchu drogowego. III.5.5. Stosowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem od urządzeń, maszyn, linii technologicznych. III.5.6. Wprowadzanie ograniczeń emisji hałasu na obszarach i akwenach cennych przyrodniczo. III.5.7. Budowa tras rowerowych na terenach zurbanizowanych.</p> <p>Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem substancji chemicznych III.6. Ograniczanie zagrożeń ze strony substancji chemicznych w środowisku</p>

2.3. Zadania do realizacji

Poniżej przedstawiono zadania przewidziane do realizacji w latach 2012-2015:

- I.1.1. Opracowywanie prognoz oddziaływania na środowisko dla wszystkich dokumentów o charakterze strategicznym i zapewnienie udziału społeczeństwa w procesie OOS.
- I.1.2. Działania edukacyjne dotyczące udziału społeczeństwa w procedurze oceny oddziaływania na środowisko.
- I.2.1. Uczestnictwo w inicjatywach związanych z międzygminną współpracą w zakresie zagadnień objętych Programem Ochrony Środowiska.
- I.3.1. Uwzględnianie zasad systemu „zielonych zamówień” w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego organizowanych przez wszystkie instytucje korzystające ze środków publicznych.
- I.3.2. Prowadzenie działań edukacyjnych kształtujących zrównoważone wzorce konsumpcji.
- I.4.1. Działania edukacyjne dotyczące upowszechniania wśród społeczeństwa logo EMAS i normy ISO 14001, a także logo CP jako znaków jakości środowiskowej firmy będącej wytwórcą danego wyrobu lub świadczącej określoną usługę.
- I.5.1. Doskonalenie systemu udostępniania społeczeństwu informacji o środowisku i jego ochronie przez organy administracji samorządowej.
- I.5.2. Wspieranie rozwoju szkolnej edukacji w zakresie ochrony przyrody i środowiska.
- I.5.3. Zapewnienie udziału pozarządowych organizacji ekologicznych we wszystkich gremiach podejmujących decyzje dotyczące ochrony środowiska.
- I.5.4. Rozwój współpracy z mediami w zakresie upowszechniania informacji o środowisku i jego ochronie.
- I.6.1. Uczestnictwo w szkoleniach na temat odpowiedzialności sprawcy za szkody w środowisku.
- I.7.1. Uwzględnienie w studiach oraz planach zagospodarowania przestrzennego wymagań ochrony środowiska, gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej, w szczególności wynikających z opracowań ekofizjograficznych, prognoz oddziaływania na środowisko (wraz z poprawą jakości tych dokumentów).
- I.7.2. Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wyników monitoringu środowiska, w szczególności w zakresie walorów przyrodniczych, jakości powietrza i wód oraz zagrożenia hałasem.
- I.8.1.1. Podejmowanie akcji i działań na rzecz aktywnej ochrony środowiska w powiecie oraz upowszechnianie informacji o jego walorach przyrodniczych i kulturowych.
- I.8.1.2. Prowadzenie zajęć terenowych, „zielonych lekcji”, wykładów, prelekcji, prezentacji multimedialnych, pokazów filmów dla różnych grup odbiorców.
- I.8.1.3. Organizowanie konkursów, wystaw, akcji, kampanii i festynów ekologicznych.
- I.8.1.4. Popularyzacja wiedzy o środowisku i jego ochronie przez media, publikacje i Internet.
- I.8.1.5. Propagowanie sprzyjających ochronie środowiska zachowań konsumenckich.
- I.8.1.6. Promocja proekologicznych form gospodarowania, eko- i agroturystyki, zdrowej żywności i zdrowego trybu życia.
- I.8.2.1. Wspieranie merytoryczne i finansowe działalności edukacyjnej prowadzonej jednostki organizacyjnej samorządu oraz ekologiczne organizacje pozarządowe.
- I.8.3.1. Prowadzenie lokalnych programów edukacyjnych uwzględniających specyfikę środowiska, lokalną tożsamość i tradycję kulturową, dla różnych grup odbiorców.
- I.8.4.1. Budowa infrastruktury terenowej służącej poznawaniu przyrody: ścieżek edukacyjnych, tras rowerowych, izb edukacyjnych.

- II.1.1.1. Utrzymanie form ochrony przyrody w mieście, w tym istniejących obszarów chronionego krajobrazu, pomników przyrody, ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów.
- II.1.1.2. Powiększanie i powoływanie nowych form ochrony przyrody
- II.1.2.1. Wyznaczenie, utrzymanie i właściwe zagospodarowanie lądowych korytarzy ekologicznych, łączących obszary o charakterze węzłowym.
- II.1.2.2. Budowa przejść dla zwierząt na trasach komunikacyjnych.
- II.1.2.3. Zapewnienie ciągłości morfologicznej rzek, ze szczególnym uwzględnieniem tras migracji ryb.
- II.1.2.4. Zapewnienie ochrony i renaturalizacja zbiorowisk roślinnych towarzyszących ciekom wodnym, otaczających zbiorniki wodne i obszary podmokłe.
- II.1.3.1. Zachowanie, powiększanie i pielęgnacja terenów zielonych na obszarze zurbanizowanym, jako obszarów rekreacji i ostoji przyrodniczych.
- II.1.3.2. Wprowadzanie do zieleni miejskiej nasadzeń rodzimych gatunków drzew i krzewów przy stopniowej eliminacji gatunków obcych.
- II.1.4.1. Przeprowadzanie wieloaspektowej analizy potencjalnych oddziaływań i określanie warunków lokalizacji nowych inwestycji.
- II.2.1.1. Przeprowadzanie rewizji planów urządzania lasów.
- II.2.2.1. Przeprowadzanie uzupełniania i aktualizacji planów urządzania lasów niebędących w zarządzie LP.
- II.3.1.1. Realizacja projektów mających na celu zapewnienie odpowiedniej ilości zasobów wodnych na potrzeby ludności i gospodarki.
- II.3.1.2. Utrzymanie i modernizacja systemów melioracyjnych, w tym urządzeń piętrzących wodę, umożliwiających sterowanie odpływem i zmniejszenie nierównomierności przepływu cieków.
- II.3.1.3. Poprawa zdolności retencyjnych poprzez ochronę retencji naturalnej, budowę zbiorników retencyjnych raz instalowanie urządzeń regulujących odpływ wód.
- II.3.1.4. Utrzymanie i odnawianie urządzeń melioracji szczegółowych.
- II.3.1.5. Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody.
- II.3.2.1. Ustanowienie obszarów ochrony słabo izolowanych zbiorników wód podziemnych i stref ochrony ujęć wód oraz ich właściwe użytkowanie.
- II.3.2.2. Likwidacja nieczynnych ujęć wody.
- II.4.1. Przeciwdziałanie erozji gleb poprzez wprowadzanie trwałej pokrywy roślinnej oraz stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych.
- II.4.2. Zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom.
- II.4.3. Budowa urządzeń ograniczających erozję wodną.
- II.4.4. Przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogenne, w szczególności zapobieganie dewastacji gleb hydrogenicznych.
- II.4.5. Stosowanie urządzeń zabezpieczających glebę przed zanieczyszczeniem.
- II.5.1. Racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych, z wykorzystaniem BAT.
- II.5.2. Budowa i modernizacja sieci wodociągowych oraz stacji uzdatniania wody.
- II.5.3. Ograniczenie zużycia wody z ujęć podziemnych do celów przemysłowych.
- II.5.4. Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopaliny.
- II.6.1. Wycofywanie z obrotu i stosowania substancji niszczących warstwę ozonową.
- II.6.2. Promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii w celu zapewnienia wzrostu udziału OZE w bilansie energii pierwotnej.
- II.6.3. Zwiększanie efektywności energetycznej gospodarki i ograniczanie zapotrzebowania na energię.

- II.6.4. Prowadzenie gospodarki leśnej w sposób zapewniający przyrost zasobności drzewostanów (kumulację dwutlenku węgla).
- II.7.1. Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.
- III.1.1.1. Monitorowanie i analiza stanu i jakości zaopatrzenia ludności w wodę do picia oraz inicjowanie działań naprawczych.
- III.2.1.1. Likwidacja lokalnych kotłowni o dużej emisji i rozbudowa sieci ciepłowniczej.
- III.2.1.2. Zamiana kotłowni węglowych na obiekty niskoemisyjne.
- III.2.1.3. Instalowanie wysokosprawnych urządzeń ciepłowniczych i budowa nowoczesnych sieci ciepłowniczych.
- III.2.1.4. Instalowanie i modernizacja urządzeń ochrony powietrza.
- III.2.1.5. Rozbudowa sieci gazowej (przesyłowej i rozdzielczej).
- III.2.1.6. Zmniejszanie zapotrzebowania na energię: stosowanie energooszczędnych technologii w gospodarce, dokonywanie termomodernizacji budynków, wprowadzanie nowoczesnych systemów grzewczych w domach jednorodzinnych, zmniejszanie strat energii w systemach przesyłowych (elektroenergetycznych i ciepłych).
- III.2.2.1. Modernizacja taboru samochodowego i promocja korzystania z publicznych środków transportu.
- III.2.2.2. Poprawa jakości dróg i organizacji ruchu kołowego.
- III.2.3.1. Przyjęcie miejskiego planu zaopatrzenia w ciepło, z uwzględnieniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
- III.3.1. Modernizacja oczyszczalni ścieków oraz rozbudowa sieci kanalizacyjnych.
- III.3.2. Osiąganie wymaganych prawem norm jakości ścieków oczyszczonych.
- III.3.3. Wyposażenie istniejących sieci kanalizacji deszczowej w urządzenia podczyszczające oraz budowa systemów kanalizacji deszczowej na terenach zurbanizowanych.
- III.3.4. Uruchomienie działań zapisanych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz w programie wodnośrodowiskowym kraju.
- III.3.5. Utrzymywanie trwałej pokrywy roślinnej i ograniczanie zabudowy strefy brzegowej wód.
- III.4.1. Zapobieganie powstawaniu odpadów poprzez rozwój czystych technologii, zmniejszenie materiałochłonności produkcji, zmniejszanie masy opakowań, wydłużenie okresów życia produktów itp.
- III.4.2. Zmniejszenie strumienia odpadów kierowanych na składowiska poprzez doskonalenie systemu preselekcji (objęcie wszystkich wytwórców odpadów komunalnych na terenie gminy systemem selektywnego odbioru odpadów), sortowania i odzysku odpadów komunalnych.
- III.4.3. Zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska.
- III.4.4. Rekultywacja składowisk odpadów.
- III.4.5. Eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów.
- III.4.6. Utrzymanie i rozwój sprawnego systemu zbierania wraków samochodów i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.
- III.4.7. Prowadzenie edukacji ekologicznej promującej zapobieganie powstawania odpadów, właściwe postępowanie z odpadami, prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno-edukacyjnej w tym zakresie.
- III.4.8. Wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.
- III.5.1.1. Właściwe kształtowanie przestrzeni urbanistycznej w dokumentach planistycznych.

- III.5.2.1. Realizacja projektów technicznych i organizacyjnych dla zmniejszenia poziomu hałasu.
- III.5.3.1. Tworzenie stref wolnych od transportu.
- III.5.3.2. Ograniczenie prędkości ruchu.
- III.5.3.3. Tworzenie pasów zadrzewień.
- III.5.3.4. Budowa ekranów akustycznych.
- III.5.4.1. Budowa obwodnic.
- III.5.4.2. Poprawa stanu nawierzchni ulic i dróg.
- III.5.4.3. Zapewnienie płynności ruchu.
- III.5.5.1. Instalowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem od urządzeń, maszyn, linii technologicznych.
- III.5.5.2. Wymiana na urządzenia o mniejszej emisji hałasu.
- III.5.6.1. Rozpoznanie i wprowadzenie ograniczeń emisji hałasu na obszarach cennych przyrodniczo.
- III.5.7.1. Budowa tras rowerowych na terenach zurbanizowanych.
- III.6.1. Kontynuacja realizacji programu usuwania azbestu.
- III.6.2. Działania edukacyjne dotyczące odpowiedzialnego stosowania chemikaliów i postępowania z ich odpadami oraz propagowanie stosowania produktów z substancji ulegających biodegradacji.

2.4. Powiązania z innymi dokumentami

2.4.1. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym wraz ze sposobem ich uwzględnienia w „Programie...”

„Program...” w pełni respektuje zasady polityki ekologicznej szczebla międzynarodowego, wspólnotowego i krajowego, w szczególności cele 6. Wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego, takie jak:

- **zasada zrównoważonego rozwoju** opisana w odnowionej strategii Unii Europejskiej dotyczącej trwałego rozwoju;
- **zasada przezorności**;
- **zasada równego dostępu do środowiska przyrodniczego**;
- **zasada uspołecznienia** realizowana poprzez stworzenie instytucjonalnych, prawnych i materialnych warunków do udziału obywateli, grup społecznych i organizacji pozarządowych w procesie kształtowania modelu zrównoważonego rozwoju przy jednoczesnym rozwoju edukacji ekologicznej, rozbudzaniu świadomości i wrażliwości ekologicznej oraz kształtowaniu nowej etyki zachowań wobec środowiska;
- **zasada „zanieczyszczający płaci”** odnosząca się do odpowiedzialności za skutki zanieczyszczenia i stwarzania innych zagrożeń, w „Programie...” zakłada się, że odpowiedzialność tę powinny ponosić wszystkie jednostki korzystające ze środowiska – również konsumenci, zwłaszcza, gdy mają możliwość wyboru mniej zagrażających środowisku dóbr konsumpcyjnych;
- **zasada prewencji** stanowiąca, że przeciwdziałanie negatywnym skutkom dla środowiska powinno być podejmowane już na etapie planowania i realizacji przedsięwzięć. Zasada ta realizowana jest poprzez:
  - zapobieganie powstawaniu zanieczyszczeń poprzez stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT),

- recykling, czyli zamykanie obiegu materiałów i surowców, odzysk energii, wody i surowców ze ścieków i odpadów oraz gospodarcze wykorzystanie odpadów zamiast ich składowania,
  - zintegrowane podejście do ograniczania i likwidacji zanieczyszczeń i zagrożeń zgodnie z zaleceniami Dyrektywy Rady 96/61/WE w sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i kontroli (tzw. dyrektywa IPPC),
  - wprowadzanie prośrodowiskowych systemów zarządzania procesami produkcji i usługami, zgodnie z ogólnosięciowymi i europejskimi wymogami w tym zakresie, wyrażonymi m.in. w standardach ISO 14000 i EMAS, programach czystszej produkcji, Responsible Care.
- **zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej** odnosząca się do wyboru planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych ochrony środowiska, a następnie do oceny osiągniętych wyników, oznaczająca potrzebę minimalizacji nakładów na jednostkę uzyskanego efektu.

Zasady te były ściśle respektowane przy planowaniu kierunków działań i poszczególnych zadań przewidzianych do realizacji w „Programie...”.

2.4.2. Powiązania z dokumentami szczebla krajowego

W celu osiągnięcia spójności „Programu...” z polityką ekologiczną państwa polskiego, przy wytyczaniu celów oraz planowaniu zadań programu przede wszystkim uwzględniono podstawowy dokument szczebla krajowego: „Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016” przyjęta uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 maja 2009 r. w sprawie przyjęcia dokumentu.

„Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”, będąca średniookresowym programem działań na rzecz środowiska, stanowi aktualizację i uszczegółowienie „II Polityki ekologicznej państwa”. Dokument ten wyznacza priorytety polityki ekologicznej Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2009-2012 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016. Planowane działania w obszarze ochrony środowiska w Polsce wpisują się w priorytety w skali Unii Europejskiej i cele 6. Wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego. Do najważniejszych wyzwań zalicza:

- działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju;
- przystosowanie do zmian klimatu;
- ochronę różnorodności biologicznej.

Obszarami priorytetowymi w dziedzinie działań systemowych, ważnymi z punktu widzenia samorządów lokalnych, są:

1. Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych, w szczególności poddawanie wszystkich dokumentów strategicznych strategicznym ocenom oddziaływania na środowisko,
2. Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska, szczególnie w obszarze zastosowanie systemu „zielonych zamówień” w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego.
3. Rozpowszechnianie systemu zarządzania środowiskowego (SZŚ).
4. Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska.

5. Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym – uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego zasad ochrony środowiska i ochrony przyrody.

Niezmiernie ważna jest **ochrona zasobów naturalnych** dostępnych w Polsce, w szczególności:

1. Ochrona przyrody, w tym różnorodności biologicznej.
2. Ochrona zasobów leśnych.
3. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi.
4. Ochrona powierzchni ziemi – szczególnie gleb przed erozją oraz rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych przyrodniczo.
5. Racjonalne gospodarowanie bogactwami mineralnymi oraz zasobami wód podziemnych, w tym ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed nadmierną i nieuzasadnioną ich eksploatacją oraz przed zanieczyszczeniem z powierzchni terenu.

Kolejnym obszarem jest **poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego**, w tym:

1. Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem oraz przeciwdziałanie zmianom klimatu.
2. Ochrona wód przed zanieczyszczeniem.
3. Gospodarka odpadami.
4. Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym.
5. Ochrona przed promieniowaniem jonizującym.
6. Gospodarka substancjami chemicznymi.

„Program...” wykorzystuje w trojaki sposób cele i zadania ujęte w „Polityce ekologicznej państwa na lata 2009-2012, z uwzględnieniem perspektywy do roku 2016”:

1. jako punkt wyjścia do uszczegółowienia zadań szczebla gminnego, z uwzględnieniem specyfiki i potrzeb miasta,
2. jako analogię do sformułowania niektórych celów i wskaźników,
3. jako inspirację do sformułowania celów i zadań w programie gminnym.

Ponadto, przy sporządzaniu projektu „Programu...” brano pod uwagę zapisy następujących dokumentów szczebla krajowego:

Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej

Celem nadrzędnym strategii jest: *„Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej w skali lokalnej, krajowej i globalnej oraz zapewnienie trwałości i możliwości rozwoju wszystkich poziomów jej organizacji (wewnątrzgatunkowego, międzygatunkowego i ponadgatunkowego), z uwzględnieniem potrzeb rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz konieczności zapewnienia odpowiednich warunków życia i rozwoju społeczeństwa”.*

„Program...” odnosi się przede wszystkim do następujących celów strategicznych „Strategii...”:

- I) Skuteczne usunięcie lub ograniczanie pojawiających się zagrożeń różnorodności biologicznej.
- II) Pełne zintegrowanie działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej z działaniami oddziałyującymi na tę różnorodność sektorów gospodarki oraz administracji publicznej i społeczeństwa (w tym organizacji pozarządowych), przy zachowaniu właściwych proporcji pomiędzy zapewnieniem równowagi przyrodniczej, a rozwojem społeczno-gospodarczym kraju.

III) Podniesienie wiedzy oraz ukształtowanie postaw i aktywności społeczeństwa na rzecz ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej; przede wszystkim poprzez planowane kierunki działań w obrębie celów: **Skuteczna ochrona przyrody w tym różnorodności biologicznej oraz krajobrazu, Wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa, Świadomi ekologicznie konsumenci, rynek przyjazny środowisku.**

Program wodno-środowiskowy kraju

Program wodno-środowiskowy kraju (PWŚK) stanowi realizację wymagań wskazanych w Dyrektywie 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, tzw. Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW) w zakresie konieczności opracowania programów działań. Cele sformułowano następująco:

- 1) niepogarszanie stanu części wód;
- 2) osiągnięcie dobrego stan wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych;
- 3) spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie);
- 4) zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

„Program...” odnosi się do wszystkich wyżej wymienionych celów przede wszystkim poprzez planowane kierunki działań w obrębie celu **Ochrona wód.**

Krajowy plan gospodarki odpadami

Krajowy plan gospodarki odpadami 2014 został przyjęty uchwałą Nr 217 Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2010 r. (M. P. Nr 101, poz. 1183). Jego dalekosiężnym celem jest dojście do systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, w którym w pełni realizowane są zasady gospodarki odpadami, a w szczególności zasada postępowania z odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, czyli po pierwsze zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie kolejno przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku (czyli wykorzystanie odpadów), unieszkodliwianie, przy czym najmniej pożądanym sposobem ich zagospodarowania jest składowanie. Realizacja tego celu umożliwi osiągnięcie innych celów takich, jak: ograniczenie składowania odpadów, w szczególności odpadów ulegających biodegradacji, ograniczenie zmian klimatu powodowanych przez gospodarkę odpadami czy też zwiększenie udziału w bilansie energetycznym kraju energii ze źródeł odnawialnych poprzez zastępowanie spalania paliw kopalnych różnego rodzaju metodami odzysku energii z odpadów zawierających frakcje biodegradowalne.

W związku z powyższym, uwzględniając politykę ekologiczną państwa, przyjęto następujące cele główne:

- utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB;

- zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska;
- zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów, utworzenie i uruchomienie bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami.

„Program...” odnosi się do wszystkich wyżej wymienionych celów przede wszystkim poprzez planowane kierunki działań w obrębie celu **Efektywna gospodarka odpadami**.

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032

„Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”, wyznacza następujące cele:

1. usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
2. minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
3. likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

POKzA określa także nowe zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 2009-2032, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Realizuje także wnioski zawarte w „Raporcie z realizacji w latach 2003-2007 Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” poprzez wprowadzenie priorytetowych zadań legislacyjnych, uruchomienie wsparcia finansowego dla działań prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz usprawnienie systemu monitoringu realizacji Programu.

„Program...” odnosi się do wszystkich wyżej wymienionych celów przede wszystkim poprzez planowane kierunki działań w obrębie celu **Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem substancji chemicznych**.

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

Wg „Polityki energetycznej Polski do 2030 r.”, przyjętej przez Radę Ministrów dnia 10 listopada 2009 r., podstawowymi kierunkami polskiej polityki energetycznej są:

1. poprawa efektywności energetycznej,
2. wzrost bezpieczeństwa energetycznego,
3. rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw,
4. rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii,
5. ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

„Program...” odnosi się do wszystkich wyżej wymienionych kierunków (z wyłączeniem kierunku 4) przede wszystkim poprzez planowane kierunki działań w obrębie celów: **Racjonalne gospodarowanie zasobami energetycznymi, Dobra jakość powietrza**.

Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej

W 1998 r. Narodową Strategię Edukacji Ekologicznej zaakceptowały sejmowa i senacka komisja ochrony środowiska. W latach 1999-2000 dokument został uaktualniony i dostosowany do nowych warunków. Podstawowe cele Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej są następujące:

1. Upowszechnianie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia, uwzględniając również pracę i wypoczynek człowieka, czyli objęcie permanentną edukacją ekologiczną wszystkich mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej na wszystkich stopniach edukacji formalnej i nieformalnej.
3. Tworzenie wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów edukacji ekologicznej, stanowiących rozwinięcie Narodowego Programu Edukacji Ekologicznej, a ujmujących propozycje wnoszone przez poszczególne podmioty realizujące projekty edukacyjne dla lokalnej społeczności.
4. Promowanie dobrych doświadczeń z zakresu metodyki edukacji ekologicznej.

„Program...” odnosi się do wyżej wymienionych celów przede wszystkim poprzez planowane kierunki działań w obrębie celów: **Świadomi ekologicznie konsumenci, rynek przyjazny środowisku, Wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa.**

2.4.3. Powiązania z dokumentami szczebla wojewódzkiego

Przy wytyczaniu celów oraz planowaniu zadań „Programu...” uwzględniono następujące dokumenty szczebla wojewódzkiego:

- „Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018”,
- „Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2016”,
- „Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2020”.

2.4.3.1 Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018

Celem strategicznym „Programu Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018” jest: *Ochrona zasobów naturalnych, poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.*

Dokument wyznacza następujące priorytety i kierunki działań:

Priorytet I: Doskonalenie działań systemowych

Kierunki działań:

- I.1. Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w strategicznych programach rozwoju województwa;
- I.2. Rozwój współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej dla realizacji celów Programu Ochrony Środowiska;
- I.3. Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska.
- I.4. Rozwój systemu ekozarządzania.
- I.5. Wzrost udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska.
- I.6. Rozwój badań i postęp techniczny w dziedzinie ochrony środowiska.
- I.7. Wzrost odpowiedzialności za szkody w środowisku.
- I.8. Uwzględnianie aspektów ekologicznych w planowaniu przestrzennym.
- I.9. Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa.
  - I.9.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.
  - I.9.2. Wspieranie działalności edukacyjnej prowadzonej przez samorządy i ich jednostki organizacyjne, ekologiczne organizacje pozarządowe, grupy obywatelskie, Lasy Państwowe, parki krajobrazowe.

- I.9.3. Wspieranie istniejących oraz tworzenie nowych ośrodków edukacji i informacji ekologicznej o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym, w tym tzw. „zielonych szkół”.
- I.9.4. Opracowanie i realizacja lokalnych programów edukacyjnych uwzględniających specyfikę środowiska, lokalną tożsamość i tradycję kulturową, dla różnych grup odbiorców.
- I.9.5. Rozwój infrastruktury terenowej służącej poznawaniu przyrody: ścieżek edukacyjnych, tras rowerowych, muzeów przyrodniczych i izb edukacyjnych.

Priorytet II: Zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych

Kierunki działań:

- II.1. Ochrona przyrody i krajobrazu.
  - II.1.1. Prowadzenie inwentaryzacji, waloryzacji i monitoringu różnorodności biologicznej.
  - II.1.2. Rozwój form ochrony przyrody.
  - II.1.3. Opracowywanie i realizacja planów ochrony.
  - II.1.4. Zapewnienie integralności przyrodniczej województwa.
  - II.1.5. Ochrona i restytucja elementów rodzimej przyrody.
  - II.1.6. Ochrona różnorodności przyrodniczej w krajobrazie rolniczym.
  - II.1.7. Ochrona różnorodności przyrodniczej w krajobrazie miejskim.
  - II.1.8. Ograniczanie negatywnego wpływu rozwoju energetyki wiatrowej na przyrodę, mieszkańców, krajobraz przyrodniczy i kulturowy oraz obiekty zabytkowe poprzez wieloaspektową analizę potencjalnych oddziaływań i określanie warunków lokalizacji nowych inwestycji, w tym wskazanie w planie zagospodarowania przestrzennego województwa obszarów wyłączonych z możliwości lokalizacji obiektów energetyki wiatrowej;
- II.2. Rozwijanie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
  - II.2.1. Aktualizacja planów urządzania lasów, w celu zapewnienia racjonalnego użytkowania zasobów leśnych, kształtowania właściwej struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów, z zachowaniem bogactwa biologicznego siedlisk przyrodniczych, flory, fauny i grzybów;
  - II.2.2. Uzupełnianie i aktualizacja planów urządzania lasów niebędących w zarządzie Lasów Państwowych;
  - II.2.3. Realizacja zadań wynikających z planów urządzania lasu, programów ochrony przyrody nadleśnictw oraz programów gospodarczo-ochronnych Leśnych Kompleksów Promocyjnych „Lasy Mazurskie” i „Lasy Olsztyńskie”;
  - II.2.4. Aktualizacja programu zwiększania lesistości i kontynuacja zalesień, z uwzględnieniem potrzeb ochrony wartościowych siedlisk nieleśnych, kształtowania korytarzy ekologicznych i rekultywacji terenów zdegradowanych;
  - II.2.5. Rozbudowa i modernizacja bazy szkółkarskiej oraz infrastruktury służącej ochronie lasów;
- II.3. Racjonalne gospodarowanie zasobami wody.
  - II.3.1. Ochrona przed deficytem wody.
  - II.3.2. Ochrona przed powodzią.
  - II.3.3. Ochrona zasobów wód podziemnych.
- II.4. Ochrona powierzchni ziemi.
- II.5. Właściwe gospodarowanie zasobami geologicznymi.
- II.6. Ochrona klimatu.
- II.7. Doskonalenie gospodarowania zasobami energetycznymi.

Priorytet III: Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Kierunki działań:

- III.1. Ograniczanie środowiskowych zagrożeń zdrowia i życia.
  - III.1.1. Koordynacja działań z zakresu monitoringu zagrożeń dla zdrowia mieszkańców.

- III.1.2. Prowadzenie rejestru zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnych awarii oraz potencjalnych sprawców awarii;
- III.1.3. Sporządzanie wojewódzkich i powiatowych planów zarządzania ryzykiem wystąpienia awarii;
- III.1.4. Doposażenie wyspecjalizowanych jednostek w sprzęt do wykrywania i lokalizacji awarii, likwidacji oraz analizy skutków tych awarii;
- III.1.5. Prowadzenie rejestru awarii EKOAWARIE, jako bazy danych do analizy doświadczeń z przebiegu zaistniałych awarii i akcji ratowniczych;
- III.1.6. Analizowanie sytuacji dotyczącej stanu zaopatrzenia ludności w wodę do picia o dobrej jakości oraz, w miarę potrzeb, inicjowanie działań naprawczych.
- III.2. Poprawa jakości powietrza
  - III.2.1. Redukcja emisji SO₂, NO_x i pyłu drobnego z procesów wytwarzania energii
  - III.2.2. Ograniczenie emisji ze środków transportu.
  - III.2.3. Opracowanie gminnych planów zaopatrzenia w ciepło, z uwzględnieniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
  - III.2.4. Opracowanie i wdrożenie programów ochrony powietrza dla stref, dla których nastąpiło przekroczenie standardów jakości powietrza;
  - III.2.5. Prowadzenie monitoringu powietrza atmosferycznego;
- III.3. Poprawa jakości wód.
- III.4. Doskonalenie gospodarki odpadami.
- III.5. Ograniczanie oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych.
  - III.5.1. Prowadzenie monitoringu hałasu i pól elektromagnetycznych oraz dokonywanie oceny narażenia społeczeństwa na czynniki ponadnormatywne.
  - III.5.2. Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym ochrony przed hałasem, stosownie do wymogów ustawy Prawo ochrony środowiska, między innymi poprzez właściwe kształtowanie przestrzeni urbanistycznej;
  - III.5.3. Opracowanie programów ochrony przed hałasem na terenach, gdzie przekracza on wartość dopuszczalną i realizacja przedsięwzięć technicznych i organizacyjnych dla zmniejszenia poziomu hałasu;
  - III.5.4. Ograniczanie hałasu, zwłaszcza w osiedlach mieszkaniowych przez np. tworzenie stref wolnych od transportu, ograniczenie szybkości ruchu, tworzenie pasów zadrzewień, budowę ekranów akustycznych;
  - III.5.5. Wprowadzenie koniecznych zmian w inżynierii ruchu drogowego (budowa obwodnic, poprawa stanu nawierzchni ulic i dróg, zapewnienie płynności ruchu);
  - III.5.6. Stosowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem od urządzeń, maszyn, linii technologicznych, wymiana na urządzenia o mniejszej emisji hałasu;
  - III.5.7. Propagowanie transportu intermodalnego (szynowo-drogowego);
  - III.5.8. Wprowadzanie ograniczeń emisji hałasu na obszarach i akwenach cennych przyrodniczo;
  - III.5.9. Budowa tras rowerowych na terenach zurbanizowanych;
- III.6. Ograniczanie zagrożeń ze strony substancji chemicznych w środowisku.

„Program...” wykorzystuje w trojaki sposób cele i zadania ujęte w „Programie Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018”:

1. jako punkt wyjścia do uszczegółowienia zadań szczebla gminnego, z uwzględnieniem specyfiki i potrzeb miasta,
2. jako analogię do sformułowania niektórych celów i wskaźników,
3. jako inspirację do sformułowania celów i zadań w programie gminnym.

2.4.3.2 Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2016

„Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2016” został uchwalony przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego Uchwałą Nr XVIII/333/12 z dnia 19 czerwca 2012 r. Cele główne w „Planie ...” przyjęto za KPGO:

1. utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB;
2. zwiększenie udziału odzysku, w tym w szczególności odzysku energii z odpadów, zgodnego z wymogami ochrony środowiska;
3. zmniejszenie ilości wszystkich odpadów kierowanych na składowiska odpadów;
4. wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów;
5. współpraca z ministrem właściwym do spraw środowiska przy prowadzeniu bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami (BDO);
6. minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych przy jednoczesnym zwiększaniu ilości tych odpadów poddawanych procesom odzysku;
7. rozwój systemu zbierania odpadów niebezpiecznych ze źródeł rozproszonych, z uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych.

Cele szczegółowe w odniesieniu do gospodarki odpadami komunalnymi są następujące:

1. objęcie wszystkich mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego systemem selektywnego zbierania odpadów najpóźniej do 2015 roku;
2. zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska tak, aby w 2013 roku nie było składowanych więcej niż 50%, a w 2020 roku nie więcej niż 35% masy odpadów wytworzonych w 1995 roku;
3. zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max. 60% wytworzonych odpadów do końca 2014 roku;
4. przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych na poziomie minimum 50% masy do 2020 roku;
5. objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych 100% mieszkańców najpóźniej do końca 2013 roku;
6. zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów wyznaczonych przez Unię Europejską oraz rekultywacja składowisk zamkniętych;
7. rozwój selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, odpadów ZSEiE, wielkogabarytowych oraz odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych.

„Program...” odnosi się do wyżej wymienionych celów przede wszystkim poprzez planowane kierunki działań w obrębie celu: **Efektywna gospodarka odpadami.**

2.4.3.3 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2020

„Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2020” została przyjęta uchwałą nr. XXXIV/474/05 z dnia 31 sierpnia 2005 r. Celem głównym „Strategii ...” jest:

Spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy.

Spójność ekonomiczna oznacza wzrost gospodarczy, spójność przestrzenna to włączenie się województwa do głównej sieci infrastruktury transportowej w Polsce oraz w transeuropejską sieć korytarzy transportowych, natomiast spójność społeczna oznacza: tworzenie miejsc pracy i poprawę warunków życia ludności.

W dokumencie wyróżniono trzy priorytety strategiczne: konkurencyjną gospodarkę, otwarte społeczeństwo i nowoczesne sieci. „Program...” odnosi się przede wszystkim do priorytetów „Otwarte społeczeństwo” z celem „poprawa jakości i ochrona środowiska” oraz „Nowoczesne sieci” z celem: „monitoring środowiska”.

2.4.4. Powiązania z dokumentami szczebla powiatowego

W celu osiągnięcia spójności z polityką powiatową, przy wytyczaniu celów oraz planowaniu zadań „Programu...” uwzględniono następujące dokumenty szczebla powiatowego:

- „Program ochrony środowiska dla powiatu bartoszyckiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” (projekt),
- „Strategia zrównoważonego rozwoju powiatu bartoszyckiego”.

2.4.4.1 „Program ochrony środowiska dla powiatu bartoszyckiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019”

Nadrzędnym celem programu ochrony środowiska dla powiatu bartoszyckiego jest:

**SKUTECZNA OCHRONA ZASOBÓW I DOBRA JAKOŚĆ ŚRODOWISKA
W POWIECIE BARTOSZYCKIM**

W programie ochrony środowiska wyodrębniono trzy priorytety:

- I Działania systemowe.
- II Ochrona zasobów naturalnych
- III Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Cele główne i szczegółowe oraz kierunki działań dla poszczególnych priorytetów uwzględnione w powiatowym programie ochrony środowiska przedstawiono poniżej:

Priorytet	Cel główny	Cele szczegółowe i kierunki działań
Działania systemowe	I. Uwzględnianie zagadnień ochrony środowiska we wszystkich aspektach funkcjonowania społeczeństwa, administracji i gospodarki	Dokumenty strategiczne zgodne z zasadami ochrony środowiska
		I.1. Uwzględnianie zasad ochrony środowiska w dokumentach strategicznych.
		Efektywna współpraca między powiatami i gminami dla realizacji celów Programu Ochrony Środowiska.
		I.2. Rozwój współpracy między powiatami i gminami dla realizacji celów Programu Ochrony Środowiska.
		Świadomi ekologicznie konsumenci, rynek przyjazny środowisku.
		I.3. Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska, rozwój proekologicznej produkcji towarów oraz świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego
		Dobrze rozwinięty system zarządzania środowiskowego
		I.4. Rozwój systemu ek zarządzenia - stymulowanie przystępowania przedsiębiorstw i instytucji do systemów zarządzania środowiskowego.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

		<p>Aktywny udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska I.5. Wzrost udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska</p> <p>Maksymalne ograniczenie szkód w środowisku I.6. Wzrost odpowiedzialności za szkody w środowisku</p> <p>Planowanie przestrzenne zgodne z zasadami ochrony środowiska I.7. Uwzględnianie aspektów ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego</p> <p>Wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa I.8. Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa I.8.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa. I.8.2. Wspieranie działalności edukacyjnej prowadzonej przez samorządy i ich jednostki organizacyjne oraz ekologiczne organizacje pozarządowe. I.8.3. Opracowanie i realizacja lokalnych programów edukacyjnych uwzględniających specyfikę środowiska, lokalną tożsamość i tradycję kulturową, dla różnych grup odbiorców. I.8.4. Rozwój infrastruktury terenowej służącej poznawaniu przyrody: ścieżek edukacyjnych, tras rowerowych i izb edukacyjnych.</p>
Ochrona zasobów naturalnych	II. Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych	<p>Skuteczna ochrona przyrody w tym różnorodności biologicznej oraz krajobrazu II.1. Ochrona przyrody i krajobrazu II.1.1. Rozwój form ochrony przyrody II.1.2. Zapewnienie integralności przyrodniczej regionu II.1.3. Ochrona różnorodności przyrodniczej w krajobrazie rolniczym II.1.4. Ochrona różnorodności przyrodniczej w krajobrazie miejskim II.1.5. Ograniczanie negatywnego wpływu rozwoju energetyki wiatrowej na przyrodę, mieszkańców, krajobraz przyrodniczy i kulturowy oraz obiekty zabytkowe.</p> <p>Ochrona i zrównoważony rozwój lasów II.2. Rozwijanie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej II.2.1. Okresowe rewizje planów urządzania lasów, w celu zapewnienia racjonalnego użytkowania zasobów leśnych, kształtowania właściwej struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów, z zachowaniem bogactwa biologicznego siedlisk przyrodniczych, flory, fauny i grzybów. II.2.2. Uzupełnianie i aktualizacja planów urządzania lasów niebędących w zarządzie Lasów Państwowych. II.2.3. Realizacja zadań wynikających z planów urządzania lasu oraz programów ochrony przyrody nadleśnictw</p> <p>Ochrona zasobów wód II.3. Racjonalne gospodarowanie zasobami wody. II.3.1. Ochrona przed deficytem wody II.3.2. Ochrona przed powodzią II.3.3. Ochrona zasobów wód podziemnych</p> <p>Dobra jakość gleb II.4. Ochrona powierzchni ziemi.</p> <p>Ochrona zasobów geologicznych II.5. Właściwe gospodarowanie zasobami geologicznymi</p> <p>Ochrona klimatu II.6. Działania związane z ochroną klimatu</p> <p>Racjonalne gospodarowanie zasobami energetycznymi II.7. Doskonalenie gospodarowania zasobami energetycznymi</p>
Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego	III. Wysoka jakość wszystkich komponentów środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego	<p>Bezpieczne, niezagrażające zdrowiu środowisko III.1. Ograniczanie środowiskowych zagrożeń dla zdrowia i życia. III.1.1. Koordynacja działań z zakresu monitoringu zagrożeń dla zdrowia mieszkańców III.1.2. Sporządzanie powiatowych planów zarządzania ryzykiem wystąpienia awarii. III.1.3. Analizowanie sytuacji dotyczącej stanu zaopatrzenia ludności w wodę do picia o dobrej jakości oraz, w miarę potrzeb, inicjowanie działań naprawczych.</p> <p>Dobra jakość powietrza III.2. Poprawa jakości powietrza III.2.1. Redukcja emisji SO₂, NO_x i pyłu drobnego z procesów wytwarzania energii. III.2.2. Ograniczenie emisji ze środków transportu. III.2.3. Opracowanie gminnych planów zaopatrzenia w ciepło, z uwzględnieniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii.</p>

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

	<p>Dobra jakość wód III.3. Poprawa jakości wód.</p>
	<p>Efektywna gospodarka odpadami III.4. Doskonalenie gospodarki odpadami</p>
	<p>Utrzymanie niskiego oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych III.5. Ograniczenie oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych III.5.1. Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym ochrony przed hałasem, stosownie do wymogów ustawy <i>Prawo ochrony środowiska</i>. III.5.2. Opracowanie programów ochrony przed hałasem na terenach, gdzie przekracza on wartość dopuszczalną i realizacja przedsięwzięć technicznych i organizacyjnych dla zmniejszenia poziomu hałasu. III.5.3. Ograniczanie hałasu, zwłaszcza w osiedlach mieszkaniowych. III.5.4. Wprowadzenie koniecznych zmian w inżynierii ruchu drogowego. III.5.5. Stosowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem od urządzeń, maszyn, linii technologicznych. III.5.6. Wprowadzanie ograniczeń emisji hałasu na obszarach i akwenach cennych przyrodniczo. III.5.7. Budowa tras rowerowych na terenach zurbanizowanych.</p>
	<p>Ochrona przed szkodliwym oddziaływaniem substancji chemicznych III.6. Ograniczanie zagrożeń ze strony substancji chemicznych w środowisku</p>

„Program...” wykorzystuje w trojaki sposób cele i zadania ujęte w „Programie ochrony środowiska dla powiatu bartoszyckiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019”:

1. jako punkt wyjścia do uszczegółowienia zadań szczebla gminnego, z uwzględnieniem specyfiki i potrzeb miasta,
2. jako analogię do sformułowania niektórych celów i wskaźników,
3. jako inspirację do sformułowania celów i zadań w programie gminnym.

2.4.4.2 „Strategia zrównoważonego rozwoju powiatu bartoszyckiego”

„Strategia zrównoważonego rozwoju powiatu bartoszyckiego” została opracowana w 2000 r. Celem nadrzędnym strategii jest: „Rozwinięty powiat bartoszycki – ze swymi tradycjami, bogactwem przyrody oraz zgodnym i zasobnym społeczeństwem lokalnym”. Spośród czterech celów głównych strategii, pierwszy jest powiązany z kategorią ładu ekologicznego: „Czysty ekologicznie powiat z zachowanymi walorami środowiska”. Cele szczegółowe w obrębie w/w celu głównego to:

1. Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.
2. Likwidacja zagrożeń środowiska.
3. Powiększenie obszarów zieleni.

Wizja rozwoju powiatu w kategorii ładu ekologicznego (do 2015 r.) zawiera następujące elementy:

- zachowanie i rozwój lokalnych walorów środowiska,
- uregulowanie stosunków wodnych,
- zwiększenie lesistości poprzez zalesianie gleb nieprzydatnych i niewykorzystanych rolniczo,
- zapewnienie oczyszczania ścieków w każdej miejscowości,
- uporządkowanie gospodarki ściekowej,
- likwidacja dzikich wysypisk,
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

Cele „Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce” stanowią nawiązanie do celów wyznaczonych w „Strategii zrównoważonego rozwoju powiatu bartoszyckiego”. Ze względu na istotę programu ochrony środowiska, w niektórych przypadkach cele są bardziej szczegółowe, a w niektórych – zawężone. Jednak wizja rozwoju powiatu w zakresie ładu ekologicznego nadal pozostaje jednym z wyznaczników celów i zadań „Programu...”.

2.4.5. Powiązania z pozostałymi dokumentami

„Strategia Rozwoju Miasta Bartoszyce na lata 2009 - 2015” została opracowana w 2009 r. Misją miasta jest: „*Poprawa warunków życia i kondycji ekonomicznej mieszkańców poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz potencjału turystycznego*”.

Cele strategiczne i szczegółowe sformułowano następująco:

Strefa społeczna:

Cel strategiczny: Zwiększenie atrakcyjności miasta Bartoszyce jako miejsca zamieszkania.

Cele szczegółowe:

1. Tworzenie warunków dla środowiska kultury oraz wspieranie inicjatyw kulturalnych.
2. Wzbogacenie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej.
3. Stworzenie warunków dla rozwoju sportu masowego i rekreacji
4. Tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu kulturalnego, sieci świetlic oraz imprez z udziałem artystów profesjonalnych w oparciu o Dom Kultury.

Strefa gospodarcza:

Cel strategiczny: Komplementarny rozwój gospodarki miasta.

Cele szczegółowe:

1. Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnego handlu i usług – aktywizacja przedsiębiorczości.
2. Rozwój Warmińsko Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
3. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta.
4. Upowszechnianie Internetu i technologii informatycznych dla rozwoju gospodarczego.
5. Rozwijanie systemu promocji miasta.

Strefa przestrzenno-ekologiczna:

Cel strategiczny: Rozwój infrastruktury turystycznej, społecznej, kulturalnej i edukacyjnej.

Cele szczegółowe:

1. Wzrost potencjału turystycznego miasta Bartoszyce.
2. Rozwój infrastruktury sportowej, kulturalnej, edukacyjnej zwiększającej atrakcyjność zamieszkania oraz atrakcyjność inwestycyjną miasta Bartoszyce.
3. Rozwój turystyki transgranicznej w regionie trans granicznym Bartoszyce, Bagrationowska i Pionierska.
4. Kreowanie / propagowanie zdrowego stylu życia.
5. Poprawa infrastruktury technicznej miasta / Rewitalizacja kompleksowa zabudowy historycznej miasta.

Cele „Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce” w oczywisty sposób stanowią nawiązanie do celów wyznaczonych w „Strategii Rozwoju Miasta Bartoszyce na lata 2009 - 2015”. Ze względu na istotę programu ochrony środowiska, w niektórych przypadkach cele są bardziej szczegółowe, a w niektórych – zawężone. Jednak wizja rozwoju miasta oraz cele strategiczne, szczególnie w strefie przestrzenno-ekologicznej nadal pozostały jednym z wyznaczników celów i zadań „Programu...”.

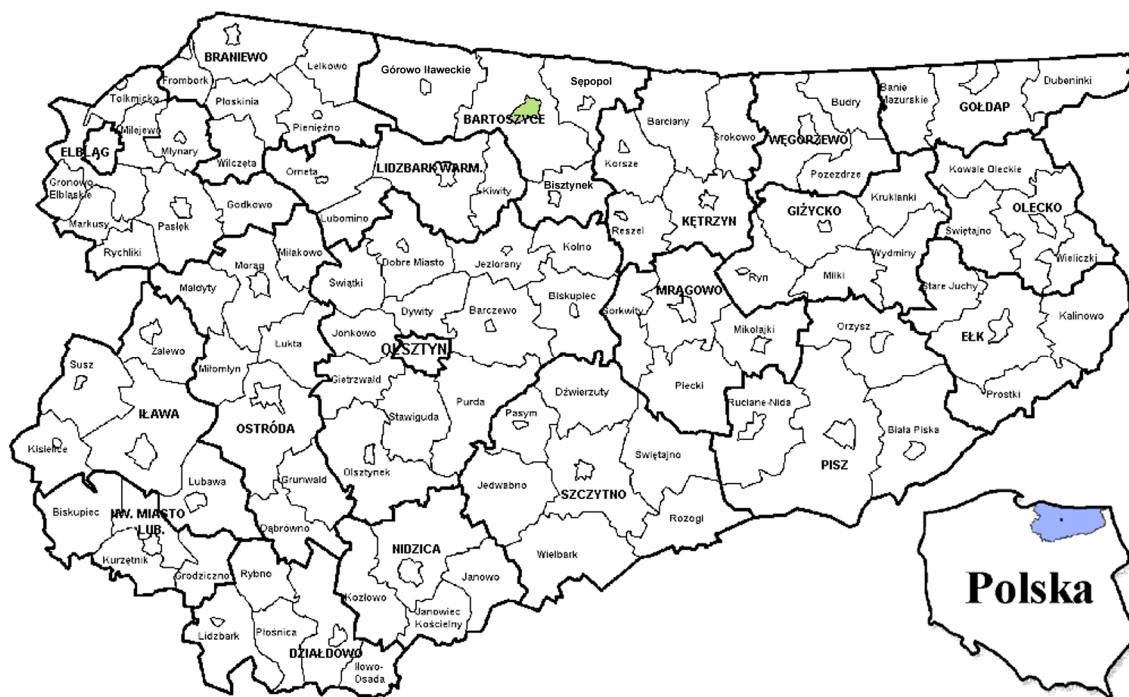

3. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI „PROGRAMU...”

3.1. Krótka ocena poszczególnych komponentów środowiska, w tym na obszarach objętych znaczącym oddziaływaniem

3.1.1. Skrócona charakterystyka gminy miejskiej Bartoszyce

Gmina miejska Bartoszyce o powierzchni 11,00 km², leży w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego (Rys. 1). Wraz z gminami: Bartoszyce, Bisztynek, Sępólno, Górowo Iławeckie i miastem Górowo Iławeckie wchodzi w skład powiatu bartoszyckiego (łącna powierzchnia 1 308 km²). Gmina miejska Bartoszyce w całości graniczy z gminą wiejską Bartoszyce. Miasto jest stolicą powiatu bartoszyckiego.

Opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Rys. 1. Położenie Miasta Bartoszyce w układzie administracyjnym

Wg danych GUS w gminie miejskiej Bartoszyce mieszka 24 721 osób (stan na 31-12-2010), co stanowi 41,3% populacji powiatu bartoszyckiego.

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w Bartoszycach wynosi 2 242, z czego aż 1 652 to podmioty należące do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. 101 podmiotów należy do sfery publicznej. Największe zakłady produkcyjne należą do branży meblarskiej i odzieżowej.

Ponad 95% podmiotów działa w sferze prywatnej, z czego największą liczbę stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (73,7%). Najwięcej podmiotów gospodarczych działa w branży usług (81,1%), następnie w przemyśle i budownictwie (16,8%) oraz rolnictwie (2,1%). W usługach najczęściej podmiotów zarejestrowano w sekcji G – handel hurtowy i detaliczny (121 podmiotów) oraz w sekcji F – budownictwo (61 podmiotów).

3.1.2. Krajobraz i rzeźba terenu

Pod względem fizjograficznym cały teren Miasta leży w Pasie Pobreży Bałtyckich, w regionie Niziny Staropruskiej, mezoregionie Niziny Sępopolskiej. Nizina Sępopolska stanowi rozległą nieckę, która wznosi się na obrzeżu do 80-100 mnpm i obniża ku środkowi do 40-50 mnpm. Mezoregion ten jest pozostałością po rozległym jeziorze zastoiskowym, który utworzył się przed cofającym się ostatnim zlodowaceniem plejstoceniowym. Konsekwencją tego jest urodzajna pokrywa glebowa i stosunkowo słaby rozwój lodowcowych form marginalnych, zwłaszcza w środkowej części regionu i prawie zupełny brak jezior (J. Kondracki 2001 r.). Na obszarze Niziny Sępopolskiej przeważa krajobraz równinny, który urozmaicają doliny rzeczne i niewielkie spadki terenu.

3.1.3. Klimat

Gmina miejska Bartoszyce leży w mazurskim regionie klimatycznym, we wschodniobałtyckiej dzielnicy klimatycznej, która jest chłodniejsza od sąsiadującej od zachodu dzielnicy zachodniobałtyckiej, lecz cieplejsza niż przyległa od południa dzielnica mazurska. Charakteryzuje się ona następującymi wartościami elementów i zjawisk atmosferycznych:

- liczba dni mroźnych wynosi 38-43,
- liczba dni z przymrozkami 110-125,
- liczba dni z pokrywą śnieżną 60-65 dni.

Opad atmosferyczny wynosi średnio około 600 mm w roku. Okres wegetacyjny trwa około 200 dni. W Bartoszycach przeważają wiatry z kierunku południowo-zachodniego (18,9% udziału w ciągu roku) i wiatry zachodnie (15,2 %). Udział wiatrów południowo-zachodnich jest szczególnie wysoki jesienią i zimą.

3.1.4. Przyroda i różnorodność biologiczna

Wg podziału geobotaniczno-regionalnego, gmina miejska Bartoszyce leży w Dziale Pomorskim, który charakteryzuje się znacznym udziałem zbiorowisk o subatlantyckim typie zasięgu. Dla tego regionu charakterystyczne jest występowanie grądów, lasów liściastych, acidofilnych lasów dębowych, kontynentalnych borów sosnowych oraz niżowych buczyn.

Ze względu na synantropizację (całość przemian zachodzących w szacie roślinnej pod wpływem działalności człowieka), miasto leży w regionie IV stopnia (skala od I do VII), gdzie przeważa roślinność antropogeniczna (wprowadzona przez człowieka), a roślinność naturalna zachowała się fragmentarycznie w siedliskach skrajnie ubogich lub niedostępnych do wykorzystania przez człowieka. Roślinność antropogeniczna to rośliny uprawne, rośliny

towarzyszące roślinom uprawnym, rośliny spotykane na terenach zabudowy (roślinność ruderalna).

W granicach miasta występują następujące typy szaty roślinnej:

- zwarte kompleksy leśne,
- zbiorowiska semileśne i leśne nadrzeczne,
- kępy zadrzewień i zakrzewień,
- zieleń urządzona,
- zwarte zespoły ogrodów działkowych i ogrodów użytkowych,
- agrocenozy.

Zgodnie z tym, największe bogactwo roślin w mieście występuje na obszarach podmokłych, mało dostępnych i leśnych. Spotyka się tu wiele gatunków pospolitych, takich jak trzcina pospolita, pałka wąskolistna i szerokolistna, rdestnica, moczarka kanadyjska, grzybień biały, grąźel żółty.

Na obrzeżach miasta czasami pojawiają się duże ssaki, jak:

- Sarna – na terenie Nadleśnictwa Bartoszyce – 1810 szt. (stan na 10-03-2011).
- Dzik – na terenie Nadleśnictwa Bartoszyce – 1170 szt. (stan na 10-03-2011).
- Łoś – na terenie Nadleśnictwa Bartoszyce – 30 szt. (stan na 10-03-2011).

Z mniejszych ssaków występuje: lis, wiewiórka, jeź europejski, kuna, borsuk, wydra (umieszczona w Załączniku IV Dyrektywy Siedliskowej), tchórz, norka amerykańska. Ponadto, okresowo spotyka się siedliska bobra (umieszczony w Załączniku IV Dyrektywy Siedliskowej).

Ptaki są najliczniejszą grupą zwierząt występującą w Bartoszycach. Na obrzeżach miasta występują miejsca gniazdowania bociana białego (umieszczonego w Załączniku I Dyrektywy 79/409/EWG w sprawie ochrony dzikich ptaków – jako gatunek objęty szczególną ochroną). Spotyka się także inne gatunki ptaków, wymienione w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej jak: np. żuraw. Ponadto, licznie występują inne gatunki pospolitych ptaków.

Z płazów i gadów na terenie miasta występują: padalec zwyczajny, grzebiuszka ziemna, ropucha szara, ropucha paskówka, ropucha zielona, rzekotka drzewna, żaba trawna, żaba moczarowa, żaba wodna, żaba jeziorkowa, zaskroniec zwyczajny, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna.

Tereny chronione na obszarze gminy miejskiej Bartoszyce (obszar chronionego krajobrazu) zajmują 41,423 ha (3,76%).

3.1.5. Lasy

Lesistość gminy miejskiej Bartoszyce wynosi 5,3% (58,7 ha lasów). Większy kompleks leśny – park leśny – jest położony we wschodniej części miasta w pobliżu Łyny. Mniejsze kompleksy również towarzyszą rzece. Lasy w gminie miejskiej Bartoszyce są w dobrej kondycji.

Kompleksy lasów w dolinie Łyny pełnią ważną funkcję ochronną dla gleb narażonych na stromych zboczach rzeki na erozję wodną.

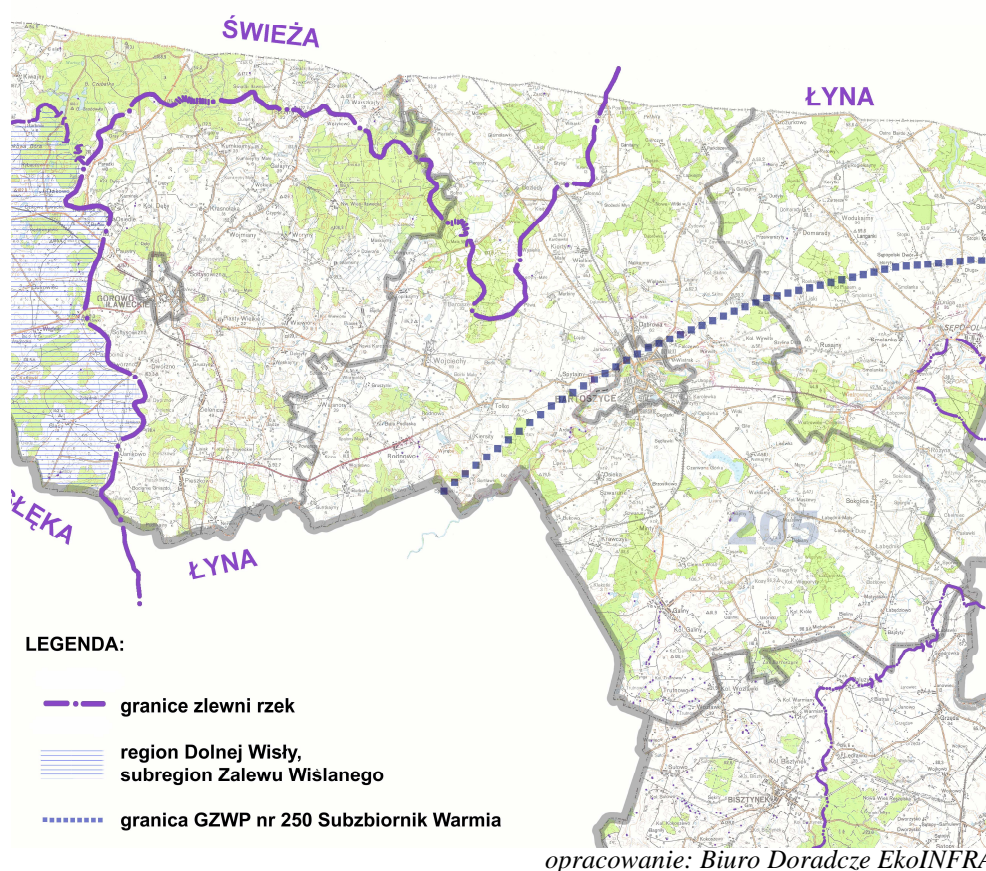
3.1.6. Wody

3.1.6.1 Wody podziemne

Wg „Hydrologii regionalnej Polski” (pod redakcją Bronisława Paczyńskiego i Andrzeja Sadurskiego, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2007) gmina miejska Bartoszyce leży w granicach regionu hydrogeologicznego Narwi, Pregoły i Niemna (w Prowincji Wisły) (Rys. 2).

Region Narwi, Pregoły i Niemna został podzielony na 7 obszarów bilansowych (zlewni bilansowych). Dla zlewni tych oszacowano zasoby perspektywiczne, rozumiane jako zasoby użytkowych pięt/poziomów wodonośnych możliwych do zagospodarowania z uwzględnieniem potrzeby zachowania określonego stanu ekosystemów od nich zależnych. Równocześnie, w obrębie regionu wydzielono 10 jednolitych części wód podziemnych. Część dorzecza Pregoły w granicach Polski zajmuje powierzchnię 8 417,7 km² i obejmuje trzy jednolite części wód podziemnych (JCWPd): m. in. nr 20 zlewnia Łyny, w granicach której znajduje się powiat bartoszycki. Teren JCWPd nr 20 znajduje się w zarządzie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie. Zasoby perspektywiczne JCWPd nr 20 są szacowane na 1 048 tys. m³/d, a zasoby odnawialne na 1 879 tys. m³/d.

(źródło wszystkich powyższych informacji tego rozdziału: „Hydrologia regionalna Polski” pod redakcją Bronisława Paczyńskiego i Andrzeja Sadurskiego, Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa 2007).

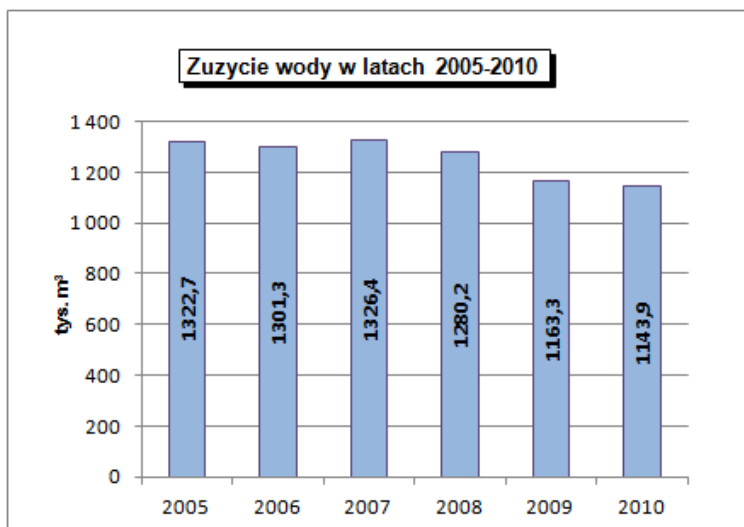
Rys. 2. Zlewnie i regiony hydrogeologiczne na terenie gminy miejskiej Bartoszyce.

Poziomy wodonośne zalegają na głębokościach rzędu 60 – 120 m, są w sposób naturalny izolowane są od powierzchni terenu serią osadów o słabej przepuszczalności. Ujmowane wody podziemne są średniej jakości. Wymagają one nieskomplikowanego uzdatnienia, polegającego głównie na usunięciu nadmiaru żelaza. Teren gminy miejskiej Bartoszyce jest objęty zasięgiem Głównego Zbiornika Wód Podziemnych oznaczonego numerem 205 (Subzbiornik Warmia), o powierzchni ogólnej 2095 km² i szacunkowych zasobach dyspozycyjnych wynoszących 60 tys. m³/d. Wody tego zbiornika są w naturalny sposób chronione od powierzchni terenu.

Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce znajduje się strefa ochrony ujęć wody (ul. Limanowskiego 1, która stanowi siedzibę Wodociągowo-Ciepłowniczej Sp. z o.o. „COWIK”). Strefa ochrony obejmuje teren ochrony bezpośredniej, została ustanowiona na podstawie Decyzji wydanej przez Starostę Powiatu Bartoszyckiego znak: R-6223/18/00 z dnia 07.09.2000 r. Ustanowiona strefa jest złożona z 10 studni wierconych (oznaczonych Nr 7, 8, 9A, 10, 10A, 11, 11A, 12, 13, 14), stacji uzdatniania wody, wieży ciśnień i zbiorników wody czystej. Wg „Oceny stanu sanitarno-higienicznego Miasta Bartoszyce za 2011 rok” sporządzonego przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Bartoszycach, na terenie miasta nie występowały problemy z utrzymaniem właściwych parametrów mikrobiologicznych. W wodociągu miejskim w Bartoszycach stwierdzano jedynie przekroczenia dopuszczalnej zawartości manganu i jonu amonowego w ilościach nie stanowiących zagrożenia dla zdrowia ludzi. Prowadzone kontrole wodociągu nie wykazały pogorszenia stanu sanitarno-technicznego Stacji Uzdatniania Wody. Na koniec roku wodociąg oceniono jako dobry.

Zakładanie wodociągów sprzyja ochronie wód podziemnych, ponieważ prowadzi do likwidacji indywidualnych studni i ujęć wody, które są bardziej narażone na zanieczyszczenie. Gmina miejska Bartoszyce jest prawie w całości zwodociągowana. Sieć wodociągowa ma długość 53,9 km, co daje gęstość sieci 490 km / 100 km². Z wodociągów korzysta 24 275 mieszkańców miasta, czyli 98,2% mieszkańców.

W gminie miejskiej Bartoszyce w latach 2008-2010 pobierano ok. 1163-1280 tys. m³ wody rocznie, z czego na potrzeby gospodarstw domowych ok. 792-821 tys. m³. Średnie jednostkowe zużycie wody jest niskie, średnio 89 litrów na mieszkańca w ciągu doby. Zużycie wody w gminie miejskiej Bartoszyce w latach 2005-2010 przedstawiono na Rys. 3.

Rys. 3.

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

3.1.6.2 Wody powierzchniowe

Gmina miejska Bartoszyce leży w zlewisku Zalewu Wiślanego, w dorzeczu Pregoi. Na terenie miasta można wyróżnić następujące zlewnie mniejszego rzędu:

DORZECZE: PREGOŁA

1. zlewnia Łyny:
  - a) zlewnia Suszycy:

Główną rzeką, płynącą przez miasto (meandrując, generalnie z zachodu na wschód) jest II-rzędowa rzeka Łyna, będąca dopływem Pregoi (Łyna wpada do Pregoi na terenie Obwodu Kaliningradzkiego). Łyna jest największą rzeką województwa warmińsko-mazurskiego (długość całkowita 263,7 km) i najdłuższą rzeką powiatu. Przepływa przez gminy: gmina miejska Bartoszyce, gmina Bartoszyce oraz miasto i gmina Sępól. Powierzchnia Łyny w granicach administracyjnych miasta wynosi 41,4126 ha, natomiast długość 9 438 m.

Ponadto na terenie miasta znajdują się dwa zbiorniki wód stojących. Jeden z nich, położony między ul. Marksa a Wawrzynami (przy ul. Kętrzyńskiej), powstał w wyniku piętrzenia wód rzeki Suszycy. Drugi zbiornik jest położony pomiędzy ul. PCK i ul. Warszawską na działce o powierzchni 3,8648 ha, przy czym zbiornik wodny zajmuje powierzchnię 2,3988 ha (zbiornik wodny „Barbet”).

Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce obszary zagrożone podtopieniem występują we wschodniej części miasta, w dolinie Łyny.

źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych PIG, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Rys. 4. Obszary zagrożone podtopieniem na terenie gminy miejskiej Bartoszyce.

Podstawowe źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych to:

- źródła punktowe: przede wszystkim ścieki sanitarne, oczyszczone lub nie, odprowadzane do wód bezpośrednio kolektorami – źródła występujące na terenie miasta, przede wszystkim wylot ścieków oczyszczonych z oczyszczalni (patrz: **Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania.**),
- źródła rozproszone: ścieki sanitarne (np. z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych) lub ścieki rolnicze (np. z hodowli zwierząt – z nieszczelnych płyt

gnojowych, zbiorników na gnojowicę) wprowadzane do wód z terenów nieskanalizowanych – źródła występujące sporadycznie na terenie miasta;

- źródła liniowe: odpływ zanieczyszczeń z dróg, linii kolejowych, itp.

Ścieki sanitarne są odprowadzane do wód powierzchniowych poprzez:

- wyloty z oczyszczalni ścieków – ścieki oczyszczone,
- przelewy ze zbiorników bezodpływowych (szamb), które są za pośrednictwem rur odprowadzane do wód powierzchniowych – droga niezgodna z prawem,
- nieszczelne zbiorniki bezodpływowe (szamba) poprzez infiltrację do wód gruntowych, a następnie powierzchniowych – droga niezgodna z prawem.

Zanieczyszczenia rolnicze przedostają się do wód powierzchniowych w wyniku stosowania niewłaściwych praktyk rolniczych i przekształcenia naturalnego krajobrazu w wyniku intensyfikacji rolnictwa (nieprzestrzegania terminów i dawek nawożenia, niewłaściwego wykorzystania użytków rolnych położonych w bezpośrednim sąsiedztwie wód powierzchniowych, uprawianie użytków rolnych do samej linii wody, bez stosowania barier ochronnych).

Wśród innych źródeł można wymienić:

- opady atmosferyczne – są źródłem azotu i fosforu wyłukiwanego z zanieczyszczonego powietrza, w przypadku gminy miejskiej Bartoszyce: źródło bez większego znaczenia,
- odcieki ze składowisk odpadów, w przypadku gminy miejskiej Bartoszyce: źródło bez większego znaczenia.

Aby zminimalizować ilości zanieczyszczeń wprowadzane do wód, ścieki sanitarne są oczyszczane w oczyszczalni ścieków. Ścieki do oczyszczalni trafiają za pośrednictwem kolektorów kanalizacji sanitarnej lub poprzez transport samochodami asenizacyjnymi (ścieki z szamb).

Stopień skanalizowania gminy miejskiej Bartoszyce jest wysoki. Długość kolektorów ogółem wynosi 50,9 km, w tym sieci grawitacyjnej 49,7 km. Z kanalizacji korzysta ok. 24 677 osób, a więc 99,8% mieszkańców.

Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce znajduje się 1 komunalna oczyszczalnia ścieków, zlokalizowana przy ul. Drzewnej. Oczyszczalnia ścieków spełnia wymagania załącznika nr 1 do rozporządzenia w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego. W oczyszczalni jest stosowana nowoczesna technologia oczyszczania ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest Łyna. Ładunek zanieczyszczeń odprowadzony do wód z oczyszczalni ścieków wyniósł w 2010 r.:

- 5,646 t BZT,
- 47,474 t ChZT,
- 5,646 t zawiesiny ogólnej,
- 11,036 t azotu,
- 0,510 t fosforu.

Na rysunku (Rys. 5) przedstawiono lokalizację oczyszczalni ścieków (miejsca punktowego zrzutu zanieczyszczeń) oraz jakość wód powierzchniowych w badanych przekrojach.

Aglomeracja Bartoszyce została umieszczona w Załączniku 1 (Aglomeracje priorytetowe dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego) Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków

Komunalnych pod numerem PLWM013. Aglomeracja została ustanowiona rozporządzeniem Nr 59 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 7 grudnia 2005 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Bartoszyce Po zmianie granic (procedura w toku) aglomeracja Bartoszyce będzie w całości spełniać wymogi Dyrektywy Rady 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych. W chwili obecnej spełnione są wymogi co do jakości ścieków oczyszczonych.

W gminie miejskiej Bartoszyce jest niewiele zakładów, które wytwarzają ścieki pochodzące z procesów technologicznych. Do takich zakładów należą przedsiębiorstwa z branży przetwórstwa spożywczego. Jedyny większy zakład z tej branży to Zakłady Mięsne „Pek-Bart” Sp. z o.o. w Bartoszycach. Zakład nie posiada oczyszczalni ścieków, a ścieki są odprowadzane do sieci miejskiej. Pozostałe podmioty wytwarzają przede wszystkim ścieki bytowe, które za pośrednictwem kanalizacji lub transportem asenizacyjnym są dostarczane do komunalnej oczyszczalni ścieków. W 2010 r. na terenie gminy miejskiej Bartoszyce powstało 76 tys. m³ ścieków przemysłowych, które zostały odprowadzone do sieci kanalizacji sanitarnej w Bartoszycach i oczyszczone w komunalnej oczyszczalni ścieków.

Część podmiotów posiada urządzenia do podczyszczania ścieków opadowych przed ich odprowadzeniem do odbiorników (zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, Dz.U. Nr 137, poz. 984).

Jakość wód powierzchniowych

Badania jakości wód powierzchniowych na terenie gminy miejskiej Bartoszyce wykonywano jedynie na rzece Łynie. Dodatkowo badano jakość wód Suszycy (prawobrzeżny dopływ Łyny), badanie prowadzono na terenie gminy wiejskiej Bartoszyce, w pobliżu granic miasta. Kontrolowano również jakość jeziora Kinkajmskiego, położonego w pobliżu miasta, na terenie gminy wiejskiej Bartoszyce.

Tabela 1 i Rys. 5 przedstawiają wyniki badań jakości rzek w Gminie Miejskiej Bartoszyce (również poza jej granicami) w latach 2004-2010. Przedstawiono także ogólną ocenę eutrofizacji wód w punkcie pomiarowym, dokonaną przez WIOŚ na podstawie wyników badań 2007-2009. Ocena „TAK” oznacza wody zeutrofizowane.

Tabela 1 Jakość wód powierzchniowych							
Rzeka	Lokalizacja przekroju	Gmina	Km rzeki	Rok	Wskaźniki decydujące o ocenie	Klasa jakości/ stan ekologiczny	Ogólna ocena eutrofizacji
Łyna	pow. Bartoszyce	Bm	112,5	2006	ChZT	IV	NIE
				2007	Z, BZT ₅	IV	
				2008	OWO	III	
	Pon.Bartoszyce	S	90,5	2006	ChZT	IV	-
				2004	-	IV	TAK
	Stopki	S	73,3	2005	ChZT, OWO, Nk, PO ₄	III	
				2006	ChZT	IV	
				2007	Z, BZT ₅	IV	
				2008	OWO, Nk, N-NO ₃	III	
				2009	Z, BZT ₅ , ChZT, OWO, Nk, NO ₃ , Nog	II	
2010				OWO, Nk, NO ₃	II		

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Rzeka	Lokalizacja przekroju	Gmina	Km rzeki	Rok	Wskaźniki decydujące o ocenie	Klasa jakości/ stan ekologiczny	Ogólna ocena eutrofizacji
Suszyca A	Bartoszyce	B	2,2	2008	Z, O ₂ , OWO, Nk,	III	TAK

Źródło: WIOŚ w Olsztynie, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Objaśnienia:

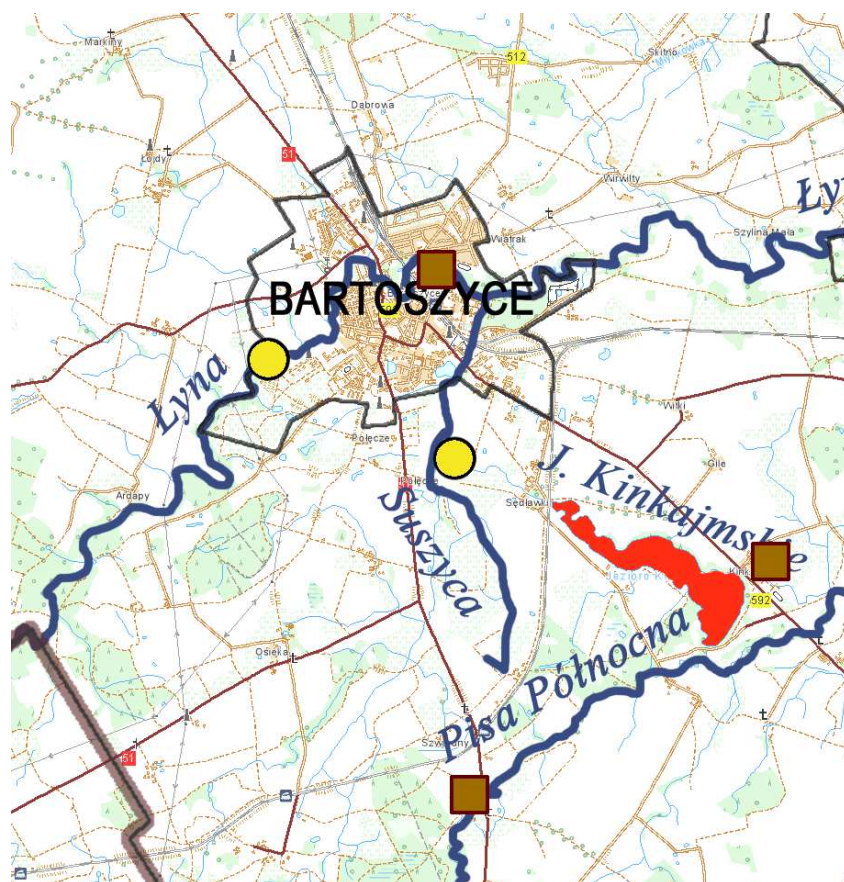
Gminy: Bm – Gmina miejska Bartoszyce,
 B – Gmina Bartoszyce,
 S – Sępólno,

Wskaźniki: NO₂ – azotyny,
 NO₃ – azotany,
 NH₄ – azot amonowy,
 Nk – azot Kjelดาห์,
 Nog – azot ogólny
 PO₄ – fosforany,
 Pog – fosfor ogólny,
 ChZT – chemiczne zapotrzebowanie tlenu,
 BZT₅ – biochemiczne zapotrzebowanie tlenu
 OWO – ogólny węgiel organiczny
 Z – zawiesina ogólna

Na podstawie badań przeprowadzonych przez WIOŚ w Olsztynie można stwierdzić, że jakość wód powierzchniowych na terenie miasta jest umiarkowana (wg poprzedniego nazewnictwa: zadowalająca). Wody Łyny w latach 2004-2010 poprawiły swoją jakość – szczególnie w przekroju pomiarowym w Stopkach, ale również w gminie miejskiej Bartoszyce: z wód słabej jakości (IV klasa) do wód umiarkowanej jakości (III klasa). Niestety, wody w większości punktów (poddanych ogólnej ocenie eutrofizacji) były zeutrofizowane. Jedynie wody Łyny w punkcie pomiarowym powyżej Bartoszyce nie wykazywały cech wód zeutrofizowanych.

LEGENDA:

- wody dobrej jakości
- wody umiarkowanej jakości
- wody słabej jakości
- wody złej jakości
- oczyszczalnie ścieków

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Rys. 5. Lokalizacja oczyszczalni ścieków i jakość wód powierzchniowych

3.1.7. Powierzchnia ziemi

Stan gleb na terenie miasta Bartoszyce jest dobry. Nie zinwentaryzowano gleb skażonych, wymagających rekultywacji. Grunty wchodzące w skład gospodarstw rolnych o wielkości powyżej 1 ha powierzchni na dzień 23.04.2012 r. stanowiły 143,1932 ha. Wg Powszechnego Spisu Rolnego 2010 w gminie miejskiej Bartoszyce zewidencjonowano 52 gospodarstwa rolne. Grunty rolne są utrzymywane w dobrej kulturze rolnej.

Zagrożenie erozyjne występuje jedynie w dolinie rzeki Łyny. Obszar ten podlega przede wszystkim erozji wodnej wąwozowej. W obrębie doliny Łyny zachodzą współczesne procesy zmiany rzeźby terenu o znacznej dynamice, spowodowane erozyjno-akumulacyjną działalnością rzeki. W trakcie wezbrań Łyna okresowo wylewa z koryta i zalewa tereny tarasu zalewowego do wysokości około 40 mnpm.

Gospodarka odpadami

Zmieszane odpady komunalne na terenie gminy miejskiej Bartoszyce są zbierane w oparciu o system pojemnikowy (w większości pojemniki 110 l, 1100 l, 7 m³). Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce w 2009 r. działały 3 podmioty zajmujące się odbieraniem i transportem zmieszanych odpadów komunalnych (kod 20 01 03). Zadania gospodarki odpadami w mieście realizuje w głównej mierze Zakład Gospodarki Odpadami Spółka z o.o. z siedzibą w Bartoszycach.

Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce funkcjonuje również selektywna zbiórka odpadów w oparciu o pojemniki do selektywnej zbiórki, rozmieszczone na terenie miasta. System jest obsługiwany przez firmy zajmujące się zbieraniem odpadów. Użytkownicy nie ponoszą odrębnych opłat za selektywną zbiórkę odpadów. Selektywne gromadzenie dotyczy przede wszystkim odpadów z tworzyw sztucznych i metali, szkła oraz papieru i kartonu. Ponadto, selektywna zbiórka dotyczy również odpadów niebezpiecznych: baterii, przeterminowanych leków, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego – głównie w punktach sprzedaży tych artykułów, jak również w punkcie prowadzonym przez ZGO przy ul. Zbożowej 8. Przeterminowane leki zabierane są przez specjalistyczną firmę z pojemników ustawionych w aptekach na terenie Miasta Bartoszyce. Spółka kilka razy w roku na terenie miasta w poszczególnych dzielnicach przeprowadza zbiórkę ZSEE.

W 2010 r. zebrano na terenie gminy miejskiej Bartoszyce 7 085 ton odpadów komunalnych, z czego 5 406 t pochodziło z gospodarstw domowych, w roku 2011 – 7809 ton.

Odpady komunalne są unieszkodliwiane głównie poprzez składowanie. Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce nie jest zlokalizowana żadna instalacja gospodarki odpadami. Instalacja powołana m.in. dla obsługi miasta to: Zakład Zagospodarowania Odpadów Wysieka w gminie Bartoszyce. Zmieszane odpady komunalne oraz inne odpady przyjmowane na składowisku zgodnie z instrukcją eksploatacji składowiska i są unieszkodliwiane poprzez składowanie na kwaterze nr 3 w Zakładzie Zagospodarowania Odpadów w m. Wysieka.

Zakład Zagospodarowania Odpadów Wysieka stanowi regionalną instalację do przetwarzania odpadów komunalnych dla Regionu Centralnego – zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego. ZZO Wysieka jest zlokalizowany ok. 6 km w

linii prostej na północny-zachód od granicy miasta Bartoszyce. ZZO został zlokalizowany w gminie Bartoszyce. Obiekt jest zarządzany przez Zakład Gospodarki Odpadami Sp. z o. o. w Bartoszycach, należący w 100% do Gminy Miejskiej Bartoszyce. Zakład Zagospodarowania Odpadów w Wysiece jest obecnie wyposażony w następujące instalacje:

- **kompostownia** o zdolności przerobowej 20 040 Mg rocznie – proces odzysku R3 (Recykling lub regeneracja substancji organicznych włączając kompostowanie),
- **sortownia** o zdolności przerobowej 154 000 Mg rocznie – proces odzysku R15 (przetwarzanie odpadów w celu przygotowania do odzysku, w tym do recyklingu).

Obiekt spełnia wymogi środowiskowe i ma uregulowany stan formalno-prawny. Do końca roku 2010 na składowisku nagromadzono 170 454 t odpadów komunalnych.

Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce nie funkcjonuje żadne składowisko odpadów przemysłowych lub niebezpiecznych, ani żadna spalarnia odpadów medycznych i weterynaryjnych.

Odpady przemysłowe zgodnie z prawem są poddawane zagospodarowaniu przez wytwórców tych odpadów (bezpośrednio lub za pośrednictwem wyspecjalizowanych firm). W 2010 r. na terenie całego powiatu bartoszyckiego (brak danych dla terenu miasta) wytworzono 6,6 tys. ton odpadów przemysłowych wg danych GUS, z czego 6,1 tys. ton (92,4%) poddano odzyskowi. Natomiast wg danych WIOŚ na terenie powiatu wytworzono 13,24 tys. ton odpadów przemysłowych.

Na terenie miasta działają dwie stacje demontażu pojazdów, prowadzone przez:

- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Bartoszycach, ul. Kętrzyńska 64, Bartoszyce, adres stacji: ul. Kętrzyńska 64,
- Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe Import-Export, Hurt-Detal, Edward Jasiak, ul. Mrongowiusza 40, Bartoszyce, adres stacji: ul. Bema 40b.

3.1.8. Zasoby naturalne

Na terenie miasta brak jest udokumentowanych złóż kopalin. W granicach gminy miejskiej Bartoszyce wykonano 21 otworów wiertniczych (z czego 1 badawczy, a reszta – hydrogeologiczne).

3.1.9. Powietrze

Jakość powietrza atmosferycznego w gminie miejskiej Bartoszyce jest zadowalająca. Taką ocenę można przedstawić na podstawie klasyfikacji terenów województwa ze względu na stan czystości powietrza, która została przedstawiona przez WIOŚ (dane za 2009 r.). Klasyfikacji poddano poszczególne strefy województwa. Teren całego powiatu bartoszyckiego został zaklasyfikowany do strefy bartoszycko-lidzbarskiej. Klasyfikacji dla tej strefy dokonano w oparciu o badania m.in. ze stacji pomiarowej zlokalizowanej w gminie miejskiej Bartoszyce. Klasyfikację przeprowadzono stosując dwa kryteria:

- ochronę zdrowia ludzi (uwzględniano stężenia następujących zanieczyszczeń: pył drobny PM 10, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, ołów w pyle zawieszonym, benzen),

- ochronę roślin (uwzględniano stężenia następujących zanieczyszczeń: dwutlenek azotu, dwutlenek siarki).

W klasyfikacji ze względu na ochronę zdrowia strefę bartoszycko-lidzbarską zaliczono do klasy A (najkorzystniejszej) – stężenia wszystkich zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych. Klasyfikacja strefy bartoszycko-lidzbarskiej jest zgodna z klasyfikacją wszystkich stref dla całego województwa. Należy przy tym pamiętać, że województwo warmińsko-mazurskie w skali całego kraju pod względem jakości powietrza atmosferycznego należy do czołówki. W klasyfikacji ze względu na ochronę roślin strefę bartoszycko-lidzbarską zaliczono również do klasy A.

Ponadto, w gminie miejskiej Bartoszyce jakość powietrza była poddawana badaniom przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Bartoszycach (stanowisko pomiarowe przy ul. Bohaterów Warszawy 7). Stężenia średnie roczne wszystkich zanieczyszczeń były niższe niż obecnie obowiązujące. Wyniki badań prezentuje Tabela 2.

Tabela 2 Jakość powietrza w Bartoszycach (stacja pomiarowa przy ul. Bohaterów Warszawy 7), stężenia w $\mu\text{g}/\text{m}^3$			
Parametr		Stężenie średnie roczne	
		zmierzone	dopuszczalne obecnie
Dwutlenek azotu	2007	22,2	40
	2008	23,3	
	2009	21,8	
Dwutlenek siarki	2007	1,5	20
	2008	1,0	
	2009	0,9	
Pył zawieszony	2007	14	40
	2008	18	
	2009	-	

Źródło: WSSE w Olsztynie, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Na podstawie wyników badań można stwierdzić, że jakość powietrza w sezonie grzewczym ulega pogorszeniu (szczególnie lokalnie – w skupiskach zabudowy mieszkalnej ogrzewanej indywidualnie). Przyczyną jest najprawdopodobniej tzw. „niska emisja”, w tym wypadku zanieczyszczenia z indywidualnych systemów grzewczych (pieców, kotłów w budynkach jedno- i wielorodzinnych oraz małych kotłowni) opalanych węglem. Potwierdzeniem, że to rodzaj stosowanego paliwa jest główną przyczyną pogorszenia stanu czystości powietrza w sezonie grzewczym, są wyższe wartości stężeń dla dwutlenku siarki i pyłu zawieszonego. Gdyby do ogrzewania stosowano drewno, gaz lub olej opałowy, nie wpłynęłoby to na zwiększenie zawartości SO_2 lub pyłu, ponieważ paliwa te w porównaniu z węglem zawierają minimalne ilości siarki i popiołu.

Ponadto, na terenie gminy miejskiej Bartoszyce Instytut Medycyny Pracy w Łodzi wykonywał badania powietrza na zawartość włókien azbestu. Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce prowadzono pomiary w 2 punktach badawczych. W jednym z nich odnotowano stężenie wynoszące $227 \text{ w}\ell/\text{m}^3$, a w drugim punkcie pomiarowym w – $412 \text{ w}\ell/\text{m}^3$. Zawartości stężenia w przedziale $200\text{-}400 \text{ w}\ell/\text{m}^3$ są klasyfikowane jako niskie, a – $400\text{-}1000 \text{ w}\ell/\text{m}^3$ jako umiarkowane, zatem stężenie włókien azbestu na terenie miasta Bartoszyce można zaklasyfikować jako niskie i umiarkowane.

ŹRÓDŁA ZANIECZYSZCZEŃ

Źródła punktowe

Główne źródło punktowych zanieczyszczeń powietrza w gminie miejskiej Bartoszyce to energetyczne spalanie paliw, w wyniku którego do powietrza przedostają się: dwutlenek siarki, tlenki azotu, pył (w tym pył drobny), tlenek węgla. W gminie miejskiej Bartoszyce znajduje się kilkanaście kotłowni, głównie kotłowni grzewczych.

Głównym paliwem pozostaje nadal węgiel kamienny, chociaż coraz więcej kotłowni jest dostosowywanych (modernizowanych) do spalania biomasy (np. kotłownia Ośrodka Centrum Edukacji Młodzieży w Bartoszycach). Biopaliwa stanowią dodatek paliwowy w kotłowniach węglowych (np. w głównej kotłowni miejskiej w Bartoszycach).

Główna kotłownia miejska, eksploatowana przez „COWIK” Sp. z o.o. jest wyposażona w trzy kotły wodne typu WR-10. Wydajność cieplna pojedynczego kotła wynosi 11,6 MWt. Podstawowym paliwem do kotłów jest węgiel kamienny typu 31,1 sortymentu M.I lub M.IIA. Roczne zużycie węgla w ostatnich latach wynosi 13 000 - 16 000 ton. Jak wspomniano wyżej jeden z kotłów został przebudowany w taki sposób, aby można było w nim spalać mieszankę węgla i drewna tzw. współspalanie (zrębki, trociny, wióry, pył drzewny). Roczne zużycie drewna wynosi 3 000 – 4 000 ton. Udział mocy cieplnej ze spalania drewna w mocy całej kotłowni wynosi 7,7%. Kotłownia wytwarza ciepło na potrzeby centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej. Kotłownia jest wyposażona w urządzenia odpylające – baterię cyklonów. Posiada aktualną decyzję w sprawie wprowadzania do powietrza substancji zanieczyszczających.

Oprócz kotłowni rejonowej „COWIK” Sp. z o.o. eksploatuje 4 lokalne kotłownie gazowe. Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce emitowane są także zanieczyszczenia technologiczne (gazowe i pyłowe).

Źródła powierzchniowe

Znaczącym źródłem emisji są na terenie miasta pozostające indywidualne źródła ogrzewania (paleniska domowe). Paleniska indywidualne mogą być lokalnie bardzo uciążliwe, szczególnie w niekorzystnych warunkach meteorologicznych oraz przy spalaniu niewłaściwego paliwa (np. odpadów, szczególnie z tworzyw sztucznych, opon, polakierowanego drewna). Taka uciążliwość jest odnotowywana na terenie miasta. Sieć ciepłownicza nie dociera do wszystkich mieszkańców. W Bartoszycach z sieci ciepłowniczej korzysta ok. 70% mieszkańców.

Źródła liniowe

Emisja liniowa na terenie gminy miejskiej Bartoszyce jest związana przede wszystkim ze środkami transportu. Choć jest ona znacznie niższa od emisji ze źródeł punktowych, pozostaje szczególnie istotna ze względu na niskie źródło emisji, prowadzące często do powstania wysokich stężeń w strefie przebywania ludzi.

Źródłem emisji liniowej w mieście jest transport samochodowy. Substancje emitowane z silników pojazdów wpływają na jakość powietrza, szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg, a ich wpływ maleje wraz z odległością.

3.1.10. Hałas i pola elektromagnetyczne

W gminie miejskiej Bartoszyce nie prowadzono pomiarów poziomu hałasu. W powiecie bartoszyckim w latach 2004-2011 przeprowadzono tylko jeden pomiar hałasu na ciągu komunikacyjnym w rejonie przejścia granicznego Bezledy w Bezledach (gmina Bartoszyce) w roku 2004. Zatem o poziomie hałasu komunikacyjnego na pozostałych drogach można wnioskować na podstawie natężenia ruchu.

Pomiar hałasu prowadzono na odcinku 1 km drogi nr 51 w okolicach gimnazjum w Bezledach. Średniodobowy poziom ekwiwalentny hałasu w tym punkcie wyniósł 67,1 dB, a średnie natężenie ruchu 158 pojazdów w ciągu godziny, w tym 23 ciężarowe.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. Nr 120, poz. 826) wartość dopuszczalną poziomu hałasu pochodzącego z dróg określa dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej na 60 dB, a dla terenów zabudowy jednorodzinnej na 55 dB. Tereny, na których poziom ten jest przekroczony zalicza się do kategorii terenów zagrożonych hałasem. Na podstawie wyników badań hałasu w Bezledach można przypuszczać, że ludzie mieszkający w zabudowie usytuowanej wzdłuż drogi nr 51 są zagrożeni nadmiernym hałasem.

Ruch komunikacyjny w mieście generalnie jest średnio nasilony. Mogą występować pojedyncze przypadki nadmiernego natężenia hałasu (niesprawne pojazdy, itp.). Wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego może mieć również zły stan dróg. Jednak fakt braku zagrożenia mogą potwierdzić jedynie stosowne badania.

Hałas przemysłowy w gminie miejskiej Bartoszyce występuje w pobliżu największych zakładów produkcyjnych. Zakłady takie w przypadku miasta są zlokalizowane w zasadzie poza terenami zabudowy mieszkaniowej i nie powodują uciążliwości hałasowej. W okresie 2004-2011 WIOŚ nie prowadził kontroli zakładów z terenu miasta pod kątem przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu.

Przez teren gminy miejskiej Bartoszyce przebiegają następujące linie wysokiego napięcia 110 kV:

- Lidzbark Warmiński-Bartoszyce,
- Bartoszyce-Korsze.

Maksymalne natężenie pola elektromagnetycznego w otoczeniu tych linii wynosi 3,2 kV/m (konieczność zachowania strefy ochronnej drugiego stopnia – dopuszcza się okresowe przebywanie ludzi, lecz zabronione jest lokalizowanie budynków mieszkalnych).

Ponadto, na terenie miasta są zlokalizowane stacje bazowe telefonii komórkowej. Stacje bazowe telefonii komórkowej emitują pole elektromagnetyczne o największym natężeniu w kierunku pionowym w górę i zazwyczaj nie stanowią żadnego zagrożenia dla ludzi.

Badania poziomu pól elektromagnetycznych na terenie powiatu bartoszyckiego przeprowadzono w 2009 r. jedynie w Bezledach (gmina Bartoszyce). Promieniowanie wynosiło 0,24 V/m dla częstotliwości 0,1 MHz – 1 GHz. Wartość dopuszczalna określona w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów wynosi 7 V/m, a zatem znacznie przekracza poziom zmierzony w Bezledach. Należy dodać, że w żadnym z punktów pomiarowych objętych

badaniem poziomu pól elektromagnetycznych na terenie województwa w latach 2004-2010 nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu pól elektromagnetycznych. Wszystkie zmierzone wartości składowej elektrycznej pól elektromagnetycznych kształtowały się na niskim poziomie.

Można zatem stwierdzić, że występujący w gminie miejskiej Bartoszyce poziom pól elektromagnetycznych nie stwarza zagrożenia dla ludzi i środowiska.

3.1.11. Substancje chemiczne w środowisku

Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce nie ma żadnych obiektów mogących zagrażać bezpieczeństwu biologicznemu lub chemicznemu. Nie ma też zakładów, które mogą być sprawcą nadzwyczajnego zagrożenia środowiska w myśl przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.) – zarówno zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii, jak i zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii.

Na terenie miasta znajdują się natomiast wyroby zawierające azbest:

- płyty azbestowo-cementowe.
- w minimalnych ilościach – rury i kształtki azbestowe.

Łącznie na terenie miasta znajduje się 14 523,57 m² płyt azbestowo-cementowych i ok. 1,6 Mg rur i kształtek, co daje ogólną masę 161,36 Mg wyrobów zawierających azbest.

W 2011 r. opracowano „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu bartoszyckiego na lata 2011-2032” i przystąpiono do jego realizacji również na terenie gminy miejskiej Bartoszyce. Rzeczowym efektem realizacji programu w 2011 r. było usunięcie i utylizacja wyrobów zawierających azbest w ilości 2 006,25 m², w przeliczeniu na masę 27,51 Mg.

3.1.12. Zabytki i dobra materialne

Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce znajduje się 76 obiektów zabytkowych: Najważniejszymi zabytkami w mieście Bartoszyce są: układ urbanistyczny – Stare Miasto łącznie z murami obronnymi i obszarem 50 m. na zewnątrz od murów, budowle sakralne z XIV i XV wieku: kościół p.w. Św. Jana Chrzciciela wraz z wyposażeniem wnętrza, kościół Św. Jana Ewangelisty wraz z wyposażeniem wnętrza, brama miejska „Lidzbarska”.

3.1.13. Stan sanitarno-higieniczny miasta

Jakość środowiska w znacznym stopniu wpływa na stan zdrowia społeczeństwa. Dotyczy to zarówno długotrwałej jakości poszczególnych komponentów środowiska (powietrza, wód, gleb, środowiska akustycznego), jak i zdarzeń krótkotrwałych.

Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce jakość środowiska była wysoka w porównaniu z najbardziej zanieczyszczonymi regionami w kraju, co przedstawiono w poprzednich

rozdziałach. Pieczę nad aspektami zdrowotnymi środowiska sprawowała przede wszystkim Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bartoszycach. PSSE sporządza coroczną „Ocenę stanu sanitarno-higienicznego Miasta Bartoszyce”. Ogólna ocena stanu sanitarno-higienicznego miasta jest dobra.

W zagadnieniu środowiska w kontekście zdrowia ludzi istotne znaczenie ma przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym. Na terenie miasta nie występują zakłady o dużym lub zwiększonym ryzyku awarii przemysłowej.

3.1.14. Inwestycje/obiekty mogące znacząco oddziaływać na środowisko

W chwili obecnej na terenie miasta znajdują się 2 obiekty mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397):

- Stacja demontażu pojazdów w Bartoszycach, ul. Kętrzyńska 64
- Stacja demontażu pojazdów w Bartoszycach, ul. Bema 40B.

Ponadto na terenie miasta znajdują się również obiekty i instalacje mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397), z których najważniejszy to komunalna oczyszczalnia ścieków.

Tabela 3 przedstawia charakterystykę tych obiektów wraz z oceną ich oddziaływania na środowisko obecnie i przewidywaną w przyszłości.

W działaniach „Programu...” nie przewidziano do realizacji żadnych innych przedsięwzięć, które mogą zostać zaliczone do grupy przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

Natomiast do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko będą należały głównie przedsięwzięcia wynikające z następujących działań:

II.3. Racjonalne gospodarowanie zasobami wody, w tym:

Podkierunek: II.3.1. Ochrona przed deficytem wody.

Do projektowanych przedsięwzięć realizowanych w ramach tego kierunku mogących znacząco oddziaływać na środowisko mogą należeć: modernizacja budowli piętrzących wodę, budowa zbiorników wodnych, melioracje, budowa i modernizacja dróg o twardej nawierzchni o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km.

II.5. Właściwe gospodarowanie zasobami geologicznymi, w tym:

II.5.3. Budowa i modernizacja sieci wodociągowych oraz stacji uzdatniania wody.

Do projektowanych przedsięwzięć realizowanych w ramach tego kierunku mogących znacząco oddziaływać na środowisko mogą należeć: budowa i modernizacja magistrali wodociągowych z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową, budowa urządzeń do poboru wód podziemnych o zdolności poboru nie mniejszej niż 10 m³/godz.

III.2. Poprawa jakości powietrza, w tym:

Podkierunek: III.2.1. Redukcja emisji SO₂, NO_x i pyłu drobnego z procesów wytwarzania energii.

Podkierunek: III.2.2. Ograniczenie emisji ze środków transportu.

Do projektowanych przedsięwzięć realizowanych w ramach tego kierunku mogących znacząco oddziaływać na środowisko mogą należeć: budowa i modernizacja ciepłowni lub innych instalacji do spalania paliw w celu wytwarzania energii elektrycznej lub ciepłej o mocy cieplnej nie mniejszej niż 25 MW, a przy stosowaniu paliwa stałego - nie mniejszej niż 10 MW, instalacje do przesyłu gazu oraz towarzyszące im tłocznie lub stacje redukcyjne, z wyłączeniem gazociągów o ciśnieniu nie większym niż 0,5 MPa i przyłączy do budynków, budowa i przebudowa dróg o twardej nawierzchni o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km.

III. 3. Poprawa jakości wód, w tym:

III.3.1. Budowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków oraz rozbudowa sieci kanalizacyjnych.

III.3.3. Wyposażenie istniejących sieci kanalizacji deszczowej w urządzenia podczyszczające oraz budowa systemów kanalizacji deszczowej na terenach zurbanizowanych.

Do projektowanych przedsięwzięć realizowanych w ramach tego kierunku mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko mogą należeć: budowa lub modernizacja instalacji do oczyszczania ścieków przewidziane do obsługi nie mniej niż 400 równoważnych mieszkańców, budowa lub modernizacja sieci kanalizacyjnych o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową oraz przyłączy do budynków.

III. 5. Ograniczanie oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych,

Podkierunek: III.5.4. Wprowadzenie koniecznych zmian w inżynierii ruchu drogowego.

Do projektowanych przedsięwzięć realizowanych w ramach tego kierunku mogących znacząco oddziaływać na środowisko może należeć budowa i przebudowa dróg o twardej nawierzchni o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km.

Na obecnym etapie nie można jednoznacznie zakwalifikować projektów zadań do przedsięwzięć mogących zawsze lub do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. W trakcie procesów inwestycyjnych nastąpi właściwa kwalifikacja przedsięwzięć.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Tabela 3 Charakterystyka obiektów mogących oddziaływać na środowisko						
L.p.	Rodzaj obiektu / zarządzający	Lokalizacja	Skala i zasięg działalności	Oddziaływanie na środowisko		
				Komponent	Obecne	Przewidywane
1.	Stacja demontażu pojazdów w Bartoszycach, ul. Kętrzyńska 64 Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Bartoszycach Spółka Akcyjna, ul. Kętrzyńska 64 11-200 Bartoszyce	Bartoszyce (gmina miejska Bartoszyce) 54° 14'29,11"N 20° 49'37,88"E Najbliższe zabudowania mieszkalne znajdują się w odległości ok. 100 m w kierunku południowym. W najbliższym sąsiedztwie stacji nie występują obiekty użyteczności publicznej, obszary parków narodowych ani obszary ochrony uzdrowiskowej.	Stacja demontażu przyjmuje pojazdy głównie z terenu powiatu bartoszyckiego. Projektowana moc przerobowa wynosi 285 Mg/rok. W 2010 r. stacja przyjęła 89 pojazdów o łącznej masie 93,659 Mg. Obiekt spełnia wymogi środowiskowe i ma uregulowany stan formalno-prawny (decyzja Wojewody Warmińsko-Mazurskiego ŚR.I.6620/56/2005 ważna do 26-05-2015)	wszystkie komponenty	Zmniejszenie presji antropogenicznej na środowisko w wyniku prawidłowej gospodarki odpadami; zmniejszenie zagrożenia związanego z odzyskiem i unieszkodliwianiem odpadów.	jak obecne
				ludzie	Poprawa kondycji zdrowotnej w wyniku ograniczenia zanieczyszczenia środowiska odpadami. Emisja spalin i hałasu podczas transportu odpadów.	jak obecne
				wody	W sąsiedztwie stacji – brak wpływu, ścieki trafiają do kanalizacji miejskiej i oczyszczalni ścieków. Zmniejszenie zagrożenia skażenia wód odpadami niebezpiecznymi.	jak obecne
				powietrze	Emisja spalin podczas transportu odpadów.	jak obecne
				różnorodność biologiczna, Natura 2000	Poprawa warunków siedliskowych; wzrost różnorodności biologicznej wskutek zmniejszenia zanieczyszczenia wód i gleb.	jak obecne
2.	Stacja demontażu pojazdów w Bartoszycach, ul. Bema 40 B Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe Import-Export, Hurt-Detal, Edward Jasiak, ul. Mrongowiusza 40, 11-200 Bartoszyce	Bartoszyce (gmina miejska Bartoszyce) 54° 15'53,2"N 20° 48'01,5"E Najbliższe zabudowania mieszkalne znajdują się w odległości ok. 100 m w kierunku północno-zachodnim. W najbliższym sąsiedztwie stacji nie występują obiekty użyteczności publicznej, obszary parków narodowych ani obszary ochrony uzdrowiskowej.	Stacja demontażu przyjmuje pojazdy głównie z terenu powiatu bartoszyckiego. Projektowana moc przerobowa wynosi 1 700 Mg/rok. W 2010 r. stacja przyjęła 238 pojazdów o łącznej masie 249,63 Mg. Obiekt spełnia wymogi środowiskowe i ma uregulowany stan formalno-prawny (decyzja Wojewody Warmińsko-Mazurskiego ŚR.I.6620-028/08 ważna do 17-11-2018)	wszystkie komponenty	Zmniejszenie presji antropogenicznej na środowisko w wyniku prawidłowej gospodarki odpadami; zmniejszenie zagrożenia związanego z odzyskiem i unieszkodliwianiem odpadów.	jak obecne
				ludzie	Poprawa kondycji zdrowotnej w wyniku ograniczenia zanieczyszczenia środowiska odpadami. Emisja spalin i hałasu podczas transportu odpadów.	jak obecne
				wody	W sąsiedztwie stacji – brak wpływu, ścieki trafiają do kanalizacji miejskiej i oczyszczalni ścieków. Zmniejszenie zagrożenia skażenia wód odpadami niebezpiecznymi.	jak obecne
				powietrze	Emisja spalin podczas transportu odpadów.	jak obecne
				różnorodność biologiczna, Natura 2000	Poprawa warunków siedliskowych; wzrost różnorodności biologicznej wskutek zmniejszenia zanieczyszczenia wód i gleb.	jak obecne

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

L.p.	Rodzaj obiektu / zarządzający	Lokalizacja	Skala i zasięg działalności	Oddziaływanie na środowisko		
				Komponent	Obecne	Przewidywane
3.	Oczyszczalnia ścieków w Bartoszycach ul. Drzewna 4 11-200 Bartoszyce „COWIK” Sp. z o.o ul. Limanowskiego 1 11-200 Bartoszyce	Bartoszyce (gmina miejska Bartoszyce) 54°15'25"N 20°49'06"E Najbliższe zabudowania mieszkalne znajdują się w odległości ok. 100 m w kierunku północnym. W najbliższym sąsiedztwie oczyszczalni nie występują obiekty użyteczności publicznej, obszary parków narodowych ani obszary ochrony uzdrowiskowej.	Oczyszczalnia ścieków w Bartoszycach oczyszcza ścieki dopływające systemem kanalizacji sanitarnej od mieszkańców miasta Bartoszyce, oraz miejscowości Łojdy i Dąbrowa Kolonia (łącznie ok. 25 000 osób), z zastosowaniem nowoczesnej technologii oczyszczania z podwyższonym usuwaniem biogenów. Średnia przepustowość oczyszczalni wynosi 6 500 m ³ /d, natomiast maksymalna to 8 500 m ³ /d. Łącznie w 2010 r. oczyszczalnia oczyściła 1 039 tys. m ³ ścieków, z czego ok. 200 m ³ stanowiły ścieki dowożone z terenu powiatu bartoszyckiego. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych jest Łyna. Oczyszczalnia obsługuje aglomerację Bartoszyce, która została umieszczona w Załączniku 1 (Aglomeracje priorytetowe dla wypełnienia wymogów Traktatu Akcesyjnego) Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych pod numerem PLWM013. Obiekt spełnia wymogi środowiskowe i ma uregulowany stan formalno-prawny.	wszystkie komponenty	Zmniejszenie presji antropogenicznej na środowisko w wyniku prawidłowej gospodarki ściekowej; zmniejszenie zagrożenia związanego z odprowadzaniem nieoczyszczonych ścieków do środowiska.	jak obecne
				ludzie	Poprawa kondycji zdrowotnej w wyniku ograniczenia zanieczyszczenia środowiska ściekami. Eliminacja zagrożenia sanitarnego spowodowanego odprowadzaniem nieoczyszczonych ścieków do środowiska. Emisja hałasu i aerozoli na terenie oczyszczalni.	jak obecne
				wody	Zrzut ścieków oczyszczonych do rzeki Łyny – odprowadzane ładunki są zgodne z pozwoleniem wodnoprawnym. Zmniejszenie zagrożenia skażenia wód nieoczyszczonymi ściekami sanitarnymi.	jak obecne
				powietrze	Możliwa emisja aerozoli i odorów, ograniczona jednak do terenu oczyszczalni i niewielkiego pasa wokół obiektu.	jak obecne
				powierzchnia ziemi	Możliwy negatywny wpływ na powierzchnię ziemi osadów powstających w oczyszczalni (są zagospodarowywane rolniczo). Zagrożenie jest eliminowane poprzez badanie osadów.	
				różnorodność biologiczna, Natura 2000	Poprawa warunków siedliskowych; wzrost różnorodności biologicznej wskutek zmniejszenia zanieczyszczenia wód. Możliwy negatywny wpływ na różnorodność biologiczną po niewłaściwym zastosowaniu osadów ściekowych w rolnictwie.	jak obecne

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

3.2. Główne problemy ochrony środowiska na terenie gminy miejskiej Bartoszyce

3.2.1. Problemy ochrony środowiska

„Program ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce” w rozdziale 3 zawiera szczegółową charakterystykę poszczególnych elementów środowiska wraz z identyfikacją problemów w ochronie wód, powietrza, powierzchni ziemi, różnorodności biologicznej, wynikających z oddziaływania hałasu i promieniowania, a także inne zagrożenia: poważnymi awariami i obecnością substancji chemicznych w środowisku. Zagadnienia te zostały uwzględnione w zaplanowanych kierunkach działań „Programu...”.

Znaczące problemy ochrony środowiska wynikają z zagrożeń różnorodności biologicznej (rozdziały 3.1.1. i 3.1.2. „Programu...”) na terenie gminy miejskiej Bartoszyce. Do zagrożeń tych należą:

- zmiany sposobów użytkowania ziemi;
- procesy eutrofizacji i zanieczyszczenia środowiska,
- zmiany stosunków wodnych, związane głównie z melioracjami odwadniającymi,
- postępująca urbanizacja i zagospodarowanie obszaru, prowadzące m.in. do likwidacji powierzchni naturalnej i półnaturalnej przyrody, zaburzenia funkcjonowania ekosystemów (w tym ich łączności) oraz dysharmonii krajobrazu;
- fragmentację krajobrazu i powstawanie barier migracyjnych dla zwierząt,
- postępująca synantropizacja fauny i flory oraz przenikanie gatunków obcych (w tym także ich planowe lub przypadkowe introdukcje), co powoduje wypadanie gatunków rodzimych, słabszych konkurencyjnie;
- bezpośrednie formy dewastacji przyrody (np. niszczenie i wypalanie trzcinowisk, wydeptywanie, zrywanie kwitnących okazów roślin, płoszenie, nielegalna eksploatacja torfu, wzniecane pożary, wycinka zadrzewień, zaśmiecanie).

Zagrożenie dla wód (rozdziały 3.1.3. i 3.2.3. „Programu...”) stanowi przede wszystkim zjawisko nielegalnego odprowadzania ścieków sanitarnych bez oczyszczenia (np. z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych) oraz źródła liniowe (głównie zanieczyszczenia z dróg). Odprowadzenie do wód nieoczyszczonych ścieków może doprowadzić do degradacji wód. Zawarty w ściekach związek biogenne (azot i fosfor) zwiększają poziom eutrofizacji. Zanieczyszczenie wód wpływa na stan ekosystemów wodnych i zależnych od wody, powodując zmiany struktury gatunkowej zasiedlających je organizmów, a w szczególności zmniejszenie bioróżnorodności. W opisie dotyczącym wód uwzględniono poszczególne źródła zanieczyszczeń: punktowe zrzuty ścieków, opady atmosferyczne, źródła liniowe, itd.

Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce główną przyczyną powstawania zanieczyszczeń powietrza (rozdział 3.2.2. „Programu...”) jest spalanie paliw, w tym: w procesach energetycznego spalania paliw kopalnych oraz w silnikach spalinowych napędzających pojazdy. Większość zanieczyszczeń powietrza jest emitowana przez zakłady sektora energetycznego (ciepłownictwo). Na niektórych obszarach miasta lokalny poziom stężeń zanieczyszczeń powietrza jest kształtowany przez tzw. emisję niską pochodzącą z niedużych obiektów mieszkalnych i usługowych ogrzewanych indywidualnie oraz palenisk domowych. Zanieczyszczeniem szczególnie szkodliwym dla zdrowia ludzi jest pył zawieszony PM10 i PM2,5 emitowany bezpośrednio ze źródeł antropogenicznych i naturalnych jak również

powstający w wyniku reakcji i przemian jego prekursorów (tlenków siarki i azotu, amoniaku, lotnych związków organicznych). W „Programie...” opisano także zagrożenia substancjami niszczącymi warstwę ozonową i gazami cieplarnianymi (rozdział 3.2.2.4).

Zagrożeniem dla powierzchni ziemi (rozdział 3.1.4. „Programu...”) jest przede wszystkim antropopresja, wpływająca na przekształcenia krajobrazu, fragmentację ekosystemów i siedlisk przyrodniczych, utratę funkcji gleb.

Lokalnie, zagrożenie gleb może być związane z prowadzeniem niewłaściwej gospodarki odpadami. Problemy gospodarki odpadami opisano w rozdziale 3.2.4. „Programu...”.

Dużym zagrożeniem dla środowiska naturalnego w aspekcie zasobów geologicznych (rozdział 3.1.5. „Programu...”) może być nielegalna eksploatacja surowców. Skala tego zjawiska może nasilać się wraz z rozwojem infrastruktury w danym terenie – przede wszystkim inwestycjami drogowymi. Eksploatacja odkrywkowa powoduje trwałe przekształcenia powierzchni ziemi takie jak: degradacja pokrywy glebowej, zmiany w krajobrazie, a także lokalne obniżenie zwierciadła wód gruntowych.

Zagrożeniem dla środowiska może być także emisja hałasu i pól elektromagnetycznych (rozdział 3.2.5. „Programu...”). Decydujący wpływ na stan klimatu akustycznego w mieście ma rozwój infrastruktury transportowej. Jest to problem narastający, związany ze stałym wzrostem natężenia ruchu, w szczególności najcięższych i najbardziej hałaśliwych samochodów ciężarowych. Wzrost natężenia hałasu powodują również: nieprawidłowo rozwiązane układy komunikacyjne, nieodpowiedni stan nawierzchni jezdni, niezadowolający stan techniczny pojazdów oraz prędkość jazdy. Natomiast występujący w gminie miejskiej Bartoszyce poziom pól elektromagnetycznych nie stwarza zagrożenia dla ludzi i środowiska.

Problemem ochrony środowiska może być skuteczne przeciwdziałanie poważnym awariom (rozdział 3.2.1. „Programu...”) oraz, w przypadku wystąpienia, szybkie usuwanie ich skutków. Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce nie ma żadnych obiektów mogących zagrazać bezpieczeństwu biologicznemu lub chemicznemu. Nie ma też zakładów, które mogą być sprawcą nadzwyczajnego zagrożenia środowiska. Natomiast występuje transport substancji niebezpiecznych. W transporcie mamy do czynienia z mniejszymi ilościami (od kilku do kilkudziesięciu ton) substancji niebezpiecznych niż na terenie zakładów. Natomiast nieprzewidywalność miejsca wystąpienia awarii w transporcie substancji niebezpiecznych jest czynnikiem utrudniającym podejmowanie działań w przypadku jej wystąpienia.

Do problemów środowiskowych należy także obecność substancji chemicznych (rozdział 3.2.6. „Programu...”). Substancje chemiczne mają często działanie zagrażające zdrowiu człowieka i czystości środowiska, w wielu przypadkach jest to działanie toksyczne. Często wiele niebezpiecznych substancji (substancji wzbudzających szczególne obawy) jest stosowanych w procesach technologicznych, nawet jeżeli istnieją dla nich bezpieczne odpowiedniki. Na podstawie „Oceny stanu sanitarno-higienicznego Miasta Bartoszyce za 2011 r.”, sporządzonej przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Bartoszycach, można stwierdzić, że na chemiczne czynniki szkodliwe narażeni są pracownicy Spółdzielni KOMINIARZ w Bartoszycach (węglowodory aromatyczne WWA).

Do substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska należy azbest (rozdział 3.2.4.2. „Programu...”). Łącznie na terenie miasta znajduje się 14 523,57 m² płyt azbestowo-cementowych i ok. 1,6 Mg rur i kształtek, co daje ogólną masę 161,36 Mg wyrobów

zawierających azbest. W 2011 r. opracowano „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla powiatu bartoszyckiego na lata 2011-2032” i przystąpiono do jego realizacji również na terenie gminy miejskiej Bartoszyce.

Do substancji szczególnie uciążliwych dla środowiska należą polichlorowane bifenyle PCB. Użytkowanie urządzeń zawierających PCB było dopuszczone prawem nie dłużej niż do 30.06.2010 r. Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce nie występują odpady zawierające PCB.

Eliminowanie w/w problemów ochrony środowiska wymaga prowadzenia działań zarówno o charakterze inwestycyjnym, jak i nieinwestycyjnym, w tym działań o charakterze edukacyjnym. Wśród nich szczególnego znaczenia nabiera podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz rozwój schematów zarządzania dla podejmowania właściwych decyzji planistycznych i realizacyjnych.

3.2.2. Środowiskowe zagrożenia stanu sanitarno-higienicznego i zdrowia mieszkańców miasta

Zanieczyszczenia środowiska, przede wszystkim oddziaływanie emisji zanieczyszczeń powietrza, hałasu oraz zły stan jakości wód podziemnych ujmowanych do spożycia stanowią potencjalne zagrożenie stanu zdrowia ludzi.

Analiza dostępnych danych pozwala wnioskować, że jakość powietrza w gminie miejskiej Bartoszyce jest dobra. W klasyfikacji ze względu na ochronę zdrowia strefę bartoszycko-lidzbarską (do której należy miasto) zaliczono do klasy A (najkorzystniejszej) – stężenia wszystkich zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych.

Lokalnie mogą występować sytuacje o zwiększonym narażeniu ludzi na podwyższone stężenia zanieczyszczeń w powietrzu spowodowane zwiększoną emisją z:

- energetycznego spalania paliw stałych w paleniskach domowych,
- współspalania odpadów w paleniskach domowych i małych źródłach z obiektów usługowych i związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej,
- środków transportu szczególnie w ciasnej zabudowie miejskiej przy niesprzyjających warunkach rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń.

Na terenie miasta zasięg oddziaływania hałasu jest bardzo zróżnicowany. Najbardziej uciążliwy jest hałas komunikacyjny drogowy. Pomiar hałasu prowadzono na odcinku 1 km drogi nr 51 w okolicach gimnazjum w Bezledach. Średniodobowy poziom ekwiwalentny hałasu w tym punkcie wyniósł 67,1 dB. Na podstawie wyników badań hałasu w Bezledach można przypuszczać, że ludzie mieszkający w zabudowie usytuowanej wzdłuż drogi nr 51 w mieście są zagrożeni nadmiernym hałasem.

Na stan zdrowia ludzi ma także wpływ jakość wód podziemnych ujmowanych jako woda pitna. Woda z ujęcia na terenie gminy miejskiej Bartoszyce zawiera nadmierne ilości żelaza i manganu, oraz sporadycznie jonu amonowego i jest poddawana uzdatnianiu. Zawartość związków żelaza i manganu wynika z naturalnych warunków geologicznych warstw

wodonośnych. Pochodzenie jonów amonowych w wodach w głębszych o napiętym zwierciadle wynika z procesów geochemicznych, zaś w wodach gruntowych o zwierciadle swobodnym związana jest głównie z działalnością antropogeniczną.

Wg „Oceny stanu sanitarno-higienicznego Miasta Bartoszyce za 2011 rok”, sporządzonej przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Bartoszycach, na terenie miasta nie występowały problemy z utrzymaniem właściwych parametrów mikrobiologicznych. W wodociągu miejskim w Bartoszycach stwierdzano jedynie przekroczenia dopuszczalnej zawartości manganu i jonu amonowego w ilościach nie stanowiących zagrożenia dla zdrowia ludzi. Prowadzone kontrole wodociągu nie wykazały pogorszenia stanu sanitarno-technicznego Stacji Uzdatniania Wody. Na koniec roku wodociąg oceniono jako dobry.

Należy podkreślić, że na terenie miasta warstwy wodonośne są dobrze izolowane osadami o słabej przepuszczalności i jakość wód w głębszych nie jest zagrożona (zagrożenie niskie, ustanowiona strefa ochrony).

3.3. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów objętych ochroną

3.3.1. Parki Krajobrazowe

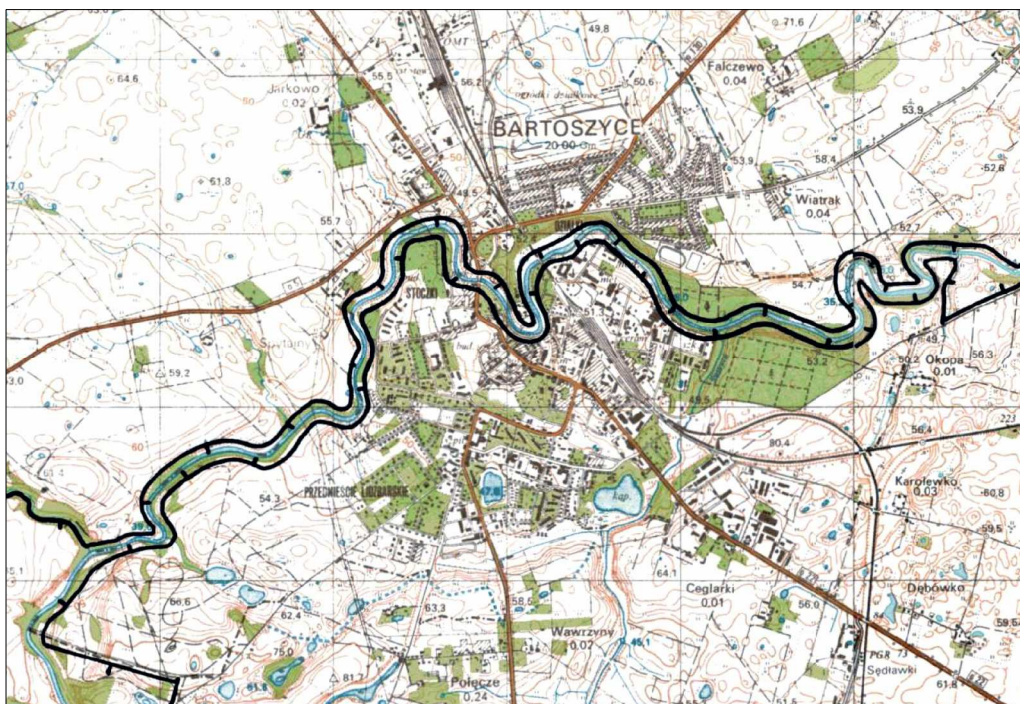
Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce nie występują Parki Krajobrazowe.

3.3.2. Obszary Chronionego Krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu wyznaczono w dolinie głównego ciek wodny:

- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Łyny (powierzchnia ogółem 16 429,9 ha), na terenie miasta 41,423 ha.

Granice OChK przedstawiono na Rys. 6.

Źródło: Rozporządzenie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr 162 z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Łyny, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Rys. 6. Granice obszaru chronionego krajobrazu.

Głównym problemem na Obszarze Chronionego Krajobrazu jest zachowanie zasad zrównoważonego rozwoju na tym terenie. Jednak realizacja zadań „Programu...” w żaden sposób nie koliduje z zachowaniem ochrony istniejącego OChK oraz zasad zrównoważonego rozwoju, a wręcz przeciwnie – zwiększa tę ochronę, szczególnie poprzez realizację działań z kierunków:

- Planowanie przestrzenne zgodne z zasadami ochrony środowiska.
- Wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa.
- Skuteczna ochrona przyrody w tym różnorodności biologicznej oraz krajobrazu.
- Ochrona i zrównoważony rozwój lasów.
- Dobra jakość powietrza.
- Dobra jakość wód.
- Efektywna gospodarka odpadami.

3.3.3. Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe

Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce nie występują Zespoły Przyrodniczo-Krajobrazowe.

3.3.4. Rezerwy przyrody

Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce nie występują rezerwy przyrody.

3.3.5. Użytki ekologiczne

Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce nie występują użytki ekologiczne.

3.3.6. Pozostałe formy ochrony przyrody

Z pozostałych form ochrony przyrody na terenie gminy miejskiej Bartoszyce występuje 1 pomnik przyrody (ożywionej). Ochroną objęto okaz jesionu wyniosłego o obwodzie 355 cm i wysokości 30 m, znajdujący się przy ul. Kętrzyńskiej 18 w ogrodzie.

Realizacja zadań „Programu...” w żaden sposób nie koliduje z zachowaniem ochrony istniejącego pomnika przyrody, a wręcz przeciwnie – zwiększa tę ochronę, szczególnie poprzez realizację działań z kierunków:

- Planowanie przestrzenne zgodne z zasadami ochrony środowiska.
- Wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa.
- Skuteczna ochrona przyrody w tym różnorodności biologicznej oraz krajobrazu.
- Ochrona i zrównoważony rozwój lasów.
- Dobra jakość powietrza.
- Dobra jakość wód.
- Efektywna gospodarka odpadami.

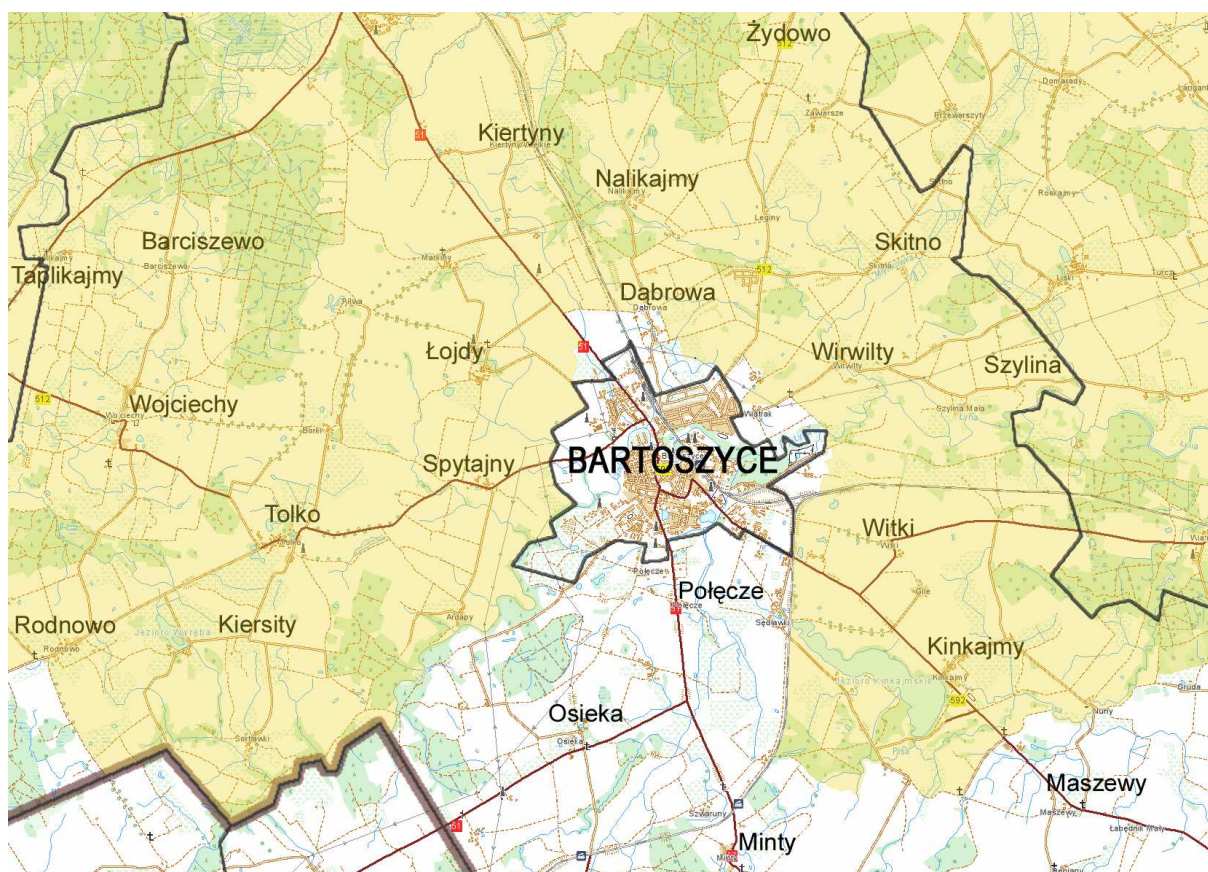
Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce nie występują **stanowiska dokumentacyjne**.

3.4. Przewidywane znaczące oddziaływania programu na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000

Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce występują w części wschodniej miasta obszary chronione w ramach sieci Natura 2000.

Miasto graniczy również z obszarem Natura 2000 (Rys. 7 – zaznaczono kolorem żółtym). Jest to Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Ostoja Warmińska” (kod PLB280015) o powierzchni 142 016,2 ha.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Ostoja Warmińska” PLB280015, powierzchnia 145 342,0 ha. „Ostoja Warmińska” została ustanowiona jako obszar Natura 2000 przede wszystkim dla ochrony jednego gatunku – bociana białego, który osiąga tu największą liczebność i największe zagęszczenie w kraju. Jest to jednak również bardzo ważna ostoja dla wielu innych gatunków ptaków, występują tu bowiem aż 93 gatunki ptaków waloryzujące obszary Natura 2000 (w tym 81 gatunków lęgowych i prawdopodobnie lęgowych). Jest wśród nich 38 gatunków z załącznika I Dyrektywy Ptasiej i 15 gatunków z Polskiej czerwonej księgi zwierząt. Ostoja Warmińska rozciąga się na obszarze gmin: Miasto Bartoszyce, Gmina Górowo Iławeckie, Miasto Górowo Iławeckie, Gmina Bartoszyce, Miasto i Gmina Sępólno (na terenach wiejskich i miejskich).

Źródło: : www.natura2000.gdos.gov.pl/natura2000/pl, opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

Rys. 7. Granice obszaru chronionego w ramach sieci Natura 2000

Jednym z najważniejszych zagrożeń dla występujących na terenie „Ostoi warmińskiej” cennych gatunków ptaków oraz ich siedlisk, a także ogólnie dla różnorodności biologicznej jest zaniechanie systemu ekstensywnego rolnictwa, prowadzącego do porzucenia rolniczego użytkowania ziemi, oraz zarastania nieużytkowanych łąk, torfowisk i innych terenów otwartych i cennych przyrodniczo. Zagrożeniem jest także rozwój rolnictwa intensywnego, na niektórych obszarach, związanego z daleko idącą unifikacją krajobrazu rolniczego (wycinanie zadrzewień śródpolnych, zasypywanie niewielkich zbiorników wodnych i torfowisk) powodującą utratę wielu siedlisk, zwłaszcza podmokłych. Innym poważnym niebezpieczeństwem jest zmniejszanie się powierzchni terenów otwartych w wyniku zalesiania nieużytków porolnych przejętych przez Lasy Państwowe, a także śródleśnych enklaw, w wyniku czego na dawnych terenach otwartych powstają młode monokultury leśne. Innym szkodliwym dla siedlisk cennych gatunków ptaków czynnikiem jest osuszanie lasów i borów bagiennych oraz śródleśnych mokradeł, a także prowadzenie zrębów zupełnych na obszarze najcenniejszych siedlisk leśnych: grądów, łągów i olsów.

Realizacja zadań „Programu...” w żaden sposób nie koliduje z zachowaniem ochrony istniejącego obszaru Natura 2000, a wręcz przeciwnie – zwiększa tę ochronę, szczególnie poprzez realizację działań z kierunków:

- Planowanie przestrzenne zgodne z zasadami ochrony środowiska.

- Wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa.
- Skuteczna ochrona przyrody w tym różnorodności biologicznej oraz krajobrazu.
- Ochrona i zrównoważony rozwój lasów.
- Dobra jakość powietrza.
- Dobra jakość wód.
- Efektywna gospodarka odpadami.

Jedynie możliwe negatywne oddziaływanie (pośrednie) na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 „Ostoja Warmińska”, powołanego w szczególności do ochrony bociana białego, jest związane z **nieodpowiednio** prowadzonymi pracami w trakcie realizacji zadań inwestycyjnych (np. zadania III.2.1.6. *Zmniejszanie zapotrzebowania na energię:..., dokonywanie termomodernizacji budynków*).

Należy zatem zwrócić uwagę, aby prowadzone prace nie powodowały niszczenia chronionych gatunków zwierząt – przede wszystkim ptaków, ich lęgów lub miejsc gniazdowania. Dotyczy to szczególnie bocianów (*Ciconia ciconia*) oraz jerzyków (*Apus apus*). Na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 roku w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz.U. nr 220, poz. 2237), te gatunki ptaków są ściśle chronione. Oznacza to, że w okresie lęgowym nie można ich płoszyć, niepokoić, przenosić gniazd itp. Prace przy gniazdach przenoszonych z jednego miejsca na inne np. z dachu poddawanego wymianie pokrycia dachowego, można prowadzić od 16 października do końca lutego. W sytuacji, gdy zniszczenie gniazda jerzyka lub bociana jest konieczne, należy zwrócić się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie o wydanie stosownego zezwolenia oraz zapewnić tym gatunkom zastępcze miejsca lęgowe. Podczas remontu czy termomodernizacji budynku należy zawieszać budki lęgowe dla tych ptaków (jerzyka) w miejscach, gdzie dotychczas miały one swoje lęgi.

W przypadku prac rozbiórkowych, remontowych, modernizacyjnych i **termomodernizacyjnych** przed ich rozpoczęciem **zarządca budynku powinien zlecić ornitologowi inwentaryzację przyrodniczą w zakresie występowania ptaków gatunków chronionych**, w szczególności jerzyka (*Apus apus*).

Ponadto, wszelkie prace inwestycyjne związane z realizacją „Programu...” (w szczególności z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.3. II.4., II.5., III.2., III.3., III.4., III.5.) mogą pośrednio oddziaływać na cele i przedmiot ochrony Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Ostoja Warmińska”. Może wystąpić:

- płoszenie zwierząt na terenach realizacji inwestycji
- emisja hałasu i spalin podczas prowadzenia inwestycji
- usuwanie drzew i krzewów podczas realizacji inwestycji
- przerwanie szlaków migracyjnych zwierząt
- likwidacja i fragmentacja ekosystemów wskutek realizacji inwestycji
- zagrożenie zniszczenia siedlisk zwierząt podczas prowadzenia prac

Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków „Ostoja Warmińska” będzie eliminowane, minimalizowane lub kompensowane w szczególności poprzez:

- uwzględnianie ochrony wartości przyrodniczych przy planowaniu inwestycji,
- wprowadzenie nasadzeń zieleni,

- odtwarzanie siedlisk w miejscach zastępczych,
- dbałość o zapewnienie ciągłości korytarzy ekologicznych, w tym poprzez projektowanie przepławek dla ryb przy planowaniu inwestycji hydrotechnicznych,
- prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu zwierząt.

Poza potencjalnym oddziaływaniem opisanym powyżej nie przewiduje się innego znaczącego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000.

3.5. Przewidywane oddziaływanie programu (w tym znaczące) na poszczególne komponenty środowiska

Wszystkie opisane w „Programie...” działania zostały przeanalizowane pod kątem zgodności z zakresem określonym przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W podanej poniżej macierzy środowiskowych oddziaływań realizacji działań (Tabela 4) określono, przeanalizowano i oceniono przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne komponenty środowiska.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Tabela 4 Matryca środowiskowych oddziaływań realizacji działań zaplanowanych w „Programie...”

Kierunki działań i zadania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
PRIORYTET: DZIAŁANIA SYSTEMOWE						
I.1. Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w dokumentach strategicznych. I.1.1. Opracowywanie prognoz oddziaływania na środowisko dla wszystkich dokumentów o charakterze strategicznym i zapewnienie udziału społeczeństwa w procesie OOS. I.1.2. Działania edukacyjne dotyczące udziału społeczeństwa w procedurze oceny oddziaływania na środowisko.	ludzie	Pozytywne: tworzenie warunków dla zwiększenia bezpieczeństwa ekologicznego	długoterminowe	bezpośrednie	brak	brak
	wszystkie komponenty środowiska	Pozytywne: zmniejszanie antropopresji na środowisko	długoterminowe	bezpośrednie	brak	brak
I.2. Rozwój współpracy między powiatami i gminami dla realizacji celów POŚ. I.2.1. Uczestnictwo w inicjatywach związanych z międzygminną współpracą w zakresie zagadnień objętych Programem Ochrony Środowiska.	ludzie	Pozytywne: tworzenie warunków dla zwiększenia bezpieczeństwa ekologicznego	długoterminowe	bezpośrednie	brak	brak
	wszystkie komponenty środowiska	Pozytywne: zmniejszanie antropopresji na środowisko	długoterminowe	bezpośrednie	brak	brak
I.3. Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska, rozwój proekologicznej produkcji towarów oraz świadomych postaw konsumenckich zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego. I.3.1. Uwzględnianie zasad systemu „zielonych zamówień” w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego organizowanych przez wszystkie instytucje korzystające ze środków publicznych. I.3.2. Prowadzenie działań edukacyjnych kształtujących zrównoważone wzorce konsumpcji.	ludzie	Pozytywne: tworzenie warunków dla zwiększenia bezpieczeństwa ekologicznego	długoterminowe	bezpośrednie	brak	brak
	wszystkie komponenty środowiska	Pozytywne: zmniejszanie antropopresji na środowisko	długoterminowe	bezpośrednie	brak	brak
I.4. Rozwój systemu ekozarządzania - stymulowanie przystępowania przedsiębiorstw i instytucji do systemów zarządzania środowiskowego. I.4.1. Działania edukacyjne dotyczące upowszechniania wśród społeczeństwa logo EMAS i normy ISO 14001, a także logo CP jako znaków jakości środowiskowej firmy będącej wytwórcą danego wyrobu lub świadczącej określoną usługę.	ludzie	Pozytywne: tworzenie warunków dla zwiększenia bezpieczeństwa ekologicznego	długoterminowe	bezpośrednie	brak	brak
	wszystkie komponenty środowiska	Pozytywne: zmniejszanie antropopresji na środowisko	długoterminowe	bezpośrednie	brak	brak

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Kierunki działań i zadania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
I.5. Wzrost udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska I.5.1. Doskonalenie systemu udostępniania społeczeństwu informacji o środowisku i jego ochronie przez organy administracji samorządowej. I.5.2. Wspieranie rozwoju szkolnej edukacji w zakresie ochrony przyrody i środowiska. I.5.3. Zapewnienie udziału pozarządowych organizacji ekologicznych we wszystkich gremiach podejmujących decyzje dotyczące ochrony środowiska. I.5.4. Rozwój współpracy z mediami w zakresie upowszechniania informacji o środowisku i jego ochronie.	ludzie	Pozytywne: tworzenie warunków dla zwiększenia bezpieczeństwa ekologicznego	długoterminowe	bezpośrednie	brak	brak
	wszystkie komponenty środowiska	Pozytywne: zmniejszanie antropopresji na środowisko	długoterminowe	pośrednie	brak	brak
I.6. Wzrost odpowiedzialności za szkody w środowisku I.6.1. Uczestnictwo w szkoleniach na temat odpowiedzialności sprawcy za szkody w środowisku.	ludzie	Pozytywne: tworzenie warunków dla zwiększenia bezpieczeństwa ekologicznego	długoterminowe	bezpośrednie	brak	brak
	wszystkie komponenty środowiska	Pozytywne: zmniejszanie antropopresji na środowisko	długoterminowe	pośrednie	brak	brak
I.7. Uwzględnianie aspektów ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego I.7.1. Uwzględnienie w studiach oraz planach zagospodarowania przestrzennego wymagań ochrony środowiska, gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej, w szczególności wynikających z opracowań ekofizjograficznych, prognoz oddziaływania na środowisko (wraz z poprawą jakości tych dokumentów). I.7.2. Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wyników monitoringu środowiska, w szczególności w zakresie walorów przyrodniczych, jakości powietrza i wód oraz zagrożenia hałasem.	ludzie	Pozytywne: tworzenie warunków dla zwiększenia bezpieczeństwa ekologicznego	długoterminowe	bezpośrednie	brak	brak
	wszystkie komponenty środowiska	Pozytywne: zmniejszanie antropopresji na środowisko	długoterminowe	pośrednie	brak	brak
I.8. Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa Podkierunek: I.8.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa. I.8.1.1. Podejmowanie akcji i działań na rzecz aktywnej ochrony środowiska w powiecie oraz upowszechnianie informacji o jego walorach przyrodniczych i kulturowych. I.8.1.2. Prowadzenie zajęć terenowych, „zielonych lekcji”, wykładów, prelekcji, prezentacji multimedialnych, pokazów filmów dla różnych grup odbiorców. I.8.1.3. Organizowanie konkursów, wystaw, akcji, kampanii i festynów ekologicznych.	ludzie	Pozytywne: kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody i środowiska	długoterminowe	bezpośrednie	brak	brak

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Kierunki działań i zadania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
I.8.1.4. Popularyzacja wiedzy o środowisku i jego ochronie przez media, publikacje i Internet. I.8.1.5. Propagowanie sprzyjających ochronie środowiska zachowań konsumenckich. I.8.1.6. Promocja proekologicznych form gospodarowania, eko- i agroturystyki, zdrowej żywności i zdrowego trybu życia. Podkierunek: I.8.2. Wspieranie działalności edukacyjnej prowadzonej przez samorządy i ich jednostki organizacyjne oraz ekologiczne organizacje pozarządowe. I.8.2.1. Wspieranie merytoryczne i finansowe działalności edukacyjnej prowadzonej przez jednostki organizacyjne samorządu oraz ekologiczne organizacje pozarządowe. Podkierunek: I.8.3. Opracowanie i realizacja lokalnych programów edukacyjnych uwzględniających specyfikę środowiska, lokalną tożsamość i tradycję kulturową, dla różnych grup odbiorców. I.8.3.1. Prowadzenie lokalnych programów edukacyjnych uwzględniających specyfikę środowiska, lokalną tożsamość i tradycję kulturową, dla różnych grup odbiorców.	wszystkie komponenty środowiska	Pozytywne: zmniejszanie antropopresji na środowisko	długoterminowe	pośrednie	brak	brak
Podkierunek: I.8.4. Rozwój infrastruktury terenowej służącej poznawaniu przyrody: ścieżek edukacyjnych, tras rowerowych i izb edukacyjnych. I.8.4.1. Budowa infrastruktury terenowej służącej poznawaniu przyrody: ścieżek edukacyjnych, tras rowerowych, izb edukacyjnych.	ludzie	Pozytywne: kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody i środowiska	długoterminowe	bezpośrednie, pośrednie	brak	brak
	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, krajobraz	Pozytywne: zmniejszanie antropopresji na środowisko poprzez kanalizowanie ruchu turystycznego	długoterminowe	pośrednie	brak	brak
		Negatywne: <ul style="list-style-type: none"> • zniszczenia siedlisk przyrodniczych na obszarach objętych inwestycjami • hałas i płoszenie zwierząt w czasie prowadzenia inwestycji • poprawa lub pogorszenie walorów krajobrazowych w związku realizacją inwestycji zależnie od rodzaju i sposobu realizacji zadań 	krótkoterminowe, chwilowe	bezpośrednie	brak	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnianie zasad ochrony wartości przyrodniczych przy planowaniu i realizacji inwestycji • uwzględnianie zasad ochrony krajobrazu
PRIORYTET: OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH						
II.1. Ochrona przyrody i krajobrazu Podkierunek: II.1.1. Rozwój form ochrony przyrody II.1.1.1. Utrzymanie form ochrony przyrody w mieście, w tym istniejących obszarów chronionego krajobrazu, pomników przyrody, ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów. II.1.1.2. Powiększanie i powoływanie nowych form ochrony przyrody.	ludzie	Pozytywne: wzrost wiedzy na temat stanu i zagrożeń środowiska oraz doskonalenie metod jego ochrony	długoterminowe	bezpośrednie	brak	brak
	wszystkie komponenty środowiska	Pozytywne: zapewnienie ochrony siedlisk, gatunków i krajobrazów	długoterminowe	pośrednie	brak	brak

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Kierunki działań i zadania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
<p>Podkierunek: II.1.2. Zapewnienie integralności przyrodniczej regionu</p> <p>II.1.2.1. Wyznaczenie, utrzymanie i właściwe zagospodarowanie lądowych korytarzy ekologicznych, łączących obszary o charakterze węzłowym.</p> <p>II.1.2.2. Budowa przejść dla zwierząt na trasach komunikacyjnych.</p> <p>II.1.2.3. Zapewnienie ciągłości morfologicznej rzek, ze szczególnym uwzględnieniem tras migracji ryb.</p> <p>II.1.2.4. Zapewnienie ochrony i renaturalizacja zbiorowisk roślinnych towarzyszących ciekom wodnym, otaczających zbiorniki wodne i obszary podmokłe.</p>	wszystkie komponenty środowiska	Pozytywne: zapobieganie fragmentacji krajobrazu, ułatwienie migracji zwierząt	długoterminowe	bezpośrednie	brak	brak
<p>Podkierunek: II.1.3. Ochrona różnorodności przyrodniczej w krajobrazie zurbanizowanym</p> <p>II.1.3.1. Zachowanie, powiększanie i pielęgnacja terenów zielonych na obszarach zurbanizowanych, jako obszarów rekreacji i ostoi przyrodniczych.</p> <p>II.1.3.2. Wprowadzanie do zieleni miejskiej nasadzeń rodzimych gatunków drzew i krzewów przy stopniowej eliminacji gatunków obcych.</p>	ludzie	Pozytywne: wzrost bezpieczeństwa ekologicznego, zapobieganie stratom gospodarczym, poprawa komfortu zamieszkania i wypoczynku	długoterminowe	bezpośrednie, pośrednie	brak	brak
	wszystkie komponenty środowiska	Pozytywne: ochrona i przywracanie do właściwego stanu elementów rodzimej przyrody	długoterminowe	bezpośrednie, pośrednie	brak	brak
<p>Podkierunek: II.1.4. Ograniczanie negatywnego wpływu rozwoju energetyki wiatrowej na przyrodę, mieszkańców, krajobraz przyrodniczy i kulturowy oraz obiekty zabytkowe.</p> <p>II.1.4.1. Przeprowadzanie wieloaspektowej analizy potencjalnych oddziaływań i określanie warunków lokalizacji nowych inwestycji.</p>	ludzie	Pozytywne: tworzenie warunków dla komfortu zamieszkania i wypoczynku	długoterminowe	bezpośrednie	brak	brak
	wszystkie komponenty środowiska	Pozytywne: zapewnienie ochrony siedlisk, gatunków i krajobrazów	długoterminowe	pośrednie	brak	brak
<p>II.2. Rozwijanie trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej</p> <p>Podkierunek: II.2.1. Okresowe rewizje planów urzędowania lasów, w celu zapewnienia racjonalnego użytkowania zasobów leśnych, kształtowania właściwej struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów, z zachowaniem bogactwa biologicznego siedlisk przyrodniczych, flory, fauny i grzybów.</p> <p>II.2.1.1. Przeprowadzanie rewizji planów urzędowania lasów.</p> <p>Podkierunek: II.2.2. Uzupełnianie i aktualizacja planów urzędowania lasów niebędących w zarządzie Lasów Państwowych.</p> <p>II.2.2.1. Przeprowadzanie uzupełniania i aktualizacji planów urzędowania lasów niebędących w zarządzie LP.</p>	ludzie	Pozytywne: zapewnienie korzyści gospodarczych i pozaprodukcyjnych funkcji lasów	długoterminowe	bezpośrednie	brak	brak
	wszystkie komponenty środowiska	Pozytywne: zapewnienie ochrony siedlisk, gatunków i ekologicznych funkcji lasów	długoterminowe	pośrednie	brak	brak

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Kierunki działań i zadania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
II.3. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi						
Podkierunek: II.3.1. Ochrona przed deficytem wody. II.3.1.1. Realizacja projektów mających na celu zapewnienie odpowiedniej ilości zasobów wodnych na potrzeby ludności i gospodarki. II.3.1.2. Utrzymanie i modernizacja systemów melioracyjnych, w tym urządzeń piętrzących wodę, umożliwiających sterowanie odpływem i zmniejszenie nierównomierności przepływu cieków. II.3.1.3. Poprawa zdolności retencyjnych poprzez ochronę retencji naturalnej, budowę zbiorników retencyjnych raz instalowanie urządzeń regulujących odpływ wód. II.3.1.4. Utrzymanie i odnawianie urządzeń melioracji szczełotowych.	wszystkie ekosystemy	Pozytywne: zwiększenie retencji w zlewniach, zmniejszenie zagrożenia związanego z występowaniem deficytu wody	długoterminowe, stałe	bezpośrednie,	brak	brak
	wody	Pozytywne: zmniejszenie odpływu wód co skutkuje zwiększeniem ich zasobów	długoterminowe, stałe	bezpośrednie, pośrednie	brak	brak
	powierzchnia ziemi, zasoby naturalne	Negatywne: <ul style="list-style-type: none"> • przekształcenie profilu glebowego i ograniczenie powierzchni gleb w związku z realizacją inwestycji • powstawanie w danym miejscu nieużytecznych mas ziemnych • wzrost wydobycia surowców budowlanych • powstawanie odpadów budowlanych 	długoterminowe, stałe, krótkoterminowe, chwilowe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.4., II.5., III.2., III.3., III.4., III.5.	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji • racjonalna gospodarka materiałami (minimalizacja powstających odpadów)
	krajobraz	Pozytywne/negatywne: poprawa lub pogorszenie walorów krajobrazowych w związku realizacją inwestycji zależnie od rodzaju i sposobu realizacji zadań Pozytywne: poprawa walorów krajobrazowych związanych z wodami w związku z ochroną retencji naturalnej dolin rzecznych	długoterminowe, stałe	bezpośrednie, pośrednie	brak	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnienie zasad ochrony krajobrazu podczas realizacji inwestycji
	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, Natura 2000	Pozytywne: zwiększenie różnorodności biologicznej wskutek zwiększenia retencji naturalnej Pozytywne: poprawa warunków rozwoju roślin	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Kierunki działań i zadania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
		Negatywne: <ul style="list-style-type: none"> • zagrożenie zniszczenia siedlisk zwierząt podczas prowadzenia prac • likwidacja i fragmentacja ekosystemów wskutek realizacji inwestycji • przerwanie szlaków migracyjnych zwierząt • płoszenie zwierząt na terenach realizacji inwestycji • usuwanie drzew i krzewów podczas realizacji inwestycji • zagrożenie dla obszarów Natura 2000 	długoterminowe, średnio-termi- nowe, krótkoterminowe, stałe, chwilowe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.4., II.5., III.2., III.3., III.4., III.5.	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnianie ochrony wartości przyrodniczych przy planowaniu inwestycji • wprowadzenie nasadzeń zieleni • odtwarzanie siedlisk w miejscach zastępczych • dbałość o zapewnienie ciągłości korytarzy ekologicznych, w tym poprzez projektowanie przeprawek dla ryb przy planowaniu inwestycji hydrotechnicznych • prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu zwierząt
	ludzie	Pozytywne: zmniejszenie zagrożenia wystąpienia deficytu wody	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak
		Negatywne: emisja hałasu i spalin podczas realizacji prac budowlanych	krótkoterminowe, chwilowe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.4., II.5., III.2., III.3., III.4., III.5.	<ul style="list-style-type: none"> • sprawne przeprowadzenie prac • zastosowanie nowoczesnego sprzętu o ograniczonej emisji hałasu i spalin
powietrze, klimat	Negatywne: emisja spalin podczas realizacji prac budowlanych	krótkoterminowe, chwilowe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.4., II.5., III.2., III.3., III.4., III.5.	<ul style="list-style-type: none"> • sprawne przeprowadzenie prac • zastosowanie nowoczesnego sprzętu o ograniczonej emisji hałasu i spalin 	
Podkierunek: II.3.1. Ochrona przed deficytem wody. II.3.1.5. Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody.	ludzie	Pozytywne: <ul style="list-style-type: none"> • wzrost efektywności zarządzania środowiskiem w zakresie ochrony i właściwego użytkowania wody • wzrost świadomości społeczeństwa 	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Kierunki działań i zadania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
	ekosystemy wodne i od wody zależne	Pozytywne: <ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie zagrożenia związanego z deficytem wód wskutek racjonalizacji gospodarowania wodami • ograniczenia niektórych możliwych skutków związanych z deficytem wody 	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak
	woda	Pozytywne: <ul style="list-style-type: none"> • poprawa jakości wód wskutek realizacji zadań związanych z racjonalizacją gospodarowania wodami • eliminacja nieuzasadnionego poboru i wykorzystania wody • poprawa dyspozycyjności zasobów 	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
Podkierunek: II.3.2. Ochrona zasobów wód podziemnych. II.3.2.1. Ustanowienie obszarów ochrony słabo izolowanych zbiorników wód podziemnych i stref ochrony ujęć wód oraz ich właściwe użytkowanie.	ludzie	Pozytywne: wzrost efektywności zarządzania środowiskiem	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
	wszystkie komponenty i ekosystemy	Pozytywne: zmniejszenie presji antropogenicznej na środowisko spowodowanej działalnością człowieka w zakresie korzystania z wód oraz podejmowanych działań mających wpływ na GZWP oraz obszary zasilania wód podziemnych	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak
II.3.3.2. Likwidacja nieczynnych ujęć wody.	ludzie	Pozytywne: zmniejszenie zagrożenia wystąpienia zachorowań powodowanych złą jakością wody	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
	ekosystemy wodne i od wody zależne	Pozytywne: zmniejszenie zagrożenia zanieczyszczonymi wodami podziemnymi	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak
	wody	Pozytywne: <ul style="list-style-type: none"> • zapobieganie zanieczyszczeniu wód podziemnych • kontrola stanu wód podziemnych poprzez prowadzony monitoring 	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
II.4. Ochrona powierzchni ziemi						
II.4.1. Przeciwdziałanie erozji gleb poprzez wprowadzanie trwałej pokrywy roślinnej oraz stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych. II.4.3. Budowa urządzeń ograniczających erozję wodną. II.4.5. Stosowanie urządzeń zabezpieczających glebę przed zanieczyszczeniem.	ludzie	Pozytywne: <ul style="list-style-type: none"> • wzrost efektywności zarządzania środowiskiem • wzrost świadomości społeczeństwa 	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
		Negatywne: emisja hałasu i spalin podczas prac z wykorzystaniem maszyn i pojazdów silnikowych	krótkoterminowe, chwilowe	bezpośrednie	brak	<ul style="list-style-type: none"> • sprawne przeprowadzenie prac • zastosowanie nowoczesnego sprzętu o ograniczonej emisji hałasu i spalin

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Kierunki działań i zadania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
	wszystkie komponenty i ekosystemy	Pozytywne: zmniejszenie presji antropogenicznej na środowisko	długoterminowe stałe	bezpośrednie	brak	brak
	powierzchnia ziemi, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, Natura 2000, krajobraz	Pozytywne: • zwiększenie bioróżnorodności • poprawa walorów krajobrazowych	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
		Negatywne: płoszenie zwierząt w pobliżu prowadzonych prac	krótkoterminowe, chwilowe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.5., III.2., III.3., III.4., III.5.	• prowadzenie prac z wykorzystaniem maszyn i pojazdów silnikowych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu zwierząt
	powietrze, klimat	Negatywne: emisja hałasu i spalin podczas prac z wykorzystaniem maszyn i pojazdów silnikowych	krótkoterminowe, chwilowe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.5., III.2., III.3., III.4., III.5.	• sprawne przeprowadzenie prac • zastosowanie nowoczesnego sprzętu o ograniczonej emisji spalin
II.4.2. Zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom.	ludzie	Pozytywne: wzrost efektywności zarządzania środowiskiem	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
II.4.4. Przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogenne, w szczególności zapobieganie dewastacji gleb hydrogenicznych.	wszystkie komponenty i ekosystemy	Pozytywne: poprawa jakości środowiska i skuteczności jego ochrony	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak
II.5. Właściwe gospodarowanie zasobami geologicznymi						
II.5.1. Racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów podziemnych, z wykorzystaniem BAT. II.5.3. Ograniczenie zużycia wody z ujęć podziemnych do celów przemysłowych.	ludzie	Pozytywne: • wzrost efektywności zarządzania środowiskiem w zakresie właściwego gospodarowania zasobami geologicznymi • wzrost świadomości społeczeństwa	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
	wszystkie ekosystemy	Pozytywne: • zmniejszenie zagrożenia związanego z deficytem wód wskutek racjonalizacji gospodarowania wodami z zasobów podziemnych • ograniczenia niektórych możliwych skutków związanych z deficytem wód z zasobów podziemnych	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Kierunki działań i zadania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań	
	woda, zasoby naturalne	Pozytywne: <ul style="list-style-type: none"> eliminacja nieuzasadnionego poboru wody z zasobów podziemnych poprawa dyspozycyjności zasobów wód 	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak	
II.5.4. Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin.	ludzie	Pozytywne: wzrost efektywności zarządzania środowiskiem	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak	
	zasoby naturalne	Pozytywne: <ul style="list-style-type: none"> poprawa jakości środowiska i skuteczności jego ochrony ograniczenie dewastacji złóż zasobów ograniczenie dewastacji krajobrazu eliminacja nieuzasadnionej eksploatacji kopalin ograniczenia niektórych możliwych skutków związanych z eksploatacją odkrywkową kopalin 	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak	
II.5.2. Budowa i modernizacja sieci wodociągowych oraz stacji uzdatniania wody.	wszystkie komponenty	Pozytywne: poprawa jakości środowiska i skuteczności jego ochrony	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak	
	ekosystemy wodne i od wody zależne	Pozytywne: zmniejszenie zagrożenia związanego z deficytem wód z zasobów podziemnych wskutek eliminacji nieopomiarowanego poboru wód	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak	
	woda	Pozytywne: poprawa jakości wód podziemnych wskutek realizacji zadań związanych z budową i modernizacją systemów poboru i uzdatniania wody oraz sieci wodociągowych	długoterminowe, stałe	bezpośrednie,	brak	brak	
	ludzie		Pozytywne: <ul style="list-style-type: none"> poprawa dostępności wody do picia dobrej jakości poprawa stanu zdrowia mieszkańców dzięki poprawie jakości wody pitnej 	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
			Negatywne: <ul style="list-style-type: none"> emisja spalin i hałasu podczas budowy (pojazdy i maszyny budowlane) utrudnienia w ruchu drogowym związane z budową i modernizacją sieci wodociągowych 	krótkoterminowe, chwilowe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.4., III.2., III.3., III.4., III.5.	<ul style="list-style-type: none"> sprawne przeprowadzenie prac zastosowanie nowoczesnego sprzętu o ograniczonej emisji spalin i hałasu

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Kierunki działań i zadania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
	powierzchnia ziemi, rośliny, krajobraz, różnorodność biologiczna, zwierzęta, Natura 2000, zasoby naturalne	Pozytywne: wzrost różnorodności biologicznej wskutek poprawy dyspozycyjności wód z zasobów podziemnych	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
		Negatywne: <ul style="list-style-type: none"> • likwidacja i fragmentacja ekosystemów w czasie realizacji inwestycji • płoszenie zwierząt na terenach realizacji inwestycji • przekształcenie profilu glebowego i ograniczenie powierzchni gleb w związku z realizacją inwestycji • usuwanie drzew i krzewów podczas realizacji inwestycji • zagrożenie obszarów Natura 2000 • powstawanie odpadów budowlanych • wzrost wydobycia surowców budowlanych 	długoterminowe, krótkoterminowe, stałe, chwilowe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.4., III.2., III.3., III.4., III.5.	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnianie ochrony wartości przyrodniczych przy planowaniu inwestycji • ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji • wprowadzenie nasadzeń zieleni • racjonalna gospodarka materiałami (minimalizacja powstających odpadów) • wprowadzenie nasadzeń zieleni
	powietrze, klimat	Negatywne: emisja spalin podczas prac budowlanych	krótkoterminowe, chwilowe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.4., III.2., III.3., III.4., III.5.	<ul style="list-style-type: none"> • sprawne przeprowadzenie prac • zastosowanie nowoczesnego sprzętu o ograniczonej emisji spalin
II.6. Działania związane z ochroną klimatu						
II.6.1. Wycofywanie z obrotu i stosowania substancji niszczących warstwę ozonową.	ludzie	Pozytywne: <ul style="list-style-type: none"> • wzrost efektywności zarządzania środowiskiem w zakresie ochrony warstwy ozonowej • zmniejszenie zagrożenia promieniowaniem UV-B 	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
	wszystkie ekosystemy, rośliny, zwierzęta	Pozytywne: zmniejszenie zagrożenia promieniowaniem UV-B	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Kierunki działań i zadania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
II.6.2. Promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii w celu zapewnienia wzrostu udziału OZE w bilansie energii pierwotnej. II.6.3. Zwiększanie efektywności energetycznej gospodarki i ograniczanie zapotrzebowania na energię. II.6.4. Prowadzenie gospodarki leśnej w sposób zapewniający przyrost zasobności drzewostanów (kumulację dwutlenku węgla).	ludzie	Pozytywne: • wzrost efektywności zarządzania środowiskiem w zakresie gospodarowania energią oraz zasobami energii odnawialnej • wzrost świadomości społeczeństwa • zmniejszenie zagrożenia związanego z ociepleniem klimatu • zmniejszenie zachorowań powodowanych złą jakością powietrza	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
	wszystkie komponenty i ekosystemy	Pozytywne: • poprawa skuteczności ochrony środowiska i w efekcie poprawa jego jakości • zmniejszenie presji antropogenicznej na środowisko spowodowane ograniczeniem zużycia energii oraz zmniejszeniem energetycznego spalania węgla • ograniczenia niektórych możliwych skutków związanych z zanieczyszczeniem powietrza i ociepleniem klimatu	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
II.7. Doskonalenie gospodarowania zasobami energetycznymi	ludzie	Pozytywne: wzrost efektywności zarządzania środowiskiem	długoterminowe	bezpośrednie	brak	brak
II.7.1. Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.	wszystkie komponenty środowiska	Pozytywne: zmniejszanie antropopresji na środowisko	długoterminowe	bezpośrednie	brak	brak
PRIORYTET: POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO						
III.1. Ograniczanie środowiskowych zagrożeń dla zdrowia i życia						
Podkierunek: III.1.1. Analizowanie sytuacji dotyczącej stanu zaopatrzenia ludności w wodę do picia o dobrej jakości oraz, w miarę potrzeb, inicjowanie działań naprawczych. III.1.3.1. Monitorowanie i analiza stanu i jakości zaopatrzenia ludności w wodę do picia oraz inicjowanie działań naprawczych.	ludzie	Pozytywne: • wzrost efektywności zarządzania środowiskiem • zmniejszenie zachorowań powodowanych złą jakością wody	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
	wszystkie komponenty	Pozytywne: • poprawa skuteczności ochrony środowiska i w efekcie poprawa jego jakości • ograniczenie presji antropogenicznej na obszary zasilania wód podziemnych spowodowanej działalnością człowieka	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Kierunki działań i zadania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań	
III.2. Poprawa jakości powietrza							
<p>Podkierunek: III.2.1. Redukcja emisji SO₂, NO_x i pyłu drobnego z procesów wytwarzania energii.</p> <p>III.2.1.1. Likwidacja lokalnych kotłowni o dużej emisji i rozbudowa sieci ciepłowniczej.</p> <p>III.2.1.2. Zamiana kotłowni węglowych na obiekty niskoemisyjne.</p> <p>III.2.1.3. Instalowanie wysokosprawnych urządzeń ciepłowniczych i budowę nowoczesnych sieci ciepłowniczych.</p> <p>III.2.1.4. Instalowanie i modernizacja urządzeń ochrony powietrza.</p> <p>III.2.1.5. Rozbudowa sieci gazowej (przesyłowej i rozdzielczej).</p> <p>III.2.1.6. Zmniejszanie zapotrzebowania na energię: stosowanie energooszczędnych technologii w gospodarce, dokonywanie termomodernizacji budynków, wprowadzanie nowoczesnych systemów grzewczych w domach jednorodzinnych, zmniejszanie strat energii w systemach przesyłowych (elektroenergetycznych i ciepłych).</p>	wszystkie komponenty i ekosystemy	<p>Pozytywne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie presji antropogenicznej na środowisko spowodowane zmniejszeniem spalania węgla oraz stosowaniem wysokosprawnych urządzeń do wytwarzania i przesyłania energii • zmniejszenie presji antropogenicznej na środowisko spowodowane zmniejszeniem zużycia energii oraz jej strat w systemach przesyłowych 	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak	
			<p>Pozytywne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawa warunków funkcjonowania ekosystemów oraz wzrost różnorodności biologicznej dzięki poprawie jakości powietrza • poprawa kondycji ekosystemów dzięki poprawie jakości powietrza 	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak
	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, Natura 2000		<p>Negatywne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • likwidacja i fragmentacja ekosystemów wskutek realizacji prac związanych z rozbudową sieci przesyłowych • płoszenie zwierząt na terenach realizacji inwestycji • usuwanie drzew i krzewów podczas realizacji inwestycji • zagrożenie zniszczenia lub zamurowywania siedlisk ptaków i nietoperzy podczas termomodernizacji budynków • zagrożenie obszarów Natura 2000 wskutek realizacji prac związanych z rozbudową sieci przesyłowych (elektroenergetycznych i gazowych) 	długoterminowe średnioterminowe krótkoterminowe, stałe, chwilowe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.5., III.3., III.4., III.5.	<ul style="list-style-type: none"> • uwzględnianie ochrony wartości przyrodniczych przy planowaniu inwestycji • nasadzenia zieleni • prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu zwierząt • inwentaryzacja budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków oraz nietoperzy przed przystąpieniem do prac termomodernizacyjnych • dostosowanie terminu przeprowadzania prac termomodernizacyjnych budynków do okresów lęgowych ptaków • stworzenie siedlisk zastępczych (budki lęgowe, skrzynki dla nietoperzy)

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Kierunki działań i zadania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
	ludzie	Pozytywne: <ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie zachorowań powodowanych złą jakością powietrza • poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców wskutek poprawy jakości powietrza 	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak
		Negatywne: <ul style="list-style-type: none"> • emisja hałasu i spalin podczas realizacji prac • utrudnienia w ruchu związane z budową sieci ciepłowniczych i gazowych 	krótkoterminowe, chwilowe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.5., III.3., III.4., III.5.	<ul style="list-style-type: none"> • sprawne przeprowadzenie prac • zastosowanie nowoczesnego sprzętu o ograniczonej emisji hałasu i spalin
	powietrze, klimat	Pozytywne: <ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza • poprawa jakości powietrza, • redukcja niskiej emisji 	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
	powierzchnia ziemi, zasoby naturalne	Pozytywne: <ul style="list-style-type: none"> • zmniejszenie zapotrzebowania na paliwa kopalne do produkcji energii elektrycznej i ciepłej • zmniejszenie wydobycia paliw kopalnych dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania na nie • poprawa jakości gleb wskutek zmniejszenia zanieczyszczeń powietrza 	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak
		Negatywne: <ul style="list-style-type: none"> • przekształcenie profilu glebowego i ograniczenie powierzchni gleb w związku z realizacją prac związanych z rozbudową sieci przesyłowych • powstawanie odpadów budowlanych • wzrost wydobycia surowców budowlanych 	długoterminowe, stałe, chwilowe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.5., III.3., III.4., III.5.	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji • racjonalna gospodarka materiałami (minimalizacja powstających odpadów)
woda	Pozytywne: poprawa jakości wód powierzchniowych wskutek zmniejszenia zanieczyszczeń powietrza	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak	

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Kierunki działań i zadania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
	zabytki, dobra materialne	Pozytywne: zmniejszenie negatywnego oddziaływania zanieczyszczeń powietrza na obiekty zabytkowe Pozytywne/negatywne: poprawa lub pogorszenie walorów architektonicznych obiektów na skutek termomodernizacji	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	<ul style="list-style-type: none"> stosowanie rozwiązań technologicznych zapewniających ochronę cennych elementów architektonicznych
	krajobraz	Pozytywne/negatywne: poprawa lub pogorszenie walorów krajobrazowych w związku z rozbudową sieci przesyłowych zależnie od rodzaju i sposobu realizacji inwestycji Negatywne: pogorszenie walorów krajobrazowych w związku z budową elektrowni wiatrowych	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.5., III.3., III.4., III.5.	<ul style="list-style-type: none"> uwzględnienie zasad ochrony krajobrazu podczas realizacji inwestycji
Podkierunek: III.2.2. Ograniczenie emisji ze środków transportu. III.2.2.1. Modernizacja taboru samochodowego i promocja korzystania z publicznych środków transportu. III.2.2.2. Poprawa jakości dróg i organizacji ruchu kołowego.	powietrze, klimat	Pozytywne: <ul style="list-style-type: none"> poprawa jakości powietrza wskutek ograniczenia emisji spalin ze środków transportu 	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
	ludzie	<ul style="list-style-type: none"> wzrost efektywności zarządzania środowiskiem wzrost świadomości społeczeństwa poprawa stanu zdrowia dzięki ograniczeniu hałasu i emisji spalin ze środków transportu zmniejszenie zachorowań powodowanych złą jakością powietrza 	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
	zabytki, dobra materialne	Pozytywne: ograniczenie niszczenia zabytków wskutek ograniczenia emisji spalin ze środków transportu	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak
	zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, Natura 2000	Pozytywne: poprawa funkcjonowania ekosystemów dzięki zmniejszeniu zanieczyszczenia powietrza	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
	woda, powierzchnia ziemi	Pozytywne: poprawa jakości wód powierzchniowych i gleb wskutek zmniejszenia zanieczyszczeń powietrza	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak
Podkierunek: III.2.3. Opracowanie miejskiego planu zaopatrzenia w ciepło, z uwzględnieniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii. III.2.3.1. Przyjęcie miejskiego planu zaopatrzenia w ciepło, z uwzględnieniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii.	ludzie	Pozytywne: wzrost efektywności zarządzania środowiskiem w zakresie ochrony powietrza i klimatu	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
	wszystkie komponenty i ekosystemy	Pozytywne: poprawa jakości środowiska i skuteczności jego ochrony	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Kierunki działań i zadania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
III.3. Poprawa jakości wód						
III.3.1. Budowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków oraz rozbudowa sieci kanalizacyjnych.	wszystkie ekosystemy	Pozytywne: zmniejszenie presji antropogenicznej na środowisko związanej z nieprawidłową gospodarką ściekową	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
III.3.2. Osiąganie wymaganych prawem norm jakości ścieków oczyszczonych.						
III.3.3. Wyposażenie istniejących sieci kanalizacji deszczowej w urządzenia podczyszczające oraz budowa systemów kanalizacji deszczowej na terenach zurbanizowanych.	wody	Pozytywne: poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych wskutek realizacji zadań związanych z uporządkowaniem gospodarki ściekowej	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
	różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta, Natura 2000,	Pozytywne: • wzrost różnorodności biologicznej wskutek zmniejszenia poziomu zanieczyszczeń wód i gleb • poprawa warunków rozwoju roślin i zwierząt	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak
		Negatywne: • likwidacja i fragmentacja ekosystemów wskutek realizacji prac związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnych • płoszenie zwierząt na terenach realizacji inwestycji • usuwanie drzew i krzewów podczas realizacji inwestycji • zagrożenie obszarów Natura 2000	krótkoterminowe, chwilowe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.5., III.2., III.4., III.5.	• uwzględnianie ochrony wartości przyrodniczych przy planowaniu inwestycji • nasadzenia zieleni • otwieranie siedlisk w miejscach zastępczych • prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu zwierząt
	powierzchnia ziemi, krajobraz, zasoby naturalne	Pozytywne: poprawa jakości gleb dzięki ograniczeniu odprowadzania zanieczyszczeń do gruntu	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak
		Negatywne: • przekształcenie profilu glebowego i ograniczenie powierzchni gleb w związku z realizacją inwestycji • powstawanie w danym miejscu nieużytecznych mas ziemnych • powstawanie odpadów budowlanych, • wzrost wydobycia surowców budowlanych	długoterminowe, stałe, chwilowe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.5., III.2., III.4., III.5.	• ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji • racjonalna gospodarka materiałami (minimalizacja powstających odpadów)
	ludzie	Pozytywne: poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców dzięki ograniczeniu odprowadzania zanieczyszczeń do wód i gruntu	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Kierunki działań i zadania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
		Negatywne: <ul style="list-style-type: none"> • emisja spalin i hałasu podczas budowy (pojazdy i maszyny budowlane) • utrudnienia w ruchu drogowym związane z budową i modernizacją sieci kanalizacyjnych 	krótkoterminowe, chwilowe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.5., III.2., III.4., III.5.	<ul style="list-style-type: none"> • sprawne przeprowadzenie prac • zastosowanie nowoczesnego sprzętu o ograniczonej emisji hałasu i spalin
	powietrze, klimat	Negatywne: emisja spalin podczas budowy (pojazdy i maszyny budowlane)	krótkoterminowe, chwilowe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.5., III.2., III.4., III.5.	<ul style="list-style-type: none"> • sprawne przeprowadzenie prac • zastosowanie nowoczesnego sprzętu o ograniczonej emisji spalin
III.3.4.Uruchomienie działań zapisanych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy oraz w programie wodnośrodowiskowym kraju.	ludzie	Pozytywne: wzrost efektywności zarządzania środowiskiem	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
	wszystkie komponenty	Pozytywne: poprawa jakości środowiska i skuteczności jego ochrony	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak
III.3.5.Utrzymywanie trwałej pokrywy roślinnej i ograniczanie zabudowy strefy brzegowej wód.	ekosystemy wodne	Pozytywne: zmniejszenie presji antropogenicznej na środowisko związanej ze spływami powierzchniowymi zanieczyszczeń	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak
	różnorodność biologiczna, zwierzęta, rośliny,	Pozytywne: zachowanie siedlisk	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
	woda	Pozytywne: zmniejszenie presji antropogenicznej związanej ze spływami powierzchniowymi zanieczyszczeń do wód	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Kierunki działań i zadania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
III.4. Doskonalenie gospodarki odpadami						
III.4.1. Zapobieganie powstawaniu odpadów poprzez rozwój czystych technologii, zmniejszenie materiałochłonności produkcji, zmniejszenie masy opakowań, wydłużenie okresów życia produktów itp. III.4.2. Zmniejszenie strumienia odpadów kierowanych na składowiska poprzez doskonalenie systemu preselekcji (objęcie wszystkich wytwórców odpadów komunalnych na terenie gminy systemem selektywnego odbioru odpadów), sortowania i odzysku odpadów komunalnych. III.4.3. Zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska. III.4.4. Rekultywacja składowisk odpadów. III.4.5. Eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów. III.4.6. Utrzymanie i rozwój sprawnego systemu zbierania wraków samochodów i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji. III.4.7. Prowadzenie edukacji ekologicznej promującej zapobieganie powstawania odpadów, właściwe postępowanie z odpadami, prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno-edukacyjnej w tym zakresie. III.4.8. Wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.	ludzie	<p>Pozytywne:</p> <ul style="list-style-type: none"> wzrost efektywności zarządzania środowiskiem wzrost świadomości społeczeństwa ograniczenie zagrożenia oddziaływań spowodowanych nieprawidłową gospodarką odpadową 	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
	wszystkie komponenty i ekosystemy	<p>Pozytywne:</p> <ul style="list-style-type: none"> poprawa skuteczności ochrony środowiska i w efekcie poprawa jego jakości ograniczenie presji antropogenicznej na środowisko spowodowanej nieprawidłową gospodarką odpadową 	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak
III.5. Ograniczenie oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych						
Podkierunek: III.5.1. Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym ochrony przed hałasem, stosownie do wymogów ustawy Prawo ochrony środowiska. III.5.1.1. Właściwe kształtowanie przestrzeni urbanistycznej w dokumentach planistycznych. Podkierunek: III.5.6. Wprowadzanie ograniczeń emisji hałasu na obszarach i akwenach cennych przyrodniczo. III.5.6.1. Rozpoznanie i wprowadzenie ograniczeń emisji hałasu na obszarach i akwenach cennych przyrodniczo.	ludzie	<p>Pozytywne:</p> <ul style="list-style-type: none"> wzrost efektywności zarządzania środowiskiem w zakresie ochrony przed hałasem wzrost efektywności zarządzania środowiskiem w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym wzrost świadomości społeczeństwa zmniejszenie zagrożenia oddziaływania ponadnormatywnych poziomów hałasu 	długoterminowe, stałe	bezpośrednie, pośrednie	brak	brak

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Kierunki działań i zadania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
	wszystkie komponenty i ekosystemy	Pozytywne: • poprawa skuteczności ochrony środowiska • ograniczenie presji antropogenicznej na środowisko	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak
Podkierunek: III.5.2. Opracowanie programów ochrony przed hałasem na terenach, gdzie przekracza on wartość dopuszczalną i realizacja przedsięwzięć technicznych i organizacyjnych dla zmniejszenia poziomu hałasu.		Pozytywne: • poprawa stanu zdrowia dzięki ograniczeniu emisji hałasu	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
III.5.2.1. Realizacja projektów technicznych i organizacyjnych dla zmniejszenia poziomu hałasu. Podkierunek: III.5.3. Ograniczanie hałasu, zwłaszcza w osiedlach mieszkaniowych.	ludzie	Negatywne: • emisja hałasu i spalin podczas realizacji inwestycji drogowych • trudnienia w ruchu drogowym związane z realizacją inwestycji drogowych	średnioterminowe chwilowe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.5., III.2., III.4., III.3	• sprawne przeprowadzenie prac • zastosowanie nowoczesnego sprzętu o ograniczonej emisji hałasu i spalin
III.5.3.1. Tworzenie stref wolnych od transportu. III.5.3.2. Ograniczenie prędkości ruchu. III.5.3.3. Tworzenie pasów zadrzewień. III.5.3.4. Budowa ekranów akustycznych. Podkierunek: III.5.4. Wprowadzenie koniecznych zmian w inżynierii ruchu drogowego.	powierzchnia ziemi, zasoby naturalne	Negatywne: • przekształcenie profilu glebowego i ograniczenie powierzchni gleb w związku z budową infrastruktury drogowej i ekranów akustycznych • powstawanie nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych w trakcie budowy • wzrost wydobycia surowców budowlanych • powstawanie odpadów budowlanych • zagrożenie zanieczyszczeniem powierzchniowym z dróg	długoterminowe, średnioterminowe, krótkoterminowe, stałe, chwilowe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.5., III.2., III.4., III.3	• ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji • racjonalna gospodarka materiałami (minimalizacja powstających odpadów) • stosowanie zbiorników i urządzeń podczyszczających wody spływające z dróg
III.5.4.1. Budowa obwodnic. III.5.4.2. Poprawa stanu nawierzchni ulic i dróg. III.5.4.3. Zapewnienie płynności ruchu. Podkierunek: III.5.5. Stosowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem od urządzeń, maszyn, linii technologicznych. III.5.5.1. Instalowanie zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem od urządzeń, maszyn, linii technologicznych. III.5.5.2. Wymiana na urządzenia o mniejszej emisji hałasu. Podkierunek: III.5.7. Budowa tras rowerowych na terenach zurbanizowanych. III.5.7.1. Budowa tras rowerowych na terenach zurbanizowanych.	krajobraz	Pozytywne: poprawa walorów krajobrazowych poprzez tworzenie pasów zadrzewień wzdłuż tras komunikacyjnych	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Kierunki działań i zadania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
		Negatywne: pogorszenie walorów krajobrazowych (w tym krajobrazu kulturowego) w związku z budową infrastruktury drogowej i ekranów akustycznych	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.5., III.2., III.4., III.3	<ul style="list-style-type: none"> uwzględnienie ochrony krajobrazu i dziedzictwa kulturowego podczas budowy ekranów akustycznych ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji zastosowanie rozwiązań technicznych minimalizujących wpływ na krajobraz dostosowanie architektury ekranów do otaczającego krajobrazu maskowanie ekranów przez nasadzenia roślin
	różnorodność biologiczna, zwierzęta, rośliny, Natura 2000	Pozytywne: poprawa funkcjonowania ekosystemów dzięki zmniejszeniu oddziaływania zanieczyszczeń powietrza	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak
		Negatywne: <ul style="list-style-type: none"> likwidacja i fragmentacja ekosystemów wskutek rozbudowy sieci dróg przerwanie szlaków migracyjnych zwierząt zmniejszenie różnorodności biologicznej zwiększenie śmiertelności ptaków w wyniku kolizji z ekranami płoszenie zwierząt na terenach i w sąsiedztwie realizacji inwestycji drogowych usuwanie drzew i krzewów podczas realizacji inwestycji zagrożenie obszarów NATURA 2000 zagrożenie gatunków spowodowane oddziaływaniem środków do zwalczania gołędzi zagrożenie gatunków spowodowane oddziaływaniem substancji niebezpiecznych uwolnionych w wyniku awarii podczas transportu 	długoterminowe średnioterminowe krótkoterminowe, stałe, chwilowe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.3, II.4., II.5., III.2, III.3.	<ul style="list-style-type: none"> uwzględnianie ochrony wartości przyrodniczych przy planowaniu lokalizacji inwestycji drogowych przewodzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu zwierząt budowa przejść dla zwierząt umieszczenie na przezroczystych ekranach akustycznych sylwetek ptaków drapieźnych wprowadzenie nasadzeń zieleni wzdłuż dróg odtworzenie siedlisk w miejscach zastępczych stosowanie zbiorników i urządzeń podczyszczających wody spływające z dróg usprawnienie systemu ratownictwa chemicznego i zarządzania kryzysowego

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Kierunki działań i zadania	Komponent środowiska lub typ ekosystemu	Identyfikacja potencjalnych oddziaływań	Czas trwania	Rodzaj	Informacja o możliwym oddziaływaniu skumulowanym	Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań
	woda	Negatywne: • zagrożenie zanieczyszczenia wód spowodowane spływem zanieczyszczeń powstających w wyniku stosowania środków do zwalczania gołędź • zagrożenie zanieczyszczenia wód spowodowane spływem substancji niebezpiecznych uwolnionych w wyniku awarii podczas transportu	długoterminowe, chwilowe	bezpośrednie	brak	<ul style="list-style-type: none"> stosowanie zbiorników i urządzeń podczyszczających wody spływające z dróg usprawnienie systemu ratownictwa chemicznego i zarządzania kryzysowego
	powietrze, klimat	Pozytywne: zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza w wyniku poprawy organizacji ruchu drogowego i jakości dróg	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
		Negatywne: emisja spalin podczas realizacji inwestycji drogowych (pojazdy i maszyny budowlane)	średnioterminowe chwilowe	bezpośrednie	Możliwe oddziaływanie skumulowane z zadaniami realizowanymi w ramach działań: II.3, II.4., II.5., III.2, III.3.	<ul style="list-style-type: none"> sprawne przeprowadzenie prac zastosowanie nowoczesnego sprzętu o ograniczonej emisji spalin
	zabytki, dobra materialne	Pozytywne: ograniczenie negatywnego oddziaływania drgań i zanieczyszczeń powietrza w wyniku poprawy jakości dróg i organizacji ruchu drogowego	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
III.6. Ograniczanie zagrożeń ze strony substancji chemicznych w środowisku						
III.6.1. Kontynuacja realizacji programu usuwania azbestu.	ludzie	Pozytywne: • wzrost efektywności zarządzania środowiskiem • wzrost świadomości użytkowników substancji chemicznych • ograniczenie wpływu na zdrowie i życie ludzi substancji chemicznych	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
	wszystkie komponenty	Pozytywne: poprawa skuteczności ochrony środowiska i w efekcie poprawa jego jakości	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak
III.6.2. Działania edukacyjne dotyczące odpowiedzialnego stosowania chemikaliów i postępowania z ich odpadami oraz propagowanie stosowania produktów z substancji ulegających biodegradacji.	ludzie	Pozytywne: • wzrost efektywności zarządzania środowiskiem • wzrost świadomości społeczeństwa	długoterminowe, stałe	bezpośrednie	brak	brak
	wszystkie komponenty	Pozytywne: poprawa skuteczności ochrony środowiska i w efekcie poprawa jego jakości	długoterminowe, stałe	pośrednie	brak	brak

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

3.6. Oddziaływanie na zabytki

Na terenie gminy miejskiej Bartoszyce znajduje się 76 obiektów zabytkowych.

Z uwagi na fakt, że w chwili obecnej nie można określić lokalizacji i zakresu wszystkich zadań inwestycyjnych związanych z realizacją „Programu...”, oraz brak jest dokładnych danych przestrzennych w odniesieniu do zabytków archeologicznych, nie jest możliwe wykonanie dokładnej analizy oddziaływania. Analiza taka będzie wykonana dla każdego przedsięwzięcia inwestycyjnego na etapie uzyskiwania stosownych decyzji administracyjnych określających warunki realizacji danego przedsięwzięcia lub też zezwalających na jego realizację.

Analiza ogólnych zapisów „Programu...” wykazała, że realizacja działań będzie miała generalnie pozytywny wpływ na zabytki. W szczególności wpływ ten związany jest z oddziaływaniami pośrednimi wynikającymi z zakładanej poprawy jakości powietrza. Będzie on dotyczyć głównie zabytków architektonicznych.

Ponieważ na obecnym etapie nie są znane szczegółowe zamierzenia, nie można również wykluczyć wystąpienia oddziaływań zarówno o charakterze pozytywnym jak i negatywnym. Dotyczy to w szczególności zadań, które będą realizowane w ramach działań II.3. II.4., II.5., III.2., III.3., III.4., III.5. Biorąc jednak pod uwagę obowiązujące przepisy, w szczególności ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. nr 162. poz. 1568, z późn. zm.), jak również ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. nr 199. poz. 1227 z późn. zm.), która również uwzględnia konieczność ochrony zabytków i dóbr kultury, rozważania w zakresie oddziaływań negatywnych mają w dużej mierze charakter teoretyczny. Biorąc również pod uwagę zakres ewentualnych oddziaływań pozytywnych należy ocenić, że generalnie oddziaływanie „Programu...” na zabytki będzie miało charakter pozytywny.

3.7. Oddziaływanie na dobra materialne

Realizacja zapisów „Programu...” w odniesieniu do oddziaływań na dobra materialne może być rozpatrywana z kilku punktów widzenia. Z jednej strony, konieczne będzie poniesienie znacznych kosztów na jego realizację, co powodować będzie znaczne obciążenie budżetów administracji samorządowej, państwowej, podmiotów gospodarczych. Z drugiej strony jednym z głównym priorytetów „Programu...” jest poprawa jakości środowiska, co w efekcie przynieść może korzyści oszczędności z tytułu poprawy stanu zdrowia mieszkańców lub też zwiększenia wartości pewnych nieruchomości.

Z punktu widzenia mieszkańca oddziaływanie może mieć analogiczny charakter (konieczne będzie poczynienie pewnych inwestycji, które w efekcie przynieść mogą w układzie długookresowym korzyści) – przykładem jest termomodernizacja budynków.

Niektóre działania uwzględnione w „Programie...” mogą wywierać wymierny wpływ na dobra materialne, np. uwzględnienie w studiach oraz planach zagospodarowania przestrzennego wymagań ochrony środowiska, gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej. Działania podejmowane na mocy opracowanych dokumentów jak

również w ramach poszczególnych działań, realnie będą przekładały się na sposoby gospodarowania na danych terenach, a w efekcie na dobra materialne.

Biorąc pod uwagę wieloaspektowy charakter tego zagadnienia, jak również ogólny charakter „Programu...”, nie można stwierdzić, które elementy przeważą (czy większe będą korzyści czy też koszty).

3.8. Wpływ realizacji „Programu...” na stan sanitarno- higieniczny miasta i zdrowie ludzi

Realizacja „Programu...” przyczyni się przede wszystkim do poprawy kondycji zdrowotnej mieszkańców miasta poprzez zmniejszenie wpływu związanego z działalnością człowieka na środowisko.

W związku z realizacją zadań „Programu...” należy się spodziewać:

- Ograniczenia emisji zanieczyszczeń z dużych źródeł oraz emisji niskiej. Do poprawy jakości powietrza mogą się także przyczynić wdrożenia nowoczesnych technologii i proekologicznych sposobów produkcji w przemysłach tradycyjnych. Zmniejszeniu emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych sprzyja modernizacja i przebudowa dróg, a zwłaszcza budowa obwodnic umożliwiających wyprowadzenie ruchu tranzytowego z zabudowy miejskiej. Istotne dla poprawy jakości powietrza będą działania nastawione na modernizację taboru samochodowego. Ograniczeniu emisji służyć będzie także wspieranie produkcji energii opartej na źródłach odnawialnych oraz zwiększenie efektywności energetycznej. Pośrednio na zachowanie warunków oczyszczania powietrza wpłyną działania nastawione na ochronę przyrody.
- Zmniejszenia uciążliwości hałasu komunikacyjnego poprzez: tworzenie stref wolnych od transportu głównie w osiedlach mieszkaniowych, budowę ekranów akustycznych, modernizację i przebudowę ulic i dróg, zapewnienie płynności ruchu. Budowa ścieżek rowerowych na terenach zurbanizowanych przyczyni się również do poprawy klimatu akustycznego. Do zmniejszenia oddziaływania nadmiernego hałasu instalacyjnego służą działania nastawione na stosowanie urządzeń o mniejszej emisji hałasu oraz zabezpieczeń przed nadmiernym hałasem od urządzeń, maszyn i linii technologicznych. Właściwe kształtowanie przestrzeni urbanistycznej zapobiegnie przed zabudową mieszkaniową terenów w sąsiedztwie tras komunikacyjnych oraz pogarszaniu się warunków zamieszkiwania.
Lokalnie i krótkotrwałe *pogorszenie jakości powietrza oraz zwiększona emisja hałasu* może wystąpić podczas prowadzonych prac budowlanych.
- Poprawy jakości wód podziemnych ujmowanych do spożycia. Służyć temu będą bezpośrednio działania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej wynikające z realizacji kierunków działań: II.3. i III.3. Budowa i modernizacja sieci wodociągowych oraz stacji uzdatniania wody spowoduje zwiększenie dostępności dobrej jakości wód dostarczanych do spożycia. Realizacja działań (III.3.) mających na celu uporządkowanie gospodarki ściekowej, przede wszystkim modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych, rozbudowa sieci kanalizacyjnych, doprowadzi do odprowadzania ścieków oczyszczonych spełniających wymagane prawem normy. Ponadto przewidziane są działania mające na celu ograniczenie zagrożenia m.in.: spływami powierzchniowymi z zurbanizowanych, zrzutami ścieków z obszarów nieobjętych kanalizacją. Działania te zmniejszają pierwotne i wtórne zanieczyszczenie

wód oraz ograniczają zagrożenie bakteriologiczne. Dobra jakość wód powierzchniowych przyczyni się również do zaspokajania potrzeb rekreacyjno-wypoczynkowych społeczeństwa związanych z wodą.

- Ograniczenia środowiskowych zagrożeń zdrowia i życia w ramach kierunku działań III.1.

Powyższe przykłady pokazują, że projektowane w programie kierunki działań w sposób bezpośredni lub pośredni wpłyną na poprawę kondycji zdrowotnej mieszkańców miasta.

3.9. Skutki dla środowiska w przypadku zaniechania realizacji programu

Niepodjęcie działań przewidzianych w „Programie...” mogłoby doprowadzić do stopniowego pogarszania ogólnego stanu środowiska i osłabiania bezpieczeństwa ekologicznego mieszkańców. Reakcja poszczególnych komponentów środowiska na trwanie stanu obecnego byłaby uzależniona od charakteru i siły zagrożeń, opisanych w treści „Programu...”, a także od stopnia szczegółowości przepisów ustawowych.

Biorąc pod uwagę ogólnie dobry stan środowiska w mieście, nieznaczne pogorszenie niektórych walorów środowiskowych mieściłoby się w granicach dopuszczonych przez aktualnie obowiązujące prawo. Jednak zachowanie i poprawa stanu środowiska będzie uzależniona m.in. od podejmowania działań na szczeblu powiatowym i gminnym. W głównej mierze dotyczy to decyzji związanych z planowaniem przestrzennym oraz merytorycznej poprawności ocen oddziaływania poszczególnych przedsięwzięć na środowisko, uwzględniających w pełnym zakresie zagadnienia ochrony przyrody, krajobrazu i warunków życia mieszkańców.

Zgodna z harmonogramem realizacja „Programu...” będzie możliwa przy pełnym zaangażowaniu beneficjentów w pozyskanie środków finansowych i ich optymalne, z punktu widzenia korzyści środowiskowych, wykorzystanie.

Niektóre potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji „Programu...” przedstawiono poniżej:

- pogarszanie się jakości wód i ich stanu sanitarnego, wynikające m.in. z dopływu niedostatecznie oczyszczanych ścieków,
- wzrost zanieczyszczenia powietrza i natężenia hałasu, w szczególności na obszarach zurbanizowanych,
- degradacja gleb i krajobrazu, m.in. w wyniku niedostatecznej kontroli nad zagospodarowaniem przestrzennym,
- utrata różnorodności biologicznej, poprzez niepodejmowanie wielu działań ograniczających zagrożenia dla przyrody lub przywracających ją do właściwego stanu,
- wzrost zagrożeń ze strony substancji chemicznych i odpadów.

Jeżeli działania „Programu...” nie zostaną wdrożone, mogą pojawić się negatywne trendy środowiskowe, a stan środowiska może się pogarszać.

4. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ POTENCJALNYCH NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Realizacja działań „Programu...” będzie się wiązać nie tylko z osiągnięciem zamierzonych celów, ale także ze skutkami w środowisku. W niniejszej prognozie wyodrębniono projekty przedsięwzięć inwestycyjnych zawartych w „Programie...”, które mogą powodować znaczące oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 (także na jego integralność), a także na środowisko, a w szczególności na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne – z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy. Rodzaj i zakres tych oddziaływań zostały opisane w „Matrycy środowiskowych oddziaływań realizacji działań zaplanowanych w Programie...” (Tabela 4).

Znaczące oddziaływania i skutki środowiskowe mogą się wiązać z przedsięwzięciami inwestycyjnymi planowanymi w ramach kierunków działań:

- II.3. „Racjonalne gospodarowanie zasobami wody”,
- II.5. „Właściwe gospodarowanie zasobami geologicznymi”,
- III.2. „Poprawa jakości powietrza”,
- III.3. „Poprawa jakości wód”
- III.5. „Ograniczanie oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych”.

Skala oddziaływań na środowisko będzie zmienna w zależności od rodzaju, wielkości, etapu i lokalizacji przedsięwzięcia. Niekorzystne oddziaływania związane z realizacją przedsięwzięć o znaczących oddziaływaniach na środowisko z poszczególnych kierunków działań będą miały w większości charakter krótkoterminowy i będą występować w czasie budowy lub modernizacji obiektów i urządzeń (działań inwestycyjnych). Charakter długoterminowych oddziaływań będą miały nowobudowane przedsięwzięcia, z których podczas eksploatacji będą emitowane zanieczyszczenia do środowiska np.: ścieki, zanieczyszczenia powietrza, hałas. Jednakże w wyniku realizacji tych przedsięwzięć zostanie rozwiązanych wiele zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz zostaną uzyskane efekty ekologiczne.

Zestawienie sposobów zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań związanych z realizacją Programu przedstawiono w „Matrycy środowiskowych oddziaływań realizacji działań zaplanowanych w Programie...” (Tabela 4). Podstawowe z nich to:

- uwzględnianie zasad ochrony wartości przyrodniczych przy planowaniu i realizacji inwestycji,
- uwzględnianie zasad ochrony krajobrazu,
- ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji,
- racjonalna gospodarka materiałami (minimalizacja powstających odpadów),
- wprowadzenie nasadzeń zieleni,
- odtwarzanie siedlisk w miejscach zastępczych,
- dbałość o zapewnienie ciągłości korytarzy ekologicznych, w tym poprzez projektowanie przepławek dla ryb przy planowaniu inwestycji hydrotechnicznych,
- prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu zwierząt,
- sprawne przeprowadzenie prac,
- zastosowanie nowoczesnego sprzętu o ograniczonej emisji hałasu i spalin.

5. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Działania planowane w „Programie...” do realizacji mają bezpośredni lub pośredni pozytywny wpływ na środowisko. W chwili obecnej planowane działania nie są wystarczająco szczegółowe, aby można było proponować rozwiązania alternatywne.

Natomiast przy realizacji poszczególnych zadań inwestycyjnych należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać np.: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne.

W przypadku wszystkich przedsięwzięć, rozwiązania alternatywne winny być przeanalizowane na etapie wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

6. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Gmina miejska Bartoszyce nie jest położona bezpośrednio przy granicy państwa. Nawiązanie współpracy przygranicznej w zakresie projektów ochrony środowiska może mieć miejsce w oparciu o następujące podstawy:

- Stowarzyszenie Samorządów Przygranicznych „Łyna-Ława”,
- umowa o partnerstwie pomiędzy miastem Bartoszyce a miastem Bagrationowsk,
- umowa o partnerstwie pomiędzy miastem Bartoszyce a rejonem Pionierskij.

Umowy o współpracy obejmują w zasadzie wszelkie formy współpracy, również w zakresie przedsięwzięć ochrony środowiska.

Realizacja działań zapisanych w „Programie...” nie będzie powodować znaczących oddziaływań transgranicznych. Żadne z planowanych działań nie stanowi zagrożenia dla stanu środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców innych państw, w szczególności Obwodu Kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej.

Przewiduje się, że realizacja „Programu...” przyniesie pozytywne skutki w kontekście międzynarodowym. Należą do nich m.in.:

- poprawa jakości wód granicznych (w szczególności rzeki Łyny),
- zmniejszenie ładunku biogenów docierającego do Bałtyku,
- redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego,
- właściwe zagospodarowanie korytarzy ekologicznych, łączących centra o znaczeniu międzynarodowym.

7. INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTU „PROGRAMU...” ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

7.1. Dostęp do informacji i udział społeczeństwa

Prawo ochrony środowiska gwarantuje dostęp społeczeństwa do informacji o stanie środowiska. Szczegółowo sprawę dostępu do informacji reguluje ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst pierwotny Dz.U. z 2008 nr 199 poz. 1227, z późn.zm.).

Zapisy „Programu...” uwzględniają realizację zadań związanych z dostępem społeczeństwa do informacji o środowisku przede wszystkim poprzez zapewnienie udziału społeczeństwa w procedurze oceny oddziaływania na środowisko.

7.2. Struktura organizacyjna w zakresie realizacji programu ochrony środowiska

Większość z zaplanowanych działań będzie realizowana przez samorząd Miasta, najczęściej za pośrednictwem Urzędu Miasta lub jednostek organizacyjnych Miasta. W ramach realizacji zadań „Programu...”, powiat będzie pełnił rolę ciała doradczego i/lub koordynatora przy realizacji zaplanowanych działań.

Struktura organizacyjna realizacji programu została stworzona w oparciu o Urząd Miasta Bartoszyce. Spośród pracowników Urzędu została wyznaczona osoba, która pełni funkcję koordynatora d/s realizacji programu ochrony środowiska (Inspektor ds. Ochrony Środowiska – w ramach dotychczasowych obowiązków). Koordynator miejski wchodzi w skład powiatowego zespołu d/s realizacji programów ochrony środowiska.

Zespół odbywa regularne spotkania (nie rzadziej, niż raz na rok), na których omawia realizację poszczególnych zadań programu oraz sygnalizuje ewentualne problemy. Spotkania takie służą wymianie doświadczeń. W zależności od potrzeb, w zebraniach zespołu uczestniczą przedstawiciele instytucji odpowiedzialnych za realizację pozostałych zadań programu (Lasów Państwowych, ODR-ów, szkół, przedsiębiorców, rolników, organizacji pozarządowych, itd.).

Koordynator miejski czuwa nad prawidłową realizacją zadań realizowanych przez miasto lub jego jednostki organizacyjne oraz monitoruje realizację programu. Koordynator jest zobowiązany do:

- kontaktów z instytucjami szczebla powiatowego, regionalnego i krajowego podczas realizacji zadań koordynowanych przez te instytucje.
- kontaktów z osobami trzecimi, których współpraca będzie niezbędna przy realizacji programu (np. nauczyciele, firmy zewnętrzne realizujące prace zlecone przez miasto w ramach realizacji programu, itp.),

- uczestniczenia w spotkaniach zespołu d/s realizacji programów,

7.3. Procedury kontroli

Zgodnie z wymogiem art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, Burmistrz będzie co 2 lata dokonywać oceny realizacji programu i przygotowywać raporty z wykonania programu. Raporty te będą przedstawione Radzie Miasta.

Ocena realizacji programu będzie zawierać:

- kontrolę zgodności wykonania zadań wyszczególnionych w niniejszym programie z harmonogramem realizacji programu na lata 2012-2015;
- ocenę realizacji celów i działań określonych w programie opartą na wskaźnikach realizacji programu.

Jednak, aby w pełni zabezpieczyć zgodną z planem realizację zadań, miejski koordynator d/s realizacji programu będzie dokonywał okresowej kontroli realizacji. Koordynator będzie gromadził informacje dotyczące poszczególnych zadań realizowanych przez samorząd i jego jednostki organizacyjne. Dane będą pochodzić m.in. z następujących źródeł: wydziałów Urzędu Miasta Bartoszyce, jednostek organizacyjnych miasta i spółek. Informacje będą w szczególności dotyczyły wydatkowanych środków i/lub efektów zrealizowanych działań. Ponadto, koordynator będzie gromadził informacje od pozostałych instytucji, odpowiedzialnych za wdrażanie zadań programu. Uzyskane informacje będą przez miejskiego koordynatora zapisywane w formie krótkich raportów. Koordynator będzie porównywał zebrane informacje z założeniami niniejszego programu oraz ze wskaźnikami realizacji programu.

W razie znaczących opóźnień w realizacji programu, miejski koordynator będzie informował o tym fakcie oraz o przyczynach opóźnień Burmistrza, a ten – w miarę możliwości – podejmie stosowne działania.

Ocena realizacji programu zostanie sporządzona na podstawie informacji zgromadzonych przez koordynatora miejskiego.

7.4. Wskaźniki realizacji programu

Tabela 5 przedstawia wskaźniki realizacji celów przyjęte w „Programie...”, wraz z terminami ich osiągnięcia.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Tabela 5 Wskaźniki realizacji programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce

Cele	Wskaźniki	Jednostka miary	Planowana wartość wskaźnika na koniec okresu	Źródło informacji o wskaźnikach
PRIORYTET I: Działania systemowe				
Uwzględnianie zagadnień ochrony środowiska we wszystkich aspektach funkcjonowania społeczeństwa, administracji i gospodarki	Liczba dokumentów poddanych strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko	szt.	≥1	Urząd Miasta
	Liczba przeprowadzonych działań edukacyjnych w latach 2012-2015	szt.	≥4	Urząd Miasta
PRIORYTET II: Zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych				
Ochrona i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych	Liczba nasadzeń drzew (poza lasami) w okresie 2012-2015	szt.	≥1000	GUS
	Obszary chronionego krajobrazu	ha	≥41,4	GUS
	Lesistość	% pow. gminy	≥5,3	GUS
	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych na 1 odbiorcę	m ³ /rok	≤32,6	GUS
	Roczna liczba przekroczeń standardów sanitarnych wody wodociągowej	szt.	≤1	PSSE
PRIORYTET III: Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego				
Wysoka jakość wszystkich komponentów środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego	Liczba zrealizowanych projektów dotyczących OZE	szt.	≥1	Urząd Miasta
	Ludność korzystająca z sieci gazowej	% ogółu ludności	≥92,4%	GUS
	Stężenie zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych w oczyszczalniach komunalnych	mg/l pow. 15 000 RLM	BZT ₅ – 15 ChZT – 125 zawiesina – 35 azot ogólny – 15 fosfor ogólny – 2	Eksploatator oczyszczalni ścieków
	Ludność korzystająca z kanalizacji	% ogółu ludności	≥91,1%	GUS
	Ilość zebranych odpadów komunalnych	tys. Mg/rok	≥7,1	GUS
	Liczba budynków mieszkalnych objęta zbiórką odpadów komunalnych	szt.	≥1640	GUS
	Brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych	% liczby punktów pomiarowych	100%	WIOŚ, PMS

opracowanie: Biuro Doradcze EkoINFRA

7.5. Procedury weryfikacji programu

Zgodnie z art. 17 ust. 1 i art. 14 ust. 2 prawa ochrony środowiska gminne programy ochrony środowiska powinny być sporządzane na 4 lata z uwzględnieniem perspektywy na kolejne 4 lata. Tak więc najpóźniej w 2015 roku zostaną podjęte prace nad aktualizacją „Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce” na lata 2016-2019 z uwzględnieniem perspektywy do 2023 r.

Aktualizacja będzie uwzględniać wyniki ocen realizacji programu, zawarte w raporcie przygotowanym przez Burmistrza.

Niezależnie od obligatoryjnej aktualizacji, „Program ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce” będzie mógł być weryfikowany w miarę uściślenia i zwiększania zakresu dostępnych danych. Weryfikacji w pierwszym rzędzie mogą zostać poddane aktualne wskaźniki realizacji zadań programu.

Konieczność weryfikacji programu będzie zgłaszana Burmistrzowi przez miejskiego koordynatora d/s realizacji programu. Zweryfikowana wersja programu zostanie poddana takiej samej procedurze uchwalania, jak rozpatrywana w niniejszej prognozie.

8. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

„Prognoza oddziaływania na środowisko dla *Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019*” została opracowana w odniesieniu do wymagań ustawy *Prawo ochrony środowiska* oraz zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199 poz. 1227). Ponadto „Prognoza...” uwzględnia wymagania prawne ochrony środowiska Unii Europejskiej zapisane w odpowiednich dokumentach Wspólnoty Europejskiej.

Przedmiotem prognozy, określanej również jako **strategiczna ocena oddziaływania na środowisko**, jest projekt „Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019”.

Zakres merytoryczny prognozy wynika z przepisów ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, natomiast metoda opracowania prognozy oraz stopień jej szczegółowości wynikają z charakteru i zapisów dokumentu poddawanego ocenie (projekt „Programu...”).

Projekt „Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019” zawiera w szczególności:

- charakterystykę miasta oraz obecnego stanu środowiska w mieście (zasobów, jakości, działań systemowych),
- opis narzędzi i instrumentów realizacji programu wraz z opisem uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów założonych do osiągnięcia przez realizację działań zaplanowanych w „Programie...”, w tym mechanizmy prawnoekonomiczne i środki finansowe.
- cele ekologiczne;
- priorytety ekologiczne;
- poziomy celów długoterminowych;
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych;

- opis metod kontroli wdrażania programu.

W wyniku analizy przeprowadzonej i przedstawionej w „Prognozie...” można stwierdzić, że:

1. Stan ogólny środowiska w Bartoszycach, w tym w szczególności: przyrody, wód powierzchniowych i podziemnych, powierzchni ziemi, powietrza, jest w chwili obecnej dobry, chociaż w niektórych komponentach środowiska i na niektórych obszarach występują problemy.
2. Realizacja zadań „Programu ochrony środowiska dla Miasta Bartoszyce na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019” doprowadzi do osiągnięcia **skutecznej ochrony zasobów i dobrej jakości środowiska w Gminie Miejskiej Bartoszyce**, poprzez stopniowe eliminowanie problemów.
3. Działania, które będą podjęte w ramach realizacji „Programu...” zaplanowano w trzech grupach o największym znaczeniu dla środowiska: działania systemowe, ochrona zasobów naturalnych oraz poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.
4. Realizacja zadań „Programu ...” wpłynie na zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie zagadnień związanych ze środowiskiem i jego ochroną.
5. Realizacja zadań „Programu ...” doprowadzi do:
  - Skuteczniejszej ochrony przyrody, zachowania bogactwa występujących gatunków roślin i zwierząt.
  - Poprawy jakości wód.
  - Poprawy jakości powietrza atmosferycznego.
  - Zmniejszenia poziomu hałasu.
  - Utrzymania bezpiecznego poziomu promieniowania elektromagnetycznego.
  - Poprawy gospodarki odpadami.
  - Skuteczniejszej ochrony zasobów naturalnych (kopalin, wód podziemnych).
  - Skuteczniejszej ochrony przed nadzwyczajnymi zagrożeniami, związanymi np. z obecnością substancji chemicznych w środowisku.

Ogólnie, realizacja zadań „Programu ...” doprowadzi do zmniejszenia wpływu związanego z działalnością człowieka na środowisko.

6. Realizacja zadań „Programu ...” na terenie miasta Bartoszyce przyniesie pozytywny efekt zarówno w przypadku zdrowia ludzi, jak i cennych obszarów przyrodniczych, m.in. obszarów Natura 2000.
7. Możliwe negatywne oddziaływanie realizacji zadań „Programu...” na środowisko może się wiązać z przedsięwzięciami inwestycyjnymi planowanymi w ramach kierunków działań:
  - II.3. „Racjonalne gospodarowanie zasobami wody”,
  - II.5. „Właściwe gospodarowanie zasobami geologicznymi”,
  - III.2. „Poprawa jakości powietrza”,
  - III.3. „Poprawa jakości wód”
  - III.5. „Ograniczanie oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych”.

Niekorzystne oddziaływania będą miały w większości charakter krótkoterminowy i będą występować w czasie budowy lub modernizacji obiektów i urządzeń. Charakter długoterminowych oddziaływań będą miały nowobudowane przedsięwzięcia, z

których podczas eksploatacji będą emitowane zanieczyszczenia do środowiska np.: ścieki, zanieczyszczenia powietrza, hałas. Jednakże w wyniku realizacji tych przedsięwzięć zostanie rozwiązanych wiele zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz zostaną uzyskane pozytywne efekty ekologiczne.

8. Podstawowe sposoby, które zostaną zastosowane w celu zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań związanych z realizacją działań „Programu...”, to:
  - uwzględnianie zasad ochrony środowiska już podczas planowania oraz w trakcie realizacji inwestycji,
  - uwzględnianie zasad ochrony krajobrazu,
  - ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji,
  - racjonalna gospodarka materiałami (minimalizacja powstających odpadów),
  - w przypadku konieczności wycięcia drzew lub krzewów na terenie prowadzonej inwestycji, odpowiednia liczba drzew i krzewów zostanie posadzona w innym miejscu,
  - odtwarzanie siedlisk roślin i zwierząt w miejscach zastępczych,
  - dbałość o zapewnienie ciągłości korytarzy ekologicznych, tzn. szlaków, którymi wędrują zwierzęta, w tym poprzez projektowanie przepławek dla ryb przy planowaniu inwestycji hydrotechnicznych,
  - prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu zwierząt,
  - sprawne przeprowadzenie prac,
  - zastosowanie nowoczesnego sprzętu budowlanego – cichszego i ze sprawnym systemem oczyszczania spalin.
9. Realizacja zadań „Programu...”, w tym postęp prac oraz uzyskane efekty, będzie odpowiednio kontrolowana przez Urząd Miasta Bartoszyce. Nadzorowanie pozwoli na szybkie reagowanie w przypadku wystąpienia ewentualnych negatywnych oddziaływań na środowisko w trakcie realizacji działań.